

ŽELEZAR

JESENICE, 3. APRILA 1986

ŠTEVILKA 13 • XXXV

NAŠ KOVINAR, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik ŽELEZARJA začel izhajati 26. januarja 1937. ŽELEZAR izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirnajstnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Mile Grmovič, tehnični urednik — novinar Dare Bradakšja, lektorica — novinarka Veronika Osredkar, novinar — fotoreporter Borut Grce, administracija — Marija Lužnik in Mira Keserovič. Naslov: Uredništvo Železarja, SOZD SŽ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 26-18, novinarji 26-19, 25-19, administracija 26-21. Stavek in tehnično oblikovanje TK Gorenjski tisk Kranj, tisk ZP Ljudska pravica Ljubljana.

Zbudi se, nekaj se dogaja . . .

To je le ena izmed številnih parol, ki spremljajo aktivnosti pred XII. kongresom Zveze socialistične mladine Slovenije in XII. kongresom Zveze socialistične mladine Jugoslavije, opozarja pa na zelo pomembno nalogo — mobilizacijo mladih pri izvajanju programskih usmeritev. Programski temelji za enotno delovanje Zveze socialistične mladine so seveda najpomembnejši, pri tem pa ne smemo mimo dejstva, v kakšnih razmerah se bo uresničeval ta program. Cilj tega programa ni, da bi ga mladi sprejeli z dvigovanjem rok, nato pa pozabili in odvrgli. Ostaja vprašanje, kaj storiti in kako se organizirati, da bi se po dvignjeni roki na kongresu tudi v praksi nekaj zgodilo.

Naše izhodišče za kongres je usmeritev, pri katerih nalogah se bomo angažirali, kaj bi bilo treba spremeniti in v kateri smeri. Svojo priložnost ne vidimo in ne iščemo v naši večji zastopanosti v ozkih krogih odločanja in ne smemo zahtevati večji delež v privilegijih; lahko upamo, da privilegijev ne bo več. S tem pa napovedujemo neizprosno boj vsem pojavom nesistemskega odločanja (sprejemanje usodnih odločitev v ozkih krogih). Vprašati se moramo, ali je kdo spremenil svet, ne da bi spremenil sebe, in ali svet verjame tistemu, ki bi spremenil vse, razen sebe? Zaradi težkih ekonomskih in drugih razmer Zveza socialistične mladine ne sme izgubiti zaupanja, vendar pa ga lahko izgubi zaradi svojega sedanjega načina odpravljanja težav. Zato je program mladinske organizacije boj za spreminjanje družbenega položaja mladih preko korenitega spreminjanja sredstev njihovega boja — same organizacije. Mladinska organizacija ni in ne sme kritizirati družbe in negotovosti, ne da bi »pometla pred svojim pragom«.

Vsaka organizacija, ki želi sprejeti nek program in se zanj organizirati, mora vedeti, kaj misli in želi njeno članstvo, na koga lahko računa. Z interesi mladih se manipulira, če se jim vsiljuje programe, ki so daleč od dejanskih interesov velike večine mladih. Pojasnilo za slabšo politično dejavnost mladih nekateri najdejo in ga bodo našli v nezainteresiranosti mladih za politiko. Medtem pa čedalje več mladih kaže željo po političnem aktiviranju zunaj obstoječih družbenopolitičnih organizacij, ker niso zadovoljni s tem, da bi bili glasovalni stroj. Nosilci ozkih interesov obtožujejo mladi rod za pasivnost, nezainteresiranost, otopelost. Zaradi svojih ozkih interesov razlagajo stanje v mladinski organizaciji kot dobro, poskus sedanjih odnosov pa razglasajo za kritizirano in negatorstvo.

Ker je jasno, da bo mladina vse manj sledila organizaciji, s pomočjo katere ne more uresničiti svojih življenjskih interesov, je v prihodnje mogoče pričakovati, da bodo »stranski programi«, torej zahtevne prireditve, mitingi ipd., dobivali največjo javno, politično, finančno, medijsko, tehnično in vsako drugo podporo prav od tistih, ki so zainteresirani, da se mladina sprosti in pozabi na življenske težave. Pod parolo zbiranja mladih se bo poskušalo množice, zbrane na takih predstavah, izkoristiti kot argument, da se dela v interesu vseh mladih.

Mlade pa še kako zanima, kakšen bo tehnološki in politični razvoj, kakšno bo izobraževanje, kako bo z možnostjo zaposlitve, kako zadovoljiti osnovne življenske potrebe in navsezadnje tudi to, kako in kje se bo živel v 21. stoletju.

Predsednik OK ZSMS Anton Požar

(foto B. Grce)

NADURNO DELO IN POKOJNINE

Skupščina SRS je 11. marca potrdila statutarni sklep o spremembah in dopolnitvah statuta skupnosti in s tem omogočila, da bodo novosti, ki jih prinaša, začele v praksi.

Zavarovalci in upokojenci so ta trenutek težko pričakovali, saj jim bodo nekatere rešitve, ki jih statutarni sklep vsebuje, lahko prinesle tudi nekoliko višje pokojninske prejemke.

V mislih imamo predvsem spremembo 21. člena statuta, ki ureja način vštevanja osebnega dohodka za delo preko polnega delovnega časa v pokojninsko osnovo v primerih, ko je bil delavec po zakonu dolžan delati dalj kot poln delovni čas, pod pogojem, da se oziroma se je tako delo po samoupravnih splošnih aktih OZD (pravilnik o delovnih razmerjih) štelo za poseben delovni pogoj.

Torej gre pri spremembi navedenega člena statuta le za to, da se osebni dohodek za delo preko polnega delovnega časa ne bo več preračunaval na polni delovni čas, temveč se bo v celoti prištel osebnim dohodkom za redno delo.

V Železarni Jesenice smo uspeli dela in naloge, ki jih morajo delavci po zakonu opravljati preko polnega delovnega časa, vključiti v samoupravne splošne akte TOZD in DS v juniju 1984 z veljavnostjo od 1. junija 1984 dalje. Do navedene spremembe smo za delavce, ki so po tem datumu vlagali zahteve za priznanje pravic do starostne, invalidske in družinske pokojnine, vnašali na potrdila o osebnih dohodkih tudi podatke o številu opravljenih ur za delo preko polnega delovnega časa in pripadajoči osebni dohodek za to delo, vendar samo za primere, ko so

delavci opravljali to delo v času od 1. junija 1984 dalje, kar pomeni, da se vsem, ki so opravljali delo preko polnega delovnega časa v obdobju pred 1. junijem 1984 in so bili ali so še aktivni ali pa so se upokojili, ta del osebnega dohodka ne more šteti v pokojninsko osnovo.

Vedeti je treba, da ne gre za vsebinsko spremembo statuta glede nadurnega dela, ampak le za spremembo v tehnični preračunavanju pokojninske osnove.

Tako so delavci Železarne, ki so odšli v pokoj po 30. juniju 1984 in so

po 1. juniju 1984 opravljali delo tudi preko polnega delovnega časa, upravičeni do novega preračuna pokojnine, kar pomeni, da lahko vložijo zahtevo za ponovno odmero pokojnine (poseben obrazec se izpolni na Odselu za socialno varstvo in zavarovanje, Kadrovskega sektorja ŽJ).

Za še aktivne delavce naše delovne organizacije pa velja, da se jim del osebnega dohodka, ki ga pridobijo za opravljeno delo preko polnega delovnega časa, vsteva k osebnemu dohodku za redno delo v neto znesku in ne več tudi v številu ur opravljenega dela, kot je bilo opredeljeno pred spremembo statuta.

Odssek za soc. varstvo in zavarovanje

USPEŠEN MAREC

Po prvih, še nedokončnih podatkih statistične službe smo v marcu izdelali 124.071,4 tone skupne proizvodnje. Družbeni plan smo presegli za 0,7 odstotka, operativni program pa za 3,1 odstotka. Uspešno so izpolnile plan TOZD: Jeklarna (103,6%), Livarna (101,2%), Valjarna blumingštel (112,5%), Valjarna debele pločevine (104,8%), HV Bela (100,7%), HV Jesenice (128,6%), Profilarna (101,6%), Vratni podboji (106,1%), Jeklovlek (100%), Elektrode (111,9%) in Žebljarna (104,1%).

V TOZD Plavž so izdelali 13.067,7 ton grodlja, kar je 91,3 odstotka družbenega plana in operativnega programa.

V TOZD Jeklarna so vili 40.783 ton jekla in presegli družbeni in operativni plan za 2,1 odstotka. V elektrojeklarni so vili 16.553 ton in tako dosegli plan, SM jeklarna pa je s štirimi pečmi v tem mesecu vili 24.230 ton in presegla plan za 3,6 odstotka.

V marcu smo prodali 31.514,6 tone gotovih izdelkov in storitev. Družbeni plan dosegamo 92,8 odstotka, nižji operativni program pa presegamo za 7,1 odstotka. Plan odpreme so presegle temeljne organizacije: Livarna (104,2%), Valjarna blumingštel (101,1%), Valjarna debele pločevine (106,3%), HV Bela (114,6%), HV Jesenice (145%), Profilarna (108,6%), Elektrode (100,5%) in Žebljarna (119,9%).

REKORDNA PROIZVODNJA

V elektrojeklarni so v marcu dosegli rekordno proizvodnjo zadnjih treh let, saj so vili 16.553 ton jekla in hkrati dosegli tudi dober kvaliteten asortiment.

Vsem delavcem elektrojeklarni, ki so prispevali k tako visoki količinski in kvalitetni proizvodnji, čestitamo in želimo, da bi tako lep uspeh kmalu ponovili.

JEKLARNA 2 DO FEBRUARJA 1987!

O pogovoru o projektu Jeklarna 2, na katerem so sodelovali predsednik skupščine SRS Vinko Hafner, predsednik izvršnega sveta skupščine SRS Dušan Šinigoj, predsednik gospodarske zbornice Slovenije Marko Bulc, podpredsednik izvršnega sveta skupščine SRS Janez Bohorič, podpredsednik gospodarske zbornice Slovenije Andrej Miklavčič ter vsi odgovorni izvajalci pri tem projektu, predstavniki nosilcev investicij RUDISA in GRADISA in izvajalci del, smo poročali v prejšnji številki Železarja. Tokrat predstavljamo UGOTOVITVE s tega pogovora.

1. Investicija Jeklarna 2 mora biti končana v predvidenem času, to je do februarja 1987.

Za to so odgovorni investitor in vsi izvajalci s svojimi partnerji. Ob tem prevzemajo vse pravne, ekonomske in moralne posledice.

2. Ob dograditvi Jeklarni 2 in uspešno opravljenem poskusnem obratovanju mora Železarna Jesenice spoštovati določene roke za ustave visokih peči in martinarne. (Prva visoka peč bo ustavljena leta 1987, druga leta 1988).

3. Za zagotovitev postavljenih rokov je potrebno:

a) Vsi izvajalci naj med izvajanjem investicije dajo popolno prednost vsem aktivnostim, vezanim na delo pri Jeklarni 2, tako v časovnem kot v smislu kakovosti. Oba glavna izvajalca RUDIS in GRADIS bosta na osnovi izdelanega plana pripravila aktivnosti, ki bodo zagotavljale njegovo izvajanje.

b) Potrebno je zagotoviti razpoložljivost deviznih sredstev, DPRP in odpiranje akreditivov v višini 2,5 milijonov DM za izvajalce projekta in projekt Jeklarna 2.

c) Zagotoviti je potrebno dogovorjena sredstva iz domačih kreditov in sredstva sovlagateljev, doseči sodelovanje Jugobanke v konzorciju bank za gradnjo Jeklarni 2 in enotnost vseh temeljnih bank pri postavljanju pogojev kreditiranja, tako v smislu obrestne mere kot drugih finančnih stroškov.

Slovenske železarne morajo še doledne pridobivati združena sredstva porabnikov jekla.

d) Urediti je potrebno plačevanje interkalarnih obresti, tako da bo investitor sposoben finančno pokrivati tekočo proizvodnjo in investicijo. Zato se med gradnjo odloži plačevanje interkalarnih obresti.

e) Kompenzacije za uvoz opreme Jeklarni 2 naj v večji meri prevzame kovinskopredelovalna industrija, vendar kompenzacijski posli ne

smejo imeti prednosti pred izvajanjem del za Jeklarno 2.

f) Urejeno mora biti financiranje daljnovega 2 x 110 kilovoltov Kranj—Jesenice, tako da bo Elektro-gospodarstvu Slovenije omogočeno financiranje in izvajanje projekta. Železarna Jesenice mora v ta namen zagotoviti tudi jamstva za podražitev.

g) Za monterje morajo biti zagotovljeni bivalni prostori. Poleg izvajalcev mora za to skrbeti tudi investitor in skupščina občine Jesenice.

4. O problematiki, pomembnosti in vključevanju projekta Jeklarna 2 v poslovanje Železarne Jesenice in Slovenskih železarn ter poteku izvajanja projekta mora investitor ustrezno in sproti obveščati širšo slovensko javnost.

Predsednik poslovnega odbora: Boris Bregant

SEJA ODBORA ZA KADRE IN DRUŽBENI STANDARD IN IO KOO SINDIKATA ŽELEZARNE

V sredo, 26. marca, so se na skupni seji sestali člani odbora za kadre in družbeni standard pri delavskem svetu Železarn in izvršnega odbora KOOS Železarn zaradi obravnave in usklajitve pripomb delavskih svetov TOZD in delovnih skupnosti k predlogu delitve sklada skupne porabe za leto 1986.

Pripombe k predlogu delitve sklada je imelo osem delavskih svetov temeljnih organizacij in vseh treh delovnih skupnosti. Predhodno so pripombe obravnavale samoupravne delovne skupine. Strokovna služba je pripombe delavskih svetov in pojasnila že objavila v zadnji številki Železarnja — 27. marca, odgovori na pripombe samoupravnih delovnih skupin pa bodo objavljeni v prihodnjih številkah.

Pripombe je strokovna služba (oddelek za družbeni standard) razvrstila v enajst točk, in sicer: pripombe k jubilejnim nagradam (njihovo višino, način izplačevanja) in regresu za letni dopust, planirani ceni stanovanjske površine (zdi se jim prenizka), sredstvom, ki so namenjena za dodatne zobozdravstvene storitve (prav tako menijo, naj se povečajo), domu na Mežakli in razno.

Udeleženci seje so največ razpravljali o domu na Mežakli. Enotnega mnenja so bili, da se mora dom urediti kot planinska postojanka (ne kot luksuzen hotel). Predvsem pa so zahtevali, da se vprašanje doma na Mežakli v čim krajšem času reši. Delavskemu svetu Železarn bodo predlagali, naj zadolži poslovodni odbor, da bo imenoval strokovno komisijo, ki bo pripravila predlog dokončne rešitve doma.

Sprejeli so priporočilo strokovne službe v zvezi z zobozdravstvom delavcev Železarn. Delavskemu svetu bodo predlagali, naj od občinske zdravstvene skupnosti zahteva pravico programa sanacije, ki bo časovno opredeljen in finančno ovrednoten. Zobozdravstvo delavcev Železarn je potrebno čimprej sanirati.

Sprejeli so tudi sklep, da naj se sredstva za zadovoljevanje skupnih

potreb v krajevnih skupnostih razen v občini Jesenice dodelijo tudi vsem krajevnim skupnostim in občini Radovljica in Tolmin za delavce, zaposlene v Železarni.

Člani odbora za kadre so sprejeli na osnovi dodatnih sklepov odborov za delovna razmerja v TOZD in delovnih skupnostih dopolnitve že potrjenega razpisa štipendij za šolsko leto 1986/87. Kadroviski sektor so tudi pooblastili, da lahko sklepa pogodbe s kandidati za štipendije za 3-letne in skrajšane programe v CSUI kot tudi v drugih izobraževalnih organizacijah, če gre za deficitarne poklice. O številu novih štipendij mora kadroviski sektor odbor obveščati, ko se bodo odobravale štipendije za ostale usmeritve oz. programe.

Odobrili so nakup sedmih počitniških prikolic. Vodja oddelka za družbeni standard je obvestil, da bo ena od prikolic postavljena v Stoji, ostalih šest pa v okolici Umaga ali Poreča (v oba kraja so dobre avtobusne zveze).

CPSI — D. B.

TUDI V MARCU SMO PRESEGLI CILJ POSLOVANJA

Zadnji, še ne dokončni podatki kažejo, da smo bili tudi v marcu uspešni pri doseganju cilja poslovanja. Realizacija je bila večja od pričakovane. Struktura prodanih izdelkov je bila solidna, pa tudi količina je bila večja, kot je bilo predvideno na začetku meseca.

Oddelek za nagrajevanje

Rezultati referenduma o sprejemu predloga Samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke in dela sklada skupne porabe v delovni organizaciji Železarna Jesenice ter Metodologiji vrednotenja zahtevnosti del in nalog

TOZD/DS	PRAVICO GLASOVANJA	GLASOVANJE		SPORAZUM				METODOLOGIJA			
		ŠT.	%	ZA	%	PROTI	%	ZA	%	PROTI	%
Plavž	199	172	86,4	60	30,2	111	55,8	58	29,1	113	56,8
Jeklarna	673	600	89,1	210	31,2	376	55,9	209	31,1	382	56,8
Livarna	82	78	95,1	40	48,8	38	46,3	41	50,0	37	45,1
Valj. bl. št.	338	310	91,7	98	29,0	204	60,4	90	26,6	213	63,0
Valj. žice	153	140	91,5	60	39,2	78	51,0	55	35,9	84	54,9
Valj. deb. pl.	198	186	93,9	66	33,3	117	59,1	60	30,3	121	61,1
HV Bela	276	253	91,6	72	26,1	176	63,8	59	21,4	187	67,8
HV Jesenice	202	173	85,6	63	31,2	105	52,0	56	27,7	112	55,4
Žičarna	223	197	88,3	119	53,4	72	32,3	118	52,9	77	34,5
Profilarna	61	59	96,7	26	45,9	31	50,8	29	47,5	30	49,2
Vratni podboji	52	48	92,3	18	34,6	29	55,8	13	25,0	35	67,3
Jeklovlek	142	130	91,5	53	37,3	76	53,5	49	34,5	77	54,2
Elektrode	251	229	91,2	89	35,5	126	50,2	93	37,1	124	49,4
Žebeljarna	77	68	88,3	31	40,3	37	48,1	25	32,5	43	55,8
Strojne d.	309	284	91,9	114	30,9	155	50,2	99	32,0	165	53,4
Remontne d.	503	468	93,0	186	37,0	259	51,5	138	27,4	311	61,8
Vzdrževanje	570	512	89,8	220	36,6	284	49,8	207	36,3	299	52,5
Energetika	241	221	91,7	89	36,9	127	52,7	81	33,6	137	56,8
Transport	356	289	81,2	130	36,5	153	43,0	121	34,0	161	45,2
KO-FI	301	266	88,7	146	48,5	120	39,9	119	39,5	147	48,8
K S I	361	305	84,5	176	48,8	120	33,2	144	39,9	145	40,2
E T N	491	440	89,6	247	50,3	182	37,1	186	37,9	239	48,7
Družbena preh.	184	158	85,9	71	38,6	86	46,7	65	35,3	89	48,4
Skupaj:	6243	5586	89,5	2386	38,2	3062	49,0	2115	33,9	3326	52,3

Iz tabele je razvidno, da so predlog Samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za OD in dela sklada skupne porabe v DO Železarna Jesenice sprejeli v TOZD Žičarna in DS E-TKG-NG, Metodologijo vrednotenja zahtevnosti del in nalog pa le v TOZD Žičarna. Na osnovi tega je volilna komisija na ravni delovne organizacije soglasno ugotovila, da omenjeni samoupravni sporazum v DO Železarna Jesenice ni bil sprejet.

Seja delavskega sveta Železarn

V petek, 4. aprila, bo v dvorani samoupravljalcev potekala 6. seja delavskega sveta Železarn, na kateri bodo delegati obravnavali:

- pregled sklepov 5. in izredne seje,
- poročilo o izidu volitev v samoupravne organe SOZD SŽ in Interne banke SŽ ter o izidu referenduma, ki je bil 27. marca,
- stimuliranje delavcev pri projektnih nalogah,
- revalorizacija osnov za bolniško odsotnost,
- predlog delitve sklada skupne porabe za leto 1986,
- informacija o novi organiziranosti Železarn Jesenice,
- samoupravni sporazum o združitvi v poslovno skupnost za gradnjo infrastrukture in ostalih spremljajočih objektov na platojih ob karavanskem predoru,
- ugotovitveni sklep o sprejemu poslovnega poročila delovne organizacije za leto 1986,
- razpis Pantzove nagrade za leto 1986,
- imenovanja,
- razno in delegatska vprašanja.

CPSI

PETINDVAJSET LET DIATI V ŽELEZARNI

V začetku leta 1961 je Niko Bernard s svojimi najožjimi sodelavci pripravil ustanovitev društva iznajditeljev in avtorjev tehničnih izboljšav v Železarni Jesenice. Glavna pobuda za ustanovitev tega Društva je bilo razvijanje dela ljudi, ki so poleg svojega rednega dela tudi vneto razmišljali, kako čimveč prispevati k uspešnemu gospodarjenju.

Najbližji sodelavci Nika Bernarda so bili: Janez Pikon, Joža Žbontar, Rudi Kalan. Ti trije so bili tudi med najspešnejšimi avtorji tehničnih izboljšav v letih od 1945 do 1960. Sodelovali so še: Uroš Župančič, Mirko Gasar in Franc Krajcar, ki so bili tudi člani iniciativnega odbora. Na zadnji seji iniciativnega odbora 15. marca 1961 so predlagali ustanovni občni zbor DIATI Železarn Jesenice, ki je bil 21. marca 1961 v dvorani delavskega doma Pri Jelenu.

Občnega zbora se je udeležilo 150 novinarjev in številni predstavniki družbenopolitičnih organizacij. Izvolili so trinajst članov upravnega odbora. Prvi predsednik je bil Niko Bernard, ostali člani odbora pa so bili: Vinko Kavčič, Maks Sterle, Rudi Kalan, Uroš Župančič, Jože Žbontar, Mirko Gasar, Janez Pikon, Alojz Tratnik, Jože Kunstelj, Srečko Taler, Jože Tavčar in dr. Vinko Založkar. V nadzorni odbor so bili izvoljeni: Anton Grošelj, Tone Komljan in Dani Pesjak.

Z ustanovnega občnega zbora so Francu Leskošku, predsedniku Zveznega odbora LT Jugoslavije poslali naslednjo brzojavko:

Ob izvrševanju Vaših smernic in napotil ustanavljamo danes na Jesenicah Društvo iznajditeljev, v katerega ne bomo vključili samo jeseniške plavzarje, jeklarje, valjavce, temveč tudi vse druge neposredne proizvajalce, ki bodo s svojim znanjem, tehnično zmogljivostjo in predanim delovnim poletom prispevali svoj znaten delež ne samo k rekonstrukciji in modernizaciji naše Železarn, temveč tudi k neodvisnosti in samostojnosti vsega našega gospodarstva, ki je ogromnega pomena za našo socialistično izgradnjo.

Na ustanovnem občnem zboru, katerega se je udeležilo 150 naših izumiteljev, novatorjev, racionalizatorjev, avtorjev malih obratnih izboljšav in veliko število predstavnikov našega javnega političnega in gospodarskega življenja, Vam zagotavljamo, da bomo v sporazumu z novim zakonom o patentih in tehniških izboljšavah v naši občini do maksimalnih možnosti vložili vse sile v iznajditeljsko dejavnost, ki mora v prvi vrsti koristiti splošnemu dvigu življenjske ravni vseh ljudi socialistične Jugoslavije. Samostojnost, neodvisnost je naš prvi in osnovni cilj.

Jesenice, dne 21. 3. 1961
Ustanovni zbor Društva iznajditeljev Jesenice

Odbor je takoj začel delo. Ena izmed prvih nalog je bilo, zagotoviti potrebna finančna sredstva za uspešno delovanje, zato so začeli urejati vprašanja članarine in pridobivanje članov.

V letu 1961 je Železarna Jesenice postala kolektivni član novega društva. Kolektivna članarina je bila lahko različna, saj je temeljila na bolj ali manj uspešnem delu avtorjev tehničnih izboljšav v Železarni. Znašala je 15 odstotkov od vsakoletno izplačanih posebnih nadomestil, ki smo jih takrat imenovali nagrade ali odškodnine. Tako je bilo naše društvo prvo, ki ni živelo od subvencije. Seveda je bilo denar treba zaslužiti. Na pobudo društva je bila že 17. oktobra 1961 izdana okrožnica glavnega direktorja inž. Hafnerja.

Poudaril bom samo najpomembnejše značilnosti:

1. Obratovodstva morajo avtorjem tehničnih izboljšav posvetiti vso pozornost, vodi naj se posebna evidenca avtorjev. Priporočamo, da se dobre avtorje večkrat povabi na razgovore ali na proizvodne konference, kjer naj se razglablja o raznih tehničnih problemih.

2. Aktivnim avtorjem tehničnih izboljšav naj se posveti tudi vsa pozornost pri napredovanju. Pogosto se dogaja, da so avtorji, ki so doprinesli družbi precejšnje prihranke, pozabljeni ali celo zapostavljeni.

3. Tehnični sektor je dolžan pomagati pri razvijanju njihovih zamisli, izdelavi projektov, spisov in rentabilnih izračunov.

4. V primeru nerešenega tehničnega problema, ki obstaja ali pa se predvideva, morajo obratovodje uporabiti notranje razpise. Razpis mora biti objavljen z okrožnico v časopisu Železarn, če pa gre za zunanji razpis, tudi v zunanjem dnevnem časopisu.

Predvideti se mora obsežnost, vrednost ali pomembnost razpisa ter hkrati sorazmerno določiti višino nagrade za prvo, drugo in tretjo nagrado. Avtorju prve odkupne nagrade pripada tudi nagrada po pravilniku kot avtorju tehnične izboljšave. Za tehnične izboljšave, ki so jih izvedli avtorji Železarn Jesenice in jih je mogoče uveljaviti tudi v ostalih železarnah in podjetjih, imajo avtorji iste pravice do nagrade kot v Železarni Jesenice.

5. Pri razpisih se morajo obratovodstva predhodno sporazumeti z vodstvom plansko-ekonomskega oddelka Železarn Jesenice, ki mora zasledovati in podpirati novatorsko in izumiteljsko dejavnost.

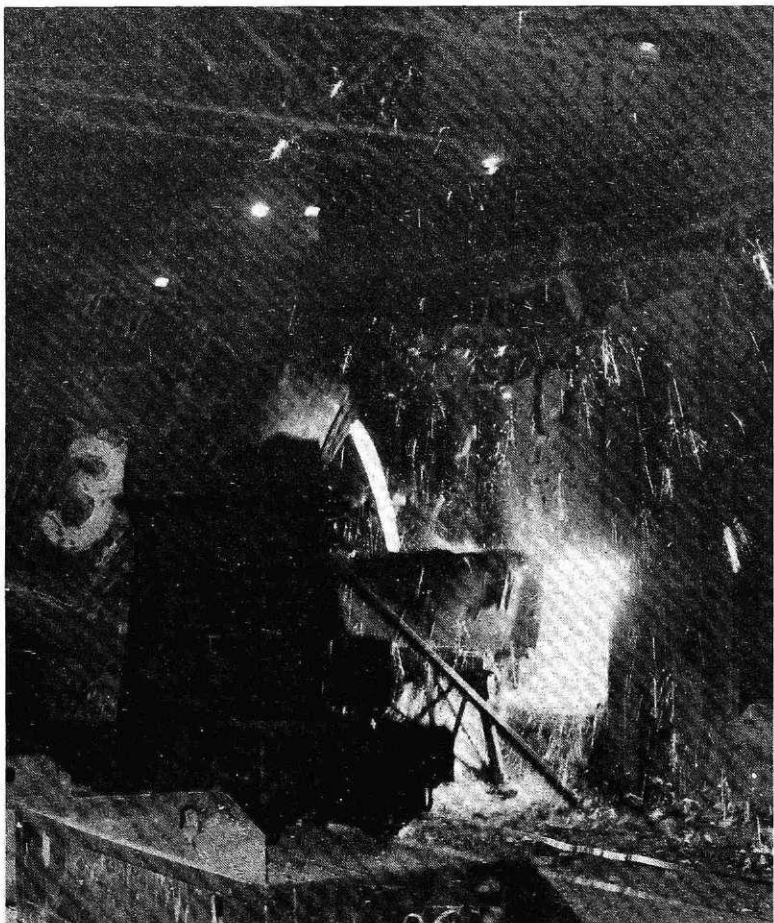
6. V bližnji prihodnosti se bodo avtorjem tehničnih izboljšav izdajale diplome v več stopnjah, odvisno od višine izkazane prihranka oziroma nagrade.

7. Vodstveni kader mora podpirati, čuvati in spoštovati ideje posameznih avtorjev. Ne glede na dano pomoč avtorju, je lastnik odškodnine samo tisti, ki je dal idejo.

To so osnovne točke okrožnice.

V istem letu smo dobili tudi že prvega reševalca razpisanega tehničnega problema.

Stane Torkar

Vlivanje grodlja v SM peč (foto I. Kučina)

Po sklepu odbora za delovna razmerja TOZD Transport in v skladu s pravilnikom o delovnih razmerjih ponovno

OBJAVLJAMO

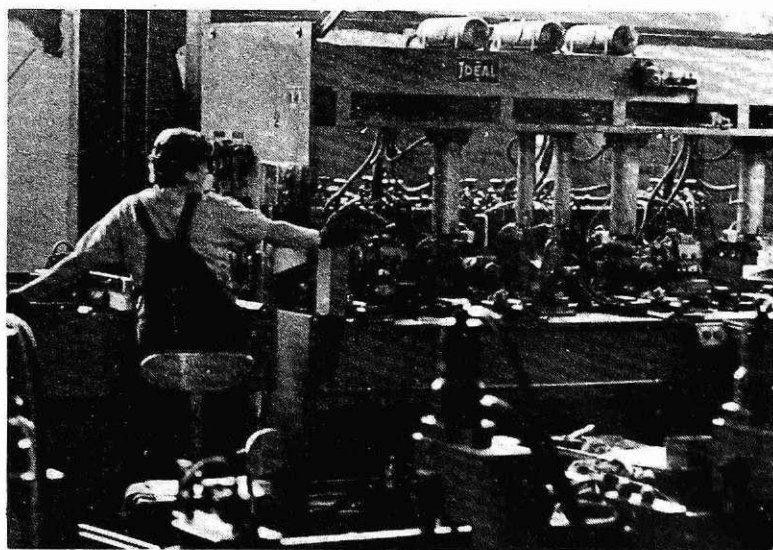
prosta dela in naloge

SKUPINOVODJA ZA POPRAVILO HIDRAVLIKE IN MEHANSKIH SKLOPOV, šifra 9915, D-4, 1 oseba.

POGOJI:

— dokončana poklicna šola — ključavničar, izpit iz hidravlike in pnevmatike, pet let delovnih izkušenj na področju hidravlike.

Kandidati naj prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v osmih dneh po objavi na kadroviski sektor Železarn Jesenice, z oznako »za TOZD Transport«.

V vratnih podbojih (foto: I. Kučina)

PROBLEMSKA KONFERENCA

V prejšnji številki smo obljubili, da bomo o problemski konferenci, ki je bila 21. marca, obširno poročali. Predstavljamo vam izvlečke iz govorov predsednika poslovnega odbora Železarn Boris Breganta in gosta problemske konference Mirana Potrča.

Predsednik poslovnega odbora Boris Bregant je v uvodu pripomnil, da smo sicer o poslovanju v preteklem letu in o sprejemanju planskih dokumentov na široko razpravljali že med sprejemanjem zaključnega računa za leto 1985 in planskih obvez za leto 1986. Kljub temu pa je prav, če se v okviru predkongresnih aktivnosti nekatere stvari osvežijo tudi v luči kongresnih dokumentov, predvsem resolucije oziroma tistega njenega dela, ki govori o nalogah komunistov v materialno-znanstvenem, tehnološkem in kulturnem razvoju. Pri tem je prav, da pogledamo cilje, ki so v resoluciji nakazani: izboljšati učinkovitost poslovanja, doseči tehnološki napredek, omejevati inflacijska gibanja, povečati akumulacijo na vložena sredstva, povečati izvoz in zmanjšati izvozno odvisnost. To so področja, ki jih poudarjamo tudi v naših dokumentih, tako da iščemo rešitve, sprejemamo akcijske programe, usmeritve in konkretne naloge.

V preteklem letu nismo uspeli v celoti realizirati niti načrtovane skupine niti končne proizvodnje. Zastojanje ni velik, pri končni proizvodnji 0,6 odstotka, pri skupni pa dva odstotka. Na področju produktivnosti količinsko nismo dosegli enake stopnje kot leto prej, uspelo pa nam je izboljšati kvaliteto proizvodnje. To je zahtevalo več proizvodnega časa, več vložnega časa pa na področju produktivnosti pomeni tudi določen padec. Naša naloga je, da ugotovimo, ali sta povečanje kvalitete in padec produktivnosti enakovredna in ali je kljub padcu dosežen kak napredek.

Tudi na področju izkoristka osnovnih materialov ugotavljamo, da na vseh področjih proizvodnje nismo izboljšali rezultatov. Res je, da smo dosegli nekaj spodbudnih rezultatov, ko je bil izkoristek materiala boljši kot v preteklem obdobju, na primer v Livarni za 3 odstotke. V TOZD Hladna valjarna Bela so dosegli le 96,4 odstotka izkoristka materiala, vendar je rezultat kljub temu spodbuden, saj gre v tej temeljni organizaciji za premik v kvalitativnem smislu, to je več nerjavnih pločevin in silicijevih jekel.

Celotni prihodek je težje primerjati. Dosegli smo 13 odstotkov več, kot smo pričakovali, oziroma 87 odstotkov več kot leto prej. Torej je celotni prihodek večji od zvišanja cen. Pozitivni trend je v tem delu vgrajen z že omenjenim kvalitativnim premikom, kajti stroški proizvodnje so rasli z enakim indeksom.

Za področje energije je resolucijska usmeritev zmanjševanje porabe, predvsem pa specifične porabe energije. Naši rezultati iz preteklega leta kažejo, da smo specifične porabe zmanjšali predvsem tam, kjer smo povečali proizvodnjo; kjer pa proizvodnje nismo povečali, je ta kazalec negativen. Agregati so se vrteli, ogrevne peči so bile pripravljene za delo, če pa proizvodnje ni bilo, so specifične porabe rasle. To je ena od osnov za aktivnosti v prihodnje.

Na področju družbenega proizvoda smo v preteklem letu dosegli bistveni napredek za 19,9 milijarde dinarjev, od česar je 7 milijard amortizacije in 12,9 milijard dohodka. Prišli smo na raven, ko 22 odstotkov celotnega prihodka že ostaja za razširjeno reprodukcijo in pokrivanje tekočih potreb.

Dohodek, predvsem čisti dohodek, je težje primerjati z dohodkom v prejšnjem letu, ker smo bili leta 1984 v nezavidljivem položaju. Indeks rasti čistega dohodka 218 kaže, da so bili ukrepi, ki smo jih izvajali, pozitivni, čeprav sama višina dohodka ni preveč spodbudna. Če pogledamo, kako smo s tem dohodkom gospodarili, vidimo, da je bil velik del od 7,9 milijarde dinarjev namenjen za

osebne dohodke, nekaj več kot 6 milijard. V letu 1984 so sredstva za osebne dohodke znašala 5,66 odstotkov celotnega dohodka, v letu 1985 pa 6,7 odstotka, kljub rasti čistega dohodka. Pri skladu skupne porabe žal nismo uspeli ustvariti takega deleža, čeprav smo ga formirali za 0,9 milijarde dinarjev. Pri rasti osebnih dohodkov smo uspeli slediti inflaciji. Ta je bila za tretjino večja, kot smo v planskih dokumentih načrtovali. Pri tem pa smo lovili druge pri višini osebnega dohodka. Na način, za katerega smo menili, da je najbolj primeren, smo si zastavljali cilje pri mesečni realizaciji, da bi lahko na tej osnovi spremljali rast osebnih dohodkov.

Manj uspešni smo bili na zunanjetrgovinskem področju. Načrtovali smo večji lastni izvoz in večji skupni izvoz z ostalimi izvozniki z združevanjem sredstev. Pri izvoznem delu smo zaostali za 10 odstotkov, približno tak zaostanek je tudi pri uvozu, kar je tudi nekoliko vplivalo na proizvodnjo.

Strinjamo se z resolucijskimi usmeritvami, da je treba povečati izvoz in zmanjšati uvozno odvisnost. Ta je v Železarni že tolikšna, da brez ureditve zunanjetrgovinskih in deviznih problemov ne vidimo prvega izhoda. Vprašanje je, kako doseči večji izvoz. S trmoglavim povečanjem lastnega izvoza naših izdelkov preko sedanjih meja bomo dosegli samo negativen učinek. Kajti veliko težje bomo uveljavljali naše razvojne koncepte doma, če bomo izvažali blago, ki ga naši kupci najbolj potrebujejo. Prisiljeni so blago uvažati, in včasih ponovno uvozijo naše blago. Nesporno je, da cen, ki veljajo na tujih tržiščih, predvsem zahodnih, ne moremo doseči. Vzrokov je več. Enkrat velik pritisk metalurških proizvajalcev na zahodu, drugič pa mnoge zaščitne mere na teh tržiščih. Zato je eden od ciljev, da se zaradi skupnega izvoza bolje povežemo s predelovalci našega jekla. Žal je na začetku uveljavljanja novega deviznega sistema več ovir kot pa spodbud, da bi se s predelovalci naših izdelkov sporazumeli o skupnem izvozu.

Lani smo po dolgih letih uspeli investirati več, kot smo oblikovali amortizacije. Ob 7 milijardah oblikovane amortizacije smo uspeli investirati 11 milijard dinarjev. Predvsem je to posledica začetka gradnje nove jeklarne, kamor je bilo v lanskem letu vloženi približno 10 milijard dinarjev, ostali del investicij pa je še vedno bistveno manjši. Letošnji plan skupne in gotove proizvodnje se ne razlikuje dosti od lanskega. Nekoliko bomo povečali proizvodnjo za prodajo, nekaj več pa bo tudi vložnih materialov. Števila za poslenih ne bomo bistveno povečevali, kar je velik izziv za nas, načrtujemo pa dokajšnjo rast produktivnosti, kar bi ustrezno vplivalo tudi na rast drugih postavk.

Na področju družbenega proizvoda načrtujemo približno enak delež kot je bil dosežen lani. To je 34 milijard sredstev družbenega proizvoda in rast 170 odstotkov glede na preteklo leto. Veliko aktivnost načrtujemo na področju investicij. Teh bo za 32,4 milijarde dinarjev (indeks 291 glede na leto 1985). V gradnjo jeklarne 2 bomo investirali 26,3 milijarde dinarjev, kar je 81 odstotkov vseh investicij v letu 1986, modernizacija Valjarne debele pločevine bo predstavljala 8,4 odstotka vseh investicij, nujna posodobitev lužilne naprave v TOZD Žičarna pa 1,6 milijarde. Skupaj bo za te osnovne projekte namenjenih 95 odstotkov vseh sredstev, le 5 odstotkov pa bo namenjenih za posodobitve na drugih področjih.

Ob takih usmeritvah se pojavlja vprašanje, kako bomo dosegli cilje iz

resolucije: povečanje tehnološke opremljenosti in zagotovitev vrhunske kakovosti. radnja jeklarne 2 je na tem področju ena bistvenih postavk. Do sedaj smo v razpravah večkrat ponavljali, da predvsem tehnološka iztrošenost sedanje proizvodnje jekla onemogoča ekonomično poslovanje in povzroča velike motnje v razvoju.

Tudi druga od teh ciljev: manjša in racionalnejša poraba energije in zmanjšanje porabe energije na enoto proizvoda, nam bodo vsaj delno zagotovili tudi ti veliki investicijski posegi. V vseh planih doslej je načrtovano zadrževanje porabe energije na sedanji ravni ali pa zmanjševanje porabe, vendar nam praksa kaže, da ob vseh aktivnostih, ki so v teku, kakega bistvenega rezultata na tem področju žal ne dosegamo.

Pri vsem tem gre tudi za vprašanje, ki smo mu v Železarni v tem trenutku pogosto izpostavljeni: po eni strani zmanjšujeta porabo energije, po drugi pa greste v projekt, ki bistveno povečuje porabo električne energije. Druga opomba k temu je: rešujete ekološka vprašanja na Jesenicah, istočasno pa posegate v naravo na drugih področjih, ko gre za pridobivanje električne energije. Pogosto se sprašujemo, ali je to smotno ali ni? Moramo se zavedati, da za določen proizvod potrebujemo določeno količino energije in da je naša bistvena naloga, da zmanjšamo njeno porabo, da pa premikov preko noči ni možno doseči. Bistveno pri projektu jeklarne 2 je, da bodo doseženi na področju porabe energije predvsem cilji, ki smo jih postavili tako pri zmanjševanju specifične porabe kot tudi pri vključevanju v elektroenergetski sistem. Zavežemo se namreč, da bomo kot veliki porabnik vendarle delovali kot nekakšen amortizer v elektroenergetskem sistemu in v bistvu pomagali, da bomo optimalneje izkoriščali vse agregate, ki danes služijo za proizvodnjo električne energije. Na tem področju je v teku izdelava programa vođenja proizvodnje in porabe preko računalnika. Posebej je pomembno, da bomo to nalogo izvedli tako, kot je načrtovano.

Pri projektu Valjarne debele pločevine žal ne gre za zmanjševanje porabe energije. Gre za agregat za termično obdelavo pločevine, ki bo porabo energije na nivoju Železarn še povečal. Vendar gre tudi v tem primeru za tehnologijo, ki pomeni večjo kvaliteto, ima pa vendarle optimalno oziroma minimalno specifično porabo energije, ki jo danes v tehnologiji poznamo. Če tržišče tak proizvod potrebuje, se tej porabi energije ne moremo izogniti.

Pri lužilnici gre za lovljenje vseh tistih energij, ki v zastareli tehnologiji uhajajo, po novi pa jih bomo lahko racionalno in v celoti izrabili.

Nadalje pravimo v resoluciji, da bi morali zagotoviti učinkovitejšo vodenje proizvodnje, ukinjanje surovinsko potratnih proizvodov in dosegati ekološko primernejšo proizvodnjo. Na tem področju pri nas ne gre, da bi samo z ukinjanjem dosegali napredek. Z Jeklarne 2 bomo predvsem na ekološkem področju dosegli bistveni premik. V stari elektrojeklarne še ne moremo povsem ukiniti kemičnega čiščenja površin. Z investicijo v lužilnici v TOZD Žičarna bomo dosegli bistven napredek, saj je stara lužilnica eden od velikih onesnaževalcev. Ni nam pa še uspelo rešiti problema luženja na Javorniku, vendar delamo tudi pri tem. Nekoliko nam zmanjkuje sapa za reševanje drugih problemov, kot so čiščenje odlpaka, ki jih spuščamo v Savo. Na tem področju bomo morali v naslednjem obdobju uporabiti manjše investicije in posamezne inovacije, predvsem pa uveljavljati tehnološko disciplino, s čimer bomo preprečili marsikatero ekološko nesrečo.

V resoluciji pravimo, da bi morali zagotoviti predvsem strokoven in raziskovalen kader, če hočemo doseči te tehnološke premike. V Železarni je bilo lani 145 izobraževalnih akcij, ki se jih je udeležilo 208 delavcev. To so bile najosnovnejše izobraževalne oblike, kot so seminarji za varstvo pri delu, pa tudi specialne oblike izobraževanja. Povečali smo aktivnost na področju štipendiranja. Imamo 375 štipendistov, ob delu pa študira 87 delavcev, v tem trenutku je v Železarni 96 pripravnikov.

V okviru naloge s področja organiziranosti delovne organizacije smo pripravili program sprememb oziroma aktivnosti. Prizadevamo si za racionalno izkoriščanje možnosti v posameznih aktivnostih: komercialna, finance itd., za racionalno vzdrževanje teh funkcij. To nam nakazuje tudi resolucija za X. kongres ZKS. Negativne razprave v tej smeri izhajajo

(Nadaljevanje na 4. strani)

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 7. DO 13. APRILA

7. aprila, Vladimir OBLAK, vodja TOZD Stroj. delavnice, Jesenice, Tito va 1/a, tel. št. 81-727.
 8. aprila, Jože OSVALD, vodja TOZD Livarna, Rateče 21, tel. št. 88-012.
 9. aprila, Miloš PIŠČANEC, vodja OPP, Jesenice, Prešernova 23, tel. št. 83-803.
 10. aprila, Janko PERNE, vodja invest. razvoja, Jesenice, Titova 20, tel. št. 81-904.
 11. aprila, Janez POLJŠAK, vodja splošnega sektorja, Jesenice, Hrušica 12.
 12. aprila, Boris PESJAK, vodja FRS, Jesenice, C. revolucije 2/a, tel. št. 82-726.
 13. aprila, Ernest PUŠNIK, vodja komerciale, Jesenice, Hrušica 138.
- Dežurstvo je vsak dan od 14. ure do 6. ure naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času doma. Ob sobotah, nedeljah, praznikih traja dežurstvo od 6. ure do 6. ure naslednjega dne.
- V času dežurstva je dežurni obvezen opraviti en obhod po Železarni, svoja opažanja vpisati v dežurno knjigo ter o tem poročati, ob predaji dežurstva, podpredsedniku poslovnega odbora.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 7. 4.	MARTIN BRUMAT	MARJAN ENDLIHER
TOREK – 8. 4.	MIRKO ZUPAN	ANTON KAVČIČ
SREDA – 9. 4.	MIHA ŠLIBAR	FRANC NEČIMER
ČETRTEK – 10. 4.	MIROSLAV ZUPAN	ANTON BURJA
PETEK – 11. 4.	FRANC BERNIK	MARJAN ROBIČ
SOBOTA – 12. 4.	JOŽE ZIDAR	IGOR LOGAR
NEDELJA – 13. 4.	MITJA KERSNIK	ZVONKO MEDJA

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

Od 7. do 12. aprila bodo delale naslednje obratne ambulante:

DOPOLDNE: II. obratna ambulanta – dr. Alenka Katnik in III. obratna ambulanta – dr. Bernarda Benedik.

POPOLDNE: I. obratna ambulanta – dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta – dr. Ivica Vreš.

Dispanzer za borce: od 13.30 do 14.30.

V soboto, 12. aprila, samo dopoldne: I. obratna ambulanta – dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta – dr. Ivica Vreš.

ZOBNE AMBULANTE:

DOPOLDNE: II. zobna ambulanta – dr. Alojz Smolej in III. zobna ambulanta – mag. dr. Bela Gazafi.

Za borce: od 7. do 8. ure.

Za Vatrostalno: od 9.30 do 10.30.

POPOLDNE: I. zobna ambulanta – Viktor Stražišar, viš. dent.

V soboto, 12. aprila, samo dopoldne: I. zobna ambulanta – Viktor Stražišar, viš. dent.

SŽ – ŽELEZARNA JESENICE – z o. soš. o., c. Železarjev 8, 64270 Jesenice

razpisuje za šolsko leto 1986/87 naslednje

ŠTIPENDIJE

Usmeritev – program	stop. zaht.	štev. razp. stipendij
VISOKE ŠOLE		
dipl. inž. metalurgije	VII	16
dipl. inž. strojništva	VII	9
dipl. inž. elektrotehnike	VII	8
dipl. inž. matematike	VII	2
dipl. inž. računalništva	VII	2
dipl. ekonomist	VII	17
dipl. org. proizv. tehn. usm.	VII	2
dipl. inž. kemije	VII	3
● kemija	1	
● kem. tehnolog	2	
dipl. inž. fizike	VII	1
SREDNJE USMERJENO IZOBRAŽEVANJE		
Metallurška usmeritev:		
4-letni program	V	25
3-letni program	IV	50
(livar, modelni mizar, talilec, valjavec)		
Kovinsko predelovalna usmeritev:		
3- in 4-letni program (CSUI)	IV,V	80
3-letni program voznik-avtomehanik	IV	2
SKR (2-letni) program metalurška in kovinsko predelovalna usm.	II	40
Elektrotehniška usmeritev:		
4-letni program – elektronika	V	4
1. letnik		
4-letni program – elektro energetik	V	4
1. letnik		
3-letni program – elektro energetik	IV	20
Gradbena usmeritev:		
3-letni program	IV	4
● klepar	2	
● tesar	2	
Kemijska usmeritev:		
4-letni program – kemijski tehnik	V	3
3-letni program – kemijski laborant	IV	3
Naravoslovno-matematična usmeritev		
(CSUI Jesenice):		
4-letni program – 1. letnik	V	4
Gostinsko turistična usmeritev:		
3-letni program	IV	4
● kuhar	2	
● natakar	2	
Kultura:		
4-letni program – fotograf	V	1

- Kandidati naj za štipendijo zaprosijo s posebnim obrazcem »Vloga za štipendijo v Železarni Jesenice«, ki ga je Železarna priredila za svoje potrebe in ga lahko dobite na vseh osnovnih šolah. Centru srednjega usmerjenega izobraževanja Jesenice in kadrovskemu sektorju Železarn Jesenice, ali pa z obrazcem DZS 8.40, ki ga kupite v knjigarni.
- Osebnih dohodkov staršev za leto 1985 vpišejo delovne organizacije, v katerih so starši zaposleni; višina otroškega dodatka se označi posebej, sicer se smatra, da ga kandidat ne prejema.
- Starše, ki so upokojeni, je treba priložiti odrezek pokojnine za december 1985 in napisati, če so upokojenci Železarn.
- Podatkov o osebnih dohodkih staršev ni treba vpisati učencem, ki so se odločili za kovinarsko usmeritev ali SKR program kovinsko predelovalne oz. metalurške usmeritve.
- Fotokopijo zadnjega šolskega spričevala oz. potrdila o opravljenih izpiti predložijo vsi kandidati ob koncu šolskega leta oz. najkasneje do 30. junija.
- Kandidati naj prijave za štipendijo po možnosti oddajo do 31. maja na kadrovskem sektorju Železarn Jesenice.

Po sklepu odbora za delovna razmerja TOZD Strojne delavnice z dne 21. marca ponovno

OBJAVLJAMO

proste delovne naloge

1. SKLADIŠNIK MATERIALA, šifra 7429, 8. ktg., 1 oseba
2. II. SKLADIŠNIK MATERIALA, šifra 7430, 5. ktg., 1 oseba.

POGOJI:

- pod 1 – poklicna šola kovinarske ali metalurške smeri, izpit za skladiščnika, eno leto delovnih izkušenj, odslužen vojaški rok;
- pod 2 – dokončana osnovna šola, izpit za skladiščnika, odslužen vojaški rok.

Objavljene delovne naloge se opravljajo v dopoldanski izmeni v sistemu 5+2.

Posebne prijavnice z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v osmih dneh po objavi na kadrovski sektor Železarn Jesenice, C. železarjev 8.

PROBLEMSKA KONFERENCA

(Nadaljevanje s 3. strani)

iz nepoznavanja bistva problema. V nobenem primeru v Železarni ne gre za enostaven postopek, ki bi šel v smeri uklinjanja temeljnih organizacij, ampak gre za boljše izkoriščanje možnosti oziroma za boljše informacijske in poslovne povezave znotraj delovne organizacije. Ugotavljamo, da današnja organiziranost, ki poteka kot tehnološki proces, povzroča nekaj motenj, kadar poskušamo uveljavljati cilje za zboljšanje stanja. Pretok sredstev informacij, uporaba naprav in materiala ni takšna, kot bi lahko bila. Zato se je v okviru naloge, ki jo delamo skupaj z Zavodom za produktivnost, izkazalo, da bi orientiranje na proizvod in ne na tehnološko fazo dalo večje možnosti predvsem v prilagajanju tržnim razmeram.

V zadnjem letu kaže, da obratna sredstva postajajo vse bolj pomemben segment v poslovanju delovne organizacije. Pred nekaj leti temu nismo posvečali več pozornosti, kot je bilo potrebno ob zaključnem računu. Danes pa se vsak dan vsepovsod tudi mi srečujemo s tem vprašanjem. Enkrat, ko sami nabavljamo materiale, ko se ukvarjamo z lastnimi zalozami, nedokončano proizvodnjo ter stroški, ki izhajajo iz tega, drugič pa na prodajnem področju, kjer naši kupci ne naročajo več v tisoč tonah, ampak po svitku ali plošči. Poskušamo se organizirati glede na ploščati in okrogli profil, ki imata vsak svoje tržne značilnosti. Ob taki organiziranosti bo tem značilnostim bistveno lažje slediti. Vprašanje samoupravne organiziranosti, to je številna temeljnih organizacij, ni tako bistvenega pomena, ko to, da v delovni organizaciji zagotovimo spoštovanje zakonodaje in samoupravnih splošnih aktov. Na tej osnovi smo v poslovnem odboru in DPO v Železarni sprejeli odločitev, da gremo že na naslednjo sejo delavskega sveta s predlogom za pristop k organizacijski spremembi.

Na koncu se je v razpravo vključil Milan Potrč, vodja delegacije SRS v zboru republik in pokrajin skupščine Jugoslavije, ki se je seje udeležil kot gost. Skušal je povezati izkušnje in spoznanja, ki so bila predstavljena na konferenci, z usmeritvami za X. kongres ZKS. Diskutanti so, kot je povedal, nakazali nekaj problemov, za katere je predlagal, naj ne bi bili nakazani samo tukaj na problemski konferenci, ampak bi jih seveda po prejšnjem dogo-

voru tudi predstavili na kongresu ZKS. »Vsi vemo, je nadaljeval, da so razmere, v katerih se nahajamo, še vedno težke in da nas v tem času, ko se pripravljamo na kongrese, čakajo izjemno težke naloge. Na podlagi izhodišč, ki jih sicer imamo, bomo morali oblikovati konkretne akcijske usmeritve, hkrati pa s kongresnimi pripravi mobilizirati komuniste.

Naš problem je namreč v tem, da glede na izjemno velike razlike, ki obstajajo med panogami in dejavnostmi, še bolj pa med republikami in pokrajinami v federaciji, v načinih in rezultatih ter prispevkih pri gospodarjenju, na mnoge stvari gledamo res tako različno, da mnogokrat ne pridemo do dovolj konkretnih in jasnih skupnih usmeritev. Kdaj pa kdaj oblikujemo tudi take usmeritve, ki se nam zdijo sprejemljive za vse, ko pa jih začnemo izvajati, vidimo, da so tako splošno oblikovane, da se problemi pravzaprav ponovijo.

Menim, da bi morali skupaj zahtevati, da bodimo pri dogovarjanju bolj optimistični, da pa tisto, kar se dogovorimo, res naredimo. Pri tem moramo upoštevati, da mora ZK na kongresu dati določeno vizijo prihodnjega razvoja in se ne more ukvarjati samo z dnevnimi vprašanji. V tem smislu prav gotovo tudi resolucija predstavlja dobro usmeritev.

Spregovoril bi rad o nekaterih aktualnih zadevah, ki so povezane z družbenimi razmerami. Najprej o naših sistemskih rešitvah nasploh. Gotovo mnoge rešitve, tudi devizna zakonodaja, v celoti niso ustrezne. Gotovo pa je tudi res, da posebej, kar zadeva devizno zakonodajo, nekaj vprašanj nismo dovolj jasno opredelili. Osnovni problem je, ali bomo ustvarili takšne razmere, da bomo povečali izvoz, ga pravilno stimulirali in imeli tako večji devizni priliv. Upam si trditi, da bomo čisto pravo devizno zakonodajo težko našli.

Strinjam se s tem, da bi bilo nesmiselno stimulirati sleherno organizacijo združenega dela, da mora samo z lastnim izvozom zagotavljati devize za svoje potrebe. Mislim, da je to nesmiselno, in po mojem mnenju je imela dosedanja devizna zakonodaja nekaj slabosti, ker je dejansko sleherno organizacijo združenega dela silila, da si je z lastnim izvozom zagotavljala devize, pa naj je bilo to družbeno racionalno ali ne. Usmeritve, ki jih daje resolucija: kvaliteta, uporaba znanja, visoka tehnologija, visoko zahtevni proizvodi in manj masovnega dela, več znanja, nalagajo tudi železarjem, da izvažajo svoje delo oplemenitenito kot proizvod višje stopnje obdelave.

V nadaljevanju je Miran Potrč dejal, da podpira zahteve slovenskega izvršnega sveta in izvršilnega odbora gospodarske zbornice, da je nujno potrebno najtemeljiteje oceniti dejansko stanje na področju deviznega poslovanja in izvoza. Danes ga marsikje ne ocenjujemo dovolj mirno in objektivno. Menil je tudi, da ni dobro, da Zvezni izvršni svet ni pripravljen sprejeti resnih opozoril gospodarstva, ki so gotovo utemeljena, da ob takšnem nižjem dohodkovnem motiviranju za izvoz glede na preteklo leto mnogi izvozniki poslov ne bodo sklepali. »In če izvozniki poslov posebej na konvertibilno področje v tem času ne bomo sklepali, nam ne bo nič pomagalo, če bomo julija ugotovili, da deviz ni. Julija ali pa septembra se ne da več kaj dosti narediti. Zdaj pa se še vedno pogovarjamo o tem, ali je to dobro ali ni. Moram pa reči, da smo tudi mi nekoliko pregreti, ko vse valimo zgolj na devizno zakonodajo. Marsikdaj je izvoz odvisen tudi od tega, kakšna je naša proizvodna usmeritev.«

Miran Potrč je opozoril tudi na razprave, ki bodo v naslednjem obdobju v zvezi s kritično analizo delovanja političnega sistema socialističnega samoupravljanja in na že nastajajoče spremembe v zvezi s tem. »Dolžnost vsake organizacije združenega dela je, da ponovno preveri, na kakšen način je organizirana in ali lahko na tej podlagi dosega najboljše rezultate. Gotovo je res, da smo si v desetih letih nabrali nekaj pozitivnih izkušenj in tudi spoznanj, kje smo ko smo se organizirali, naredili kakšno napako. Spoznanja dozorevajo, spreminja se tehnologija in nič nenormalnega ni, če kje po tolikem

času pridejo do spoznanja, da je reorganizacija potrebna. V zvezi s tem je ustrezna usmeritev, da je pri novi organiziranosti potrebno upoštevati krepitev medsebojne povezanosti delavcev v TOZD v okviru delovne organizacije pri skupnem razvojnem programu, združevanju potrebnih poslovnih funkcij in takšnih oblikah in metodah odločanja, kjer ne bo potrebno o isti stvari na več mestih ali pa večkrat glasovati. Nisem pa prepričan, če v zadostni meri razmišlja-

mo tudi o tem, da ne bi prišli v položaj, ko bi se nam izgubil osnovni smisel organiziranja temeljnih organizacij. To je, da delavce oziroma skupino delavcev povežemo s proizvodnimi sredstvi in rezultati dela, zato da bi postali zainteresirani in motivirani za svojo lastno razvojno politiko, kvaliteto dela, rezultate dela, način organiziranja, da ne bi imeli občutka, češ da je vse objektivno od zunaj zanje postavljeno, on pa je tam zato, da dela.«

ODBOR ZA GOSPODARSTVO

TOZD Žebljarna

Odbor za gospodarstvo v TOZD Žebljarna je na 11. redni seji 17. marca razpravljal o uresničevanju plana v februarju. Ugotovil je, da za domače tržišče manjka naročil. Zato pričakuje, da se bo komercialni sektor zavzel za prodajo žebeljev v tistih količinah, ki jih predvideva družbeni plan. Ta za april znaša 750 ton. S konvertibilnega tržišča imajo naročila za 650 ton žebeljev, medtem ko še nimajo naročil za 100 ton žebeljev, ki naj bi jih v aprilu proizvedli za domači trg.

V TOZD Žebljarna načrtujejo tudi remont 5. stroja I. strojne skupine. Remont bodo pogodbeno opravili ključavničarji TOZD Vzdruževanje.

Odbor redno pregleduje tudi gibanje osebnih dohodkov. Ugotovil je, da je bil poprečni osebni dohodek v Železarni v februarju 81.200 dinarjev, v TOZD Žebljarna pa 70.000 dinarjev. Razlika je torej nekoliko nižja kot v prejšnjih mesecih. Obravnaval je tudi predlog adjustaže, da naj se poviša tarifa za pakiranje žebeljev v 1 lbs embalažo v prostem času. Menijo, da je predlog (2,80 din za 1 lbs) primeren za potrditev.

Osnovni organizaciji ZSMS v TOZD Hladna valjarna Bela ter 4. letniku zdravstvene šole CSU je podaril po 20 kilogramov žebeljev (prvim ostanke od wafios, drugim odpadne žebelje).

ODBOR SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE

TOZD Valjarna bluming štekel

Odbor samoupravne delavske kontrole v TOZD Valjarna bluming štekel je na 2. redni seji 18. marca obravnaval poročilo o inventuri in poslovnem poročilo za leto 1985. Pripomb ni bilo. Zato pa se je pod točko razno, po zapisniku sood, razvila bolj živahna razprava.

Delegati so namreč vprašali, »kako je z razlikami med TOZD Jeklarne in njihovo temeljno organizacijo«. Vodja proizvodnje jim je pojasnil, da se letos to vprašanje sproti rešuje: rena se vrača s tehtalnimi listi v jeklarne, in to ločeno po oddelkih. »Če bomo to dosledno izvajali, je dejal, »mora biti rezultat pozitiven, točno pa se bo videlo ob izdelanem trimesečnem poročilu.«

Na vprašanje, če je kvarto dovolj usposobljen za ponovno vgraditev (zadnja kampanja je bila zelo slaba), pa je povedal, da so bile napake (hladilna voda in hidravlika) odpravljene.

Pred vgraditvijo kvarta bi bilo po mnenju delegatov treba urediti kanal pod blumingom. Izdeluje se tudi projekt za praznjenje jam in poskrbljeno bo, da se bo škaja sproti odvajala.

Odpravevalna naprava pri brusilnih strojih še ni prevzeta. Od Novogradija je treba zahtevati, da ta problem uredijo. V zvezi z odpravevalno napravo na šteklju pa je bilo pojasnjeno, da je v izdelavi polž, vendar pa so delegati menili, da bi bilo dobro, če bi se odpravevalo skozi kanal.

PREGLED SESTANKOV SDS

V TOZD VRATNI PODBOJI so delavci na skupnem zboru med drugim obravnavali zaključni račun za leto 1985 in predlog delitve sklada skupne porabe, seznanili pa so se tudi z obveznostmi za zadovoljevanje skupnih in splošnih potreb v občini. Pripomb ni bilo.

Iz TOZD JEKLOVLEK smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, hladna predelava 1 in 3, adjustaža 1 in 2 ter brusilnica 1 in 3. SDS adjustaža 2 ugotavlja, da so v lanskem letu izpolnili plan kljub težavam zaradi slabega vložka, vedno bolj izrabljenih strojev ter nepredvidenih zastojev (okvare), pa tudi, da bodo »pod takimi pogoji v letošnjem letu težko izpolnjevali zadane naloge«. SDS brusilnica 1 in 3 pa v zvezi s sporazumom o usmerjanju in uporabi skupnega dohodka v TBG. — Kranj v letu 1985 predlaga, »da se tovrstne zadeve rešujejo na nivoju strokovnih služb«.

Iz TOZD ELEKTRODE smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, rezalnica 1 in 2, oplaševalnica 1 in 2, priprava elektrodnih mas, talilni prašek in transport. SDS rezalnica 2 in oplaševalnica 2 v zvezi z zaključnim računom poudarjata vprašanje osebnih dohodkov. Pravijo namreč, da je bil indeks pri osebnih dohodkih v njihovi TOZD 203 poprečno v Železarni pa 205; v tistih TOZD, ki so delale z izgubo, je rast osebnih dohodkov večja kot v njihovi TOZD. SDS zahtevata odgovor na ta vprašanja, v prihodnje pa naj take razlike ne nastajajo. Pod razno vprašujeta, kaj je z rezervnimi deli za oplaševalnico (zvezde, cilindri) in zakaj je tolikšno pomanjkanje pitne vode. Na pomanjkanje rezervnih delov za oplaševalnico so opozorili tudi delavci na skupnem zboru ostalih, zgoraj navedenih SDS. Še posebej pa so opozorili, da ob koncu dneve v oplaševalnici primanjkuje tople vode, v rezalnici pa mrzle, in da ogrevanje v rezalnici ni urejeno. Moti jih tudi predolga čakalna doba pri zobozdravnikih, sprašujejo pa tudi, zakaj ne morejo po napotnico k vsakemu zdravniku, ne samo k svojem.

Iz TOZD ŽEBLJARNA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, zavijalnica žebeljarne in orodjarna. SDS zavijalnica ugotavlja, da imajo še vrsto problemov v obratu neurejenih. Še vedno je namreč veliko izmeta, opažajo pa tudi slabo čiščenje žičnikov. Zaradi nepazljivosti žebeljarjev imajo precej dela tudi s prebiranjem žičnikov. V zvezi s sporazumom o usmerjanju in uporabi skupnega dohodka v TBG pa SDS vprašuje »kdo je kriv za neizterljivost terjatve in kateri so tisti dolžniki, ki so upravičeni do odpisa«. Na sestanku je bilo govora tudi o sodelavki, ki ima že tri leta izpit za voznika viličarja, pa ne dobi ustreznega delovnega mesta. SDS je predlagala, naj o tej zadevi razpravlja odbor za delovna razmerja v TOZD Žebljarna. Na koncu pa SDS »priporoča CPSI, da v prihodnje pripravi gradivo vsaj teden pred sestankom in ne tik pred zdajci — kot poslovno poročilo in zaključni račun«. Tudi SDS vodstvo TOZD ima pripombo v zvezi s SaS o usmerjanju in uporabi skupnega dohodka v TBG. Pravi namreč, »da bi lahko taka vprašanja obravnavali samo na delavskem svetu delovne organizacije, ker delavci v proizvodnji niso dovolj seznanjeni z bančnimi posli in bodo vedno formalno sprejeli, kar bo predloženo«. Na koncu pa še približejo, da »na SDS pa zaradi tega samo zapravljamo čas«.

Iz TOZD STROJNE DELAVNIC smo prejeli zapisnike SDS priprava dela, materialna služba, težka obdelava Javornik 1 in 2, strugarna 1 in 2, orodjarna 1 in 2, konstrukcijska delavnica 1 in 2, strugarna valjev Javornik in Bela, ključavničarji strojev ter kovačnica-kalilnica. Na sestanku SDS priprava dela je bilo v zvezi z zaključnim računom poudarjeno vprašanje pomanjkanja dela v kovačnici in vrednotenje nekaterih del v orodjarni (še posebej vrednotenje nalog ostrega brusilca). SDS materialna služba vprašuje, kdo je odgovoren za oskrbo s toplo vodo v moški garderobi in za zagraditev in ogrevanje »prostora žag«. Zahtevala je, da se za zagraditev in ogrevanje omenjenega prostora določi rok in osebo, ki bo za to odgovorna. Poleg tega opozarjajo, da se v kantinah deli slabo zapečen kruh, ter pomanjkanje kadra (žerjavovodje, skladiščniki) pa ogroža normalno delo. SDS strugarna 2 predlaga, naj se popravi ali zamenja dva dotrajana kaloriferja pri vratih pred kontrolo. Pravijo, da se vrata veliko odpirajo, zato so delavci, ki delajo v bližini, izpostavljeni močnemu prepihu. SDS orodjarna 1 se pritožuje, da niso dobili odgovora na vprašanje o nagrajevanju mentorjev, ki uvajajo pripravnike v delo. V zaključnem računu pa pogoša informacijo o odstotku dohodka, ki gre za osebne dohodke in je vedno manjši. Tudi SDS orodjarna 2 se pritožuje, da je delež osebnega dohodka v primerjavi z ustvarjenim dohodkom premajhen. Zato predlaga, da naj se »po samoupravni poti« začne akcija, da se bo delitveno razmerje izboljšalo v korist osebnega dohodka. SDS strugarna valjev Javornik in Bela predlaga, naj se tujim firmam deli topli obrok v kantini po deseti uri. Opozarjata pa tudi na neenake jedilnike mrzlih obrokov v kantinah na Javorniku in Beli. Slabši obroki ostajajo, te jim nato servirajo več dni zapored. Tudi SDS ključavničarji strojev se pritožuje, da zunanji izvajalci ne prihajajo v kantino ob svojem času, zato je treba na malico predolgo čakati. Člane SDS kovačnica-kalilnica zanima, kakšne so možnosti za zdravljenje alkoholizma. Vodja te SDS pa vprašuje, zakaj prihaja gradivo za sestanke tako pozno.

Iz TOZD REMONTNE DELAVNICE smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD in tehnične službe, ključavničarji 1 in 2, instalacija Jesenice in Bela, montaža 1 in 2, hidravlika in pnevmatika, žerjavni 1, elektrodelavnica, elektrožerjavni, delavnica elektrostrojov 1 in 2, vodstvo GRD, tesarji, mizarji, kleparji, zidarji, plastika, gradbenoremontna delavnica Javornik ter RTA 1, 2, 3, 4, 5 in 6. SDS instalacija Jesenice in Bela nista zadovoljni z razporedom za malico. Vprašujejo namreč, kdo bo zagotovil topli obrok ob deseti uri, ko pa ga že ob poldevetih zmanjka. Zahtevali sta tudi, da se ob enodnevnih remontih na blumingu organizira čiščenje postrojenja. Takole pravijo: »V takem stanju, kot je sedaj, je nemogoče opravljati remontna dela. Pod kautarji za prago je ogromno škaje, masti, olja, in železnih odpadkov, kar nam preprečuje dostop do razvodnic, ventilov in napeljav. Popravila, ki so določena po planu remontnih del, ne moremo opraviti. Ob stalnih pripombah in prošnjah zaradi čiščenja, nam vzdrževanje odgovarja, da s tem nima nič, proizvodnja pa raje čisti iz kanala korenine, kar ima dodatno plačano. Če se bo še nadaljevalo takšno stanje na blumingu, ne bomo več sposobni odpravljati napak na postrojenjih, kjer ni mogoč dostop do pokvarjenih naprav. Od odgovornih zahtevamo, da se to stanje izboljša. Hočemo pisni odgovor, kdaj bo to rešeno, če ne ob naslednjih primerih remontnih del

ni treba pisati o popravilih, ker jih ne bomo mogli opraviti.« SDS montaža 1 je pod razno zastavila delegatsko vprašanje: »Iz katerega vira dobivamo sredstva za nakup osebnih avtomobilov v Železarni?« SDS montaža 2 in HIP sta v zvezi z zaključnim računom poudarili vprašanje storitev, ki jih Železarni opravljajo druge firme. Pravijo, da je cena teh storitev vsako leto večja. Kljub temu da pri svojem delu firme koristijo usluge Železarne (omenjajo elektriko, vodo, kisik, prevoze itd.), za svoje storitve zaračunavajo polno ceno. Člani SDS žerjavni 1 bi se z odgovornimi radi dogovorili za primernejši čas za malico. SDS elektro delavnica je predlagala, naj bi se regres delil samo tistim, ki delajo v Železarni, ne pa tudi njihovim sodelavcem. SDS vodstvo GRD v zvezi s smrtno nesrečo, ki se je pripetila v jeklarni, pripominja, »da se bodo proizvodne TOZD morale počasi zavedati, da se agregati, ki obratujejo, ne dajo popravljati, če pa že stojijo, pa vzdrževalci težko opravijo kvaliteten remont, če jih nenehoma priganjajo«. SDS mizarji med drugim pravi, »da so preizkusi znanja o varstvu pri delu in razlage preveč splošne« in da »dejavnost, ki jo opravljajo v večjem delu delovnega časa, sploh ni zajeta«. SDS zidarji meni, »da se varnostni predpisi premalo upoštevajo pri nekaterih izredno zahtevnih delih«. SDS plastika meni, »da bi morali proizvodni obrati bolj spoštovati predpise o varstvu pri delu«. Posebno pa tudi SDS GRD Javornik: »da bodo morale proizvodne TOZD imeti več razumevanja za tako nevarna dela in po potrebi proizvodne agregate ustavljati, da bo zagotovljeno bolj varno delo«. SDS RTA 1 ocenjuje, da je poslovno poročilo »preobsežno in razdrobljeno«. Predlagali so tudi, naj bi se prikazalo, kako naj se ukrepa, če bi bila TOZD v izgubi. Glede predloga delitve SSP pa vprašuje: »Po kakšnem ključu se delijo sredstva za športna društva TVD Partizan v jeseniški in radovljiški občini (TVD Partizan Jesenice, Zgornje Gorje, Hrušica, Zirovnica)?« SDS RTA 3 in 4 sta se med drugim seznanili z dnevnim redom za 8. sejo delavskega sveta TOZD Remontne delavnice in se do njega opredelili z naslednjo kritično pripombo: »SDS meni, da takšna množica, samoupravnih« opravil s preobilico gradiva obremenjuje vodjo TOZD in delavski svet, da se ne more posvetiti lastnim proizvodnim problemom. SDS je mnenja, da to ne vodi nikamor.« Kritična je tudi do že večkrat omenjenega sporazuma s TBG: »SDS je proti temu, da se take in podobne samoupravne aktivnosti in odločitve prenaša na delovne skupine, še posebej takrat, kadar se zadeve ne da razumljivo razložiti. SDS v prihodnje o takih zadevah ne bo več odločala.« Tudi tidve SDS se pritožuje, da jih pri malici v kantini Javornik »moti množica delavcev zunanjih firm, ki prihajajo nekontrolirano«. Predlagali sta, naj bi tudi zanje določili termin za malico. Tega naj se potem tudi držijo. Delavci družbene prehrane pa bi morali v kantini prepevati kajenje. SDS RTA 5 se pritožuje, da ni prejela odgovorov na zastavljena vprašanja. K sporazumu s TBG pa pripominja: »SDS se ne čuti dovolj usposobljeno za dajanje strokovnih mnenj s tega področja in zaupa ustreznim službi v ŽJ za pravilno odločitev. SDS meni, da je to prelaganje odgovornosti na SDS.«

(se nadaljuje)

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje — Božidar Lakota

KONČAN JE PRVI DEL PREDVPISA NA CSUI JESENICE

Marca se je končal prvi del predpisa na srednje šole v Sloveniji, drugi del pa bo potekal še do 25. aprila. Bodoči srednješolci bodo do tega roka še lahko prenašali prijave s šole na šolo, ali pa spreminjali svoje odločitve glede usmeritve in smeri izobraževanja, za katero so se odločili ob prvem predpisu.

Na CSUI Jesenice menijo, da bodo jeseni lahko odprli vrata v vseh usmeritvah izobraževanja, ki so v njihovi pristojnosti. Trenutno je čez normativ napolnjena le naravoslovno-matematična tehnologija, a ne toliko, da bi bilo potrebno vpis omejiti, kot ga je potrebno omejiti takrat, kadar je ob vpisu več kot 36 kandidatov na razred. Razred pa se odpre takrat, kadar je prijavljenih 30 učenec. Mesta od 31 do 36. učenca so običajno namenjena ponavljalcem in tistim učencem, ki jih mora šola sprejeti zaradi prednostne pravice (učenci dvehletnih programov, ki nadaljujejo šolanje v smeri, za katero imajo že diplomiro II. stopnje težavnosti, ter otroci zdomcev, ki so se predhodno šolali v tujini). Tudi sprejemnih izpitov ne bo, saj bodo lahko sprejeli vse učence, ki so se prijavili, s pogojem, da bodo uspešno končali ustrezen razred v osnovnošolskem izobraževanju.

Usmeritve v srednjem usmerjenem izobraževanju na Jesenicah so:

ELEKTROENERGETIKA

V prvi letnik se lahko vpišejo vsi učenci, ki se žele učiti za »jakotokaše«. Od uspeha v prvem letniku in želje učencev pa je odvisno, kako bodo nadaljevali šolanje — v triletnem ali pa v štiriletnem programu. Za štiriletni program morajo imeti iz matematike, fizike, osnove elektrotehnike najmanj oceno dobro. Štiriletni program (tehnik) se od drugega letnika dalje izvaja v Kranju (srednja šola Iskra). Za oba programa je razpisanih dovolj štipendij — več, kot je razpisanih učnih mest.

METALURGIJA

Za metalurške poklice se učenci na CSUI lahko izobražujejo po tri- in štiriletnem programu. Metalurški tehniki se šolajo štiri leta, po triletnem programu pa:

- pridobivalci kovin (talilci),
- predelovalci kovin (valjavci, žičarji, kovači),
- livarji.

Tudi za metalurške poklice je več štipendij kot prijav. Štipenditor večinoma podeljuje štipendije po učnem uspehu iz osnovne šole.

Metalurgija ima še dvehletni program:

- pridobivanje in predelava kovin. V ta program se lahko vpišejo učenci, ki so uspešno končali šest razredov osnovne šole in osemletno šolsko obveznost. Tudi tukaj je za zdaj več štipendij kot prijav.

KOVINARSTVO IN STROJNIŠTVO

Učenci, ki so uspešno dokončali osmi razred osnovne šole, lahko nadaljujejo šolanje po štiriletnem programu, če v prvem letniku dosežejo najmanj dobro oceno iz matematike, fizike ter osnovne tehnike in proizvodnje. Ostali učenci se po prvem letniku lahko vpišejo v triletni program, kjer se izobražujejo za poklice:

- strojni mehanik,
- oblikovalec kovin (strugarji, rezkalci, brusilci, orodjarji),
- spajalci in preoblikovalci kovin (varilci, konstrukcijski ključavničarji).

V kovinarstvu se v dvehletni program lahko vpišejo učenci, ki so končali najmanj šest razredov osnovne šole ali pa osem razredov osnovne šole s prilagojenim programom. Poklici so podobni tistim v triletnem programu, na voljo pa je še dovolj štipendij. Štipenditorji imajo svoje zahteve glede uspeha v osnovni šoli in zdravstvenega stanja.

V vseh naštetih usmeritvah je na voljo še nekaj učnih mest.

DRUŽBOSLOVNO-JEZIKOVNA USMERITEV se deli na družboslovno in na jezikovno smer, izobraževanje pa traja štiri leta. Štipendije so žal redke, nekaj učnih mest pa je še na voljo.

ZDRAVSTVENI TEHNIKI se izobražujejo po štiriletnem programu (medicinske sestre).

Obstaja še dvehletni program — program III. izobrazbene stopnje (bolničar), vendar se ti učenci drugo leto šolajo v Ljubljani in tam končajo šolanje.

Kdor se hoče vključiti v štiriletni program, pa mora doseči v prvem letniku najmanj oceno dobro iz slovenskega jezika s književnostjo, matematike in biologije. Žal so štipendije v tej smeri šolanja redke, na razpolago pa je še nekaj učnih mest.

Spremembe v izobraževanju 1986/87 na CSUI:

Jeseni bosta reformirani štiriletni usmeritvi:

- družboslovno-jezikovna smer

— naravoslovno-matematična tehnologija.

Novi predmetniki zagotavljajo še boljše in širše splošno razgledanost, pri tem pa ohranjajo bistvo ene in druge smeri, ki se je oblikovalo od uvedbe usmerjenega izobraževanja do danes.

— Družbeno-jezikovna dejavnost se izvaja le po štiriletnem programu, vendar sta prva dva letnika enotna, v tretjem pa se usmeritev cepi na dve smeri: jezikovno (dodan je tretji tuji jezik) in družboslovno (s specifičnimi predmeti n. pr.: politično ekonomijo). Obe smeri omogočata široko splošno razgledanost in znanje. Nekaj štipendij je sicer razpisanih, vendar še vedno premalo v primerjavi z učnimi mesti, ki jih je nekaj še na voljo.

— Naravoslovno-matematična tehnologija je tudi štiriletna usmeritev, ki bo jeseni štartala z novim predmetnikom. Bistvena novost je v tem, da bodo imeli učenci vsa štiri leta šolanja drugi tuji jezik. Poudarek je na naravoslovnih predmetih in matematiki. Štipendij je nekaj več, vendar pa bistveno manj, kot je učnih mest. Glede na dosedanje prijave ne bo potrebno omejevanje vpisa (s sprejemnimi izpiti), pod pogojem, da se učenci ne bodo več prijavljali v to usmeritev.

Možnost prijavljanja v predpisnem času ima vsak učenec do 25. aprila. Po tem roku pa se bo zagotovo vedelo, kakšne so namere mladine glede šolanja tudi na CSUI Jesenice.

MH

SRCE OSTALO JE V GORAH

Ko pade mrak, dolina potone v temo. Nebo pomodri, luna razkazuje svoj svetli venec svetlobe, ki jo obdaja. Sled dneva izgine iz vasi, le gore so pokrite s poslednjimi žarki zahajajočega sonca. Sneg se blešči v luči sijaja. Nato zažari za kak trenutek in izgine.

Starček opazuje skozi drobno lino igro narave. »Kakor življenje!« si misli. Nekoč svetlo, sijoče, sedaj smrt dopolni večno temo. Le spomin ostane, le spomin. Spomin na luč življenja — na gore.

Ponosno dvigajo svoje vrhove pod nebo. Kot da bi se hotele dotakniti nebesne topline, kot da želijo reči dolini pod seboj: »Kako majhna si, nemočna!« Kakor da se bahajo s poslednjimi žarki sonca, s sijem lune, z vsem živim — ponosnim mrtvim le bežnim.

Vabijo te, dokler tudi skoraj onemoglo telo ne naredi nekaj korakov po gorski zemlji, dokler jo ne občuti z vsem bitjem, dokler ne vidi njene lepote.

Gora postane močnejša kot ti, drzejša...

In ko občutiš bližajočo smrt, si želiš še enkrat uzreti jo, še enkrat občutiti.

Tedaj veš, da je srce ostalo v gorah.

Eva Torkar, 8. a razred,
OŠ Karavanskih kurirjev
NOB

RAZPIS

OK ZSMS Jesenice v sodelovanju z ZTKO Jesenice organizira v počastitev meseca mladosti v četrtek, 10. aprila, ob 14.30, v prostorih šahovskega doma na Jesenicah prvenstvo v šahu za mladinke in mladince iz OO ZSMS (razen osnovne šole).

Izvajalec prvenstva je Šahovski klub Jesenice, vodja tekmovanja pa Franc Ravnik.

Tekmovanje bo v Šahovskem klubu Jesenice. Potekalo bo po švicarskem sistemu, jugoslovanska krožna varianta. Tekmovalci bodo odigrali 9 kol, vsak igralec pa bo igral 10 minut.

Prijavite se lahko pred začetkom tekmovanja.

MOJE DOZOREVANJE

Veliko bi rad napisal o mojem dozorevanju. A ko hočeš napisati, te postane sram. V zadnjem trenutku se premisliš, saj bo vse to prebrala tovarišica.

Veliko nesporazumov imava z bratom. Zanj sem le »mlajši sinček, polizjenček, lenuh«. Po mleko »lahko« hodim jaz, traktor pa sme voziti le on, čeprav o traktorju nima pojma. Še dobro, da se zame večkrat potegne oče, saj bi sicer moral izvrševati le bratove ukaze.

Uroš
OŠ Mojstrana

PRIPRAVLJENOST JE VEDNO BOLJŠA KAKOR GOLO PRIČAKOVANJE

TITO

ZASČITNI UKREPI OB NEPOSREDNI NEVARNOSTI VOJNE

Ob neposredni nevarnosti vojne je treba v družini in v stanovanju poskrbeti za prvo pomoč in za zaščito imetja. Ugotoviti je treba, če imate predvideno zalogo hrane, vsak član pa zaščitno masko. Pri odhodu v zaklonišče je treba vzeti plašč, odejo, pribor za osebno higieno, dva obroka hrane in vode, baterijo, tranzistorski sprejemnik, osebne dokumente, knjigo, prvi zavoji in zaščitno masko. To mora biti pripravljeno, da lahko takoj odnesemo s seboj.

Če pa je iz kraja, kjer živite, predvidena evakuacija ljudi in ste tudi vi določeni za evakuacijo, si pripravite potrebno opremo, da jo boste ob evakuaciji vzeli s seboj. To je trpežna in letnemu času primerna obleka, udobni čevlji, odeja, dežni plašč (dežnik), rezervno perilo, sredstva osebne higiene, zaščitna maska ter hrana za nekaj dni. Zložimo v potovalko ali nahrbtnik.

Pred odhodom iz stanovanja je potrebno zatesniti vsa okna, vrata in ostale odprtine v stanovanju in v hlevu, da skozenj ne bodo mogli prodirati radioaktivni prah in delno tudi vojni strupi. Pripraviti je potrebno tudi primerne zaloge vode za ljudi in živino. Zaloga vode naj bo v pokritih posodah, sodovih in večjih zaprtih steklenicah. Zatemniti je potrebno tudi okna in avto.

V vojni preti stavbam v mestih in na podeželju nevarnost pred požari. Zato moramo vse vnetljive predmete odstraniti.

Namen zatemnitve je otežiti orientacijo sovražnih letal pri napadih na naselja. Za zatemnitev so dolžni poskrbeti stanovalci, za zatemnitev zgradb pa upravitelji. Vozila morajo zatemniti lastniki. Okna zatemnimo z roletami, naoknicami in zavesami iz temnega blaga, ki so vgrajene v okna. Če na oknih ni rolet, jih zatemnimo z okvirom, na katerega pritrdimo zatemnitveno folijo, neprosojen papir ali lesenit ter ga vložimo v okno. Vozilo morate opremiti s senčili na vseh glavnih in pomožnih svetlobnih telesih. Na senčilih so dovoljene le 2 cm široke in 8 cm dolge reze, ki usmerjajo svetlobo proti tlom.

Zaklonišča ščitijo pred vsemi vrstami orožij. Razlikujemo zaklonišča v stanovanjskih stavbah, za delavce v delovnih organizacijah in javna zaklonišča. Prostor in količina zraka v zaklonišču sta zelo racionalno odmerjena. V zaklonišču morate mirovati, ker s tem porabite manj kisika in izločite manj ogljikovega dioksida. Živali ne vodite v zaklonišče. Zaklonišče ima poleg glavnega vhoda še zasilni izhod. V primeru, da ruševine zasujejo oba, si moramo skozi ruševine napraviti izhod. V zaklonišču naj bo primerno orodje: težko kladivo, sekira, žaga, kramp, dvigalka, svetlobni izvor na baterije, pribor za prvo pomoč in gasilni aparat.

Do potresa pride zaradi delovanja notranjih zemeljskih sil, to pa se v obliki potresnih sunkov prenaša po zemeljski skorji na njeno površino. Na površini so sunki najmočnejši okrog središča eksplozije (epicentra), ki je nad žariščem potresa (hipocentrom) v notranjosti zemlje. Jakost potresov merimo s potresnimi lestvicami. Pri nas uporabljamo Mercalli — Cancani — Siebergovo lestvico (MCS), ki obsega dvanajst stopenj. Učinki pri posameznih stopnjah so naslednji:

1. stopnja — neznačen potres, ki ga zaznajo le potresomerne naprave.
2. stopnja — zelo šibak potres, ki ga zaznajo le občutljivi ljudje v višjih nadstropjih.
3. stopnja — slab potres, podoben drhtenju, ki nastane ob prevozu težkih vozil.
4. stopnja — zmeren potres, ki ga na prostem zaznajo le občutljivi ljudje. V stavbah zaškriplje pohištvo, viseči predmeti lahko zanihajo.
5. stopnja — močnejši potres, ki ga opazimo tudi na prostem, v stavbah pa ga zaznamo po premiku pohištva in nihanju odprtih vrat in oken, slabši omet razpoka.
6. stopnja — pohištvo močno zaškriplje, visoko pohištvo se prevrne, na zidovih nastanejo rahle razpoke. Slabo grajeni dimniki se delno porušijo, s streh odpadajo kosi opeke.
7. stopnja — zelo močan potres. Težje pohištvo se prevrača, na zidovih nastanejo večje razpoke, številni dimniki se porušijo, opeka zdrsi s streh, na komunalnih napeljavah nastanejo poškodbe.

Mladinci, brigadirji, veterani in ostali občani!

Center za mladinsko prostovoljno delo pri OK ZSMS Jesenice bo letos z brigado Jeseniško-bohinjskega odreda sodeloval na zvezni mladinski delovni akciji Bitola 86 od 8. junija do 6. julija. Zato zainteresirane vabimo, da se prijavijo k sodelovanju na OK ZSMS Jesenice, Titova 86, vsak dan od 7. do 15. ure ali vsak petek od 17. do 18. ure, v prostorih Mladinskega kluba (hotel Pošta), do 30. maja.

Koordinacijski svet ZSMS Železarne Jesenice v sodelovanju z OK ZSMS Jesenice organizira od 7. julija do 3. avgusta lokalno delovno akcijo za pomoč pri gradnji Jeklarne 2. Možnost za prijavo k sodelovanju na tej akciji je enaka kot za akcijo Bitola 86.

Pionirji pa se bodo lahko vključili v brigado gorenjske regije, ki bo sodelovala na zvezni mladinski delovni akciji Slovenske Gorice 86 od 6. julija do 2. avgusta.

Podrobnejše informacije o pripravi, delovnih in prostočasnih aktivnostih bodo objavljene v naslednjih številkah Železarja.

SLAVKO TARMAN

NARAVOSLOVCI IN KIRURGI SKOZI STOLETJA

Iz svoje sobe je z mehom skozi svinčeno cev črpal smrtonosni spray v zaboj. Čez petindvajset dni je v zaboj umrl vse, kar je bilo živega. Domneva je bila potrjena.

Štiriindvajsetega marca 1882 je bila v Berlinu seja fiziološke družbe. Udeležili so se je vsi akademiki, med njimi znani Virchow in ostali odličniki, ki so nestrpnno pričakovali znanstvenikovo poročilo. S čudovito skromnostjo je Robert Koch zbranim poročal o osamitvi nevidnega morila. Brez govorniških neslanosti je sporočal mesta, na katerih preživi sovražnik, in posebnosti, ki mu dajejo moč ubijanja. Razodel jim je njegove slabe točke ter možnosti za popolno zatiranje bacila. Ko je končal, se je dr. Koch usedel na svoj prostor. Oči vseh so se ozrle proti dr. Virchovu, ta pa je vstal in odšel. Ni zmogel prenesti poraza, pa tudi povedati ni imel nič. Vest o genialnem odkritju bacila tuberkuloze se je po Berlinu razširila še istega večera, brzojav je

imenitno vest prenesel do Kamčatke in do Kalifornije. Naslednje jutro so dr. Kocha slavili časopisi na prvih straneh. Kochovi nevarni poskusi so zamajali zemeljsko oblo. Sam dr. Koch pa je svoje odkritje komentiral z besedami: »Moje odkritje ni nič posebnega. Poleg poskusov je prevzel še pedagoško delo. Zdravniki s petih celin so prihajali k njemu utrjevati znanja o mikrobih. Kot slaven raziskovalec se je moral pogosto udeleževati slavnosti, sprejemati medalje in priznanja. Plod dr. Kochovih prizadevanj je bil čudovito preprost način vzgajanja mikrobov s trdnimi hranili.

Kochov sodobnik in njegov prvi asistent je precej pozneje dejal, da je Koch potresel drevo in odkritja so mu kar deževala v naročje. Iz vseh njegovih spisov lahko razberemo, da se ni imel za velikega raziskovalca. Njegov zgled

je navduševal, naslednja generacija raziskovalcev se ni bala smrti, ko je hotela dokazati in osamiti mikrobe, ki povzročajo nalezljive bolezni.

Leta 1882 se je končala tekma med francosko in nemško mikrobiologijo. Dr. Koch je že prežal na povzročitelja kolere, ki je v letu 1883 trkala na vrata Evrope. Epidemija se je razširila iz Indije, preskočila puščave in morja ter kosila življenja v Egiptu. Ponovno je nastopila prestižna borba med Kochom in Pasteurjem. Dr. Koch in njegov asistent dr. Gaffky sta odpotovala v Aleksandrijo s poskusnimi živalmi in mikroskopi. Pasteur je bil zaposlen z odkrivanjem povzročitelja stekline, zato je tja poslal svoja asistenta dr. Rouxa in dr. Thuilliera. Koch in Gaffky sta si komaj vzela čas za jed in spanje. V zbiralnica trupel sta raztešala umrle za kolero. Okuženo tkivo sta vbrizgala poskusnim živalim in ga opazovala pod mikroskopom. Toda tako skrivnostno, kot se je kolera pojavila, je tudi izginila. Koch in Gaffky sta se pripravljala za vrnitev v Berlin. Naslednje jutro sta zvedela, da je dr. Thuillier, član francoske ekipe, umrl za kolero. Čeprav sta se Koch in Pasteur pošteno sovražila, sta obiskala dr. Rouxa in mu pomagala. Koch je bil eden tistih, ki so nesli krsto neustrašnega dr. Thuilliera. Dr. Thuillier je bil prva žrtev znanosti v borbi proti zahrbtnim mikrobom. Koch je položil svojemu francoskemu kolegu na grob lovorjev venec, rekoč:

»Preprosti so, toda lovorjevi, taki, kot jih poklanjamo junakom, in vi ste junak, ki ste padli kot prva žrtev, zadeta od nevidnega sovražnika.« Po pogrebu sta se Koch in Gaffky vrnila v Berlin. S seboj sta pripeljala nekaj skrivnostnih zabojev s preparati. Koch je te izvlečke obarval in odkril nov vejičast mikrob: koma. O odkritju je poročal ministru za zdravstvo: »Odkril sem drobnoživko, ki je vsekakor v zvezi s kolero, toda nimam še dokaza, da jo tudi povzroči. Pošljite mi prosim v Indijo, kjer se kolera javlja endemično, moje odkritje opravičuje to raziskovalno potovanje.« Prošnja je bila ugodno rešena. Koch je v Indiji poiskal štirideset trupel in v vsakem odkril koma bacil. Kmalu za tem se mu ga je posrečilo vzgojiti. Proučil je vse navade te nevarne drobnoživke, ki na suhem kaj hitro pogine. Prenaša pa se z nečistega perila umrlega za kolero in iztrebkov na zdrave ljudi.

Po vrnitvi v domovino so dr. Kocha sprejeli kot velikega zmagovalca. Na slavnostni seji berlinske akademije je Koch razložil: »Kolera ne nastane nikoli sama od sebe. Kdor je zdrav, ne zboli, če se ni okužil s koma bacili. Koma bacil se razmnožuje v okuženi vodi in človeškem črevesju.«

POGOVOR Z DELEGATI ZSMS kot frontna in množična organizacija

Jasmina Jakupović, ki je zaposlena v VVO Angelce Očepek, je za XII. kongres ZSMS pripravila razpravo na temo: ZSMS kot frontna in množična organizacija. Pravi, da gre pri tej temi za splošne probleme, s katerimi se srečuje mladinska organizacija. Mladi so namreč vse premalo aktivni v svoji organizaciji, češar je po Jasminini mnenju kriva tudi neživljenjskost v delu organov in forumov ZSMS.

»Veliko govorimo o tem, kaj bi bilo treba narediti, vendar nič konkretnega ne storimo. Seveda je tudi to, da rečemo: pojdimo od besed k dejanjem, le splošna fraza.

Ko govorimo o aktivnosti mladih: res je, da imamo na Jesenicah cel kup raznih društev in organizacij, vendar v njih sodeluje le peščica mladih in navadno srečujemo na različnih koncih vedno iste ljudi.

Ali je tvoje razmišljanje plod analize ali le bolj osebni pogled na vso zadevo?

»To je predvsem moj osebni pogled, čeprav mi je v tem razmišljanju pomagala tudi Pavla Klinar s svojimi izkušnjami, ki si jih je pridobila z mentorskim delom. Osnovni problem mladinske organizacije je namreč, kako motivirati mlade za delo v njenem okviru. S tem problemom pa se prvič srečajo že mentorji različnih krožkov na osnovnih šolah. Iz njihovih izkušenj se lahko precej naučimo. Tu se jasno pokaže, ali je

mentor zainteresiran za to, da bi mlade pritegnil k delu.

In kaj pričakuješ od mladinskega kongresa?

»Čeprav najbrž to ni stvar kongresa, pa bi vendarle morali preiti od besed k dejanjem, čeprav bi naredili samo pol koraka naprej. Poleg tega pa so v nekaterih okoljih in na nekaterih področjih precej pred nami in od njih se lahko marsikaj naučimo.

Ce pričakuješ, da se boš na kongresu seznanila z uporabnimi izkušnjami drugih delegatov, kaj pa se potem lahko drugi naučijo od jesenjskih mladincev?

»Precej dobri smo na področju organizacije mladinskih delovnih akcij, tudi študentski klub kar dobro dela, le mladinski klub ne more prav zaživeti. Najbrž bi morali pritegniti mlade z bolj spontanimi oblikami delovanja, tudi z zabavnimi prireditvami.

Kaj pa lahko ti kot posameznik, ali morda kot mladinski funkcionar storiš za mlade, o katerih govoriš?

»Kot posameznik lahko seveda samo govorim o tem, kako naj bi rešili kak problem. Kot član mladinske organizacije pa se seveda o tem lahko pogovarjam s tistimi, ki te probleme lahko rešijo. V tem vidim tudi vlogo mladinske organizacije: sodelovanje z drugimi organizacijami in nenaadnje družbenopolitičnimi skupnostmi in skupno reševanje problemov, s katerimi se srečujejo mladi.

Usmerjeno izobraževanje

Na mladinskem kongresu bo o usmerjenem izobraževanju in njegovih neljubih posledicah govorila Andreja Detiček, ki obiskuje 3. letnik naravoslovne usmeritve na Centru srednjega usmerjenega izobraževanja.

»Za to temo sem se odločila, ker sem sama žrtev procesa usmerjenega izobraževanja. Na CSUI smo imeli že dve okrogli mizi o usmerjenem izobraževanju.

Največji problem tega procesa je v tem, da nam uporabniki, se pravi tisti, ki zaposlujejo izsolane usmerjenec, očitajo, da prihajamo iz šole neustrezno izobraženi in brez pravih vrstičnih znanj. Nasploh je delovna praksa, kjer bi si lahko pridobili strošno znanje in izkušnje, resen problem. Praksa je razmeroma dobro organizirana le za štipendiste ekaterih delovnih organizacij.

Tudi nekateri učbeniki so zastareli, zato večinoma ne moremo slediti ovejšim dosežkom na tehnološkem odročju. Seveda je potem očitke o eustreznosti izobraženosti tistih, ki se aposlijo po končani srednji šoli, posem upravičen. Še bolj nerodno je, da usmerjeno izobraževanje ne aje niti dobre splošne izobrazbe, ar se pozna zlasti tistim, ki obiskujejo triletno programe usmerjenega

izobraževanja. Ostalim seveda ne preostane nič drugega, kot da nadaljujejo šolanje, saj se s pomanjkljivim praktičnim in splošnim znanjem ne morejo zaposliti.

V podobnem položaju kot učenci pa so tudi učitelji, saj kvaliteta njihovega dela kaj malo vpliva na njihov osebni dohodek.

Poleg neljubih rezultatov, ki jih daje sam proces usmerjevanja, pa koncentracija usmerjevalnih šol v večjih mestih povzroča še dodatne nevšečnosti. Realno padanje življenjskega standarda marsikomu že onemogoča, da bi se v drugem kraju izsolal za poklic, ki ga veseli, hkrati pa se dogaja, da tudi v krajih z razmeroma razvito industrijo ni šol za profile, ki jih ta industrija potrebuje. Obljubljene spremembe sistema usmerjenega izobraževanja ostajajo kajpak le obljuba. In kaj Andreja pričakuje od mladinskega kongresa?

»Zanima me predvsem, kakšne bodo na kongresu reakcije na mojo razpravo, saj je bilo sprva rečeno, da naj ne bi govorili o tej izpeti temi, potem pa smo se vendarle odločili, da je treba spet spregovoriti tudi o tem. Od republiškega mladinskega vodstva pričakujem, da bo znalo odgovoriti na naša vprašanja.

Izobraževanje ob delu in iz dela

Bojana Ažman, ki je sicer zaposlena v leški Verigi, je ena od delegatov za XII. kongres ZSMS iz radovljiške občine. Za kongres je pripravila razpravo o problemih izobraževanja delavcev v Združenem delu. Takole pravi:

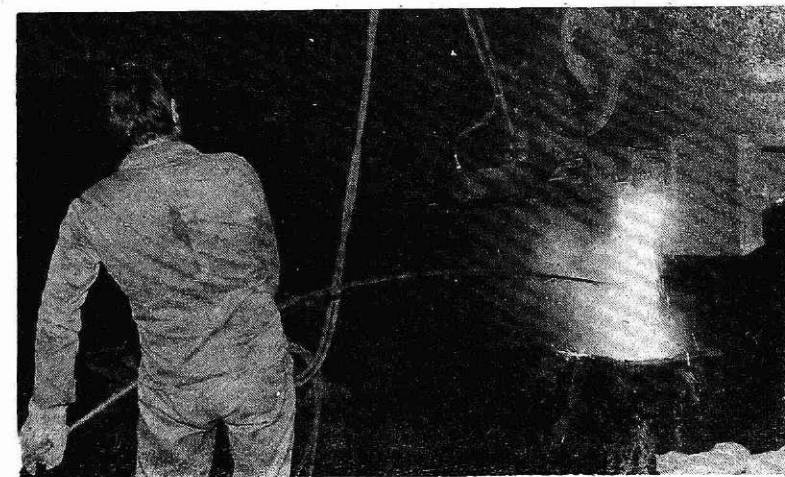
»Področje izobraževanja ob delu in iz dela je najbolj zanemarjeno področje izobraževanja, čeprav je znano, da je prav izobraževanje odraslih v svetu prineslo pomemben gospodarski napredek v zadnjih tridesetih letih. Pri nas ugotavljamo veliko potrebo po izobraževanju odraslih predvsem na papirju, dejanski podatki pa dokazujejo ravno nasprotno.

Z anketo, ki jo je izvedla naša občinska konferenca, smo ugotovili, da je izobraževanje ob delu in iz dela ravno tako slabo kot drugod po Sloveniji. Kar četrtina delovnih organizacij ne izobražuje niti enega delavca. Ob delu se izobražuje le 1,38 odstotka delavcev. Izobraževanje iz de-

la pa je tako ali tako omejeno na politične šole.

Očitno je, da nimamo nikakršnega sistema izobraževanja ob delu in iz dela, saj imamo v Sloveniji le dve šoli za tovrstno izobraževanje, ki sta obe namenjeni le usposabljanju »strateških« kadrov (šola za poslovne delavce na Brdu pri Kranju in šola za zunanjetrgovinske delavce v Radencih). Vse ostalo je prepuščeno kadrovskim službam v organizacijah združenega dela in njihovi dobri volji.

Drug problem pa je v tem, da delavci, ki se udeležujejo različnih oblik izobraževanja, za to niso motivirani, saj se jim izobraževanje izven formalno priznanih izobraževalnih institucij prav nič ne pozna pri napredovanju na delovnem mestu. Zato menim, da bi morala biti prav mladinska organizacija pobudnik, da izobraževanje ob delu in iz dela zaživi in postane enakovredno rednemu izobraževanju.

Utlivanje (foto B. Grce)

ZA PLURALIZEM SAMOUPRAVNIH INTERESOV

KRŠKO

12. Kongres '86 ZSMS

DA BESEDA NE BO DELIKT

Geslo, ki so (smo) si ga mladinci, torej člani Zveze socialistične mladine Slovenije, izbrali za svoj XII. kongres, je morda od tedaj, ko je bilo prvič zapisano, izgubilo nekaj svoje ostrine, čeprav v mnogočem neustavljivo spominja na maksimo: Bodimo realni, zahtevajmo nemogoče. Intimni notranji odnos med besedo in deliktom ima svoje korenine v krščanski etiki, ali še bolje, v katoliški interpretaciji krščanskega etosa, kjer se reklo, da kdor poje, hudega ne misli, sprevrže v svoje nasprotje.

Izbira gesla, s katerim mlada generacija izraža željo (ali zahtevo), naj bi beseda ne bila delikt, je zato lahko močno vprašljiva. Pomeni namreč lahko tudi to, da smo se pripravljene sprijazniti z dejstvom, da je v določeni konstelaciji političnih, torej zasebnih interesov, ki se, podprti z argumentom moči, razodevajo za obični interes, beseda sploh lahko delikt. To igro namreč že poznamo, čeprav njena pravila niso nikoli formulirana eksplicitno, saj je ravno to, da so njena pravila poljubno določljiva, pogoj zanjo. Ali drugače povedano: nedolžnost je treba šele dokazati. Na ta način pa dobi realno težo šele argument, ki je formuliran na ravni političnega diskurza: sliši se glas tistega, ki tuli v isti rog (ali vsaj tako, da je slišati, kot bi tulil v isti rog). In obratno: realna zahteva postane zgolj videz, manifest. Ko politični jezik začne uporabljati pesniške figure, ostane Pegaz brez kril. Bolj nerodno je kajpak to, da ostanejo brez kril tudi pesniki.

IZNAJDLJIVOST

Da tudi mladinci niso od muh in da se dobro spoznajo na ekonomske vede in splošno oderuštvo, kaže cena penziona za udeležence XII. kongresa ZSMS. Delegati, ki bodo spali v dijaškem domu v Krškem, bodo morali za enodnevnega penziona odšteti 4200 dinarjev, da bo udeležba na kongresu vsako občinsko konferenco stala najmanj 42.000 dinarjev (za pet delegatov). Za primerjavo naj povemo, da je cena penziona v hotelu izven kategorije na Bledu 4500 dinarjev, v hotelu visoke A kategorije 4000 dinarjev, v hotelu B kategorije pa le 3100 dinarjev. Škoda le, ker na Bledu nimajo dijaških domov, saj bi se jim to očitno bolj splačalo.

SREČANJE Z UMETNIKOM

Kako gledaš na umetnost, če si del nje? Kako podoživljaš filme, v katerih igraš? Kakšni se ti zdijo tvoji poslušalci? Kakšen je svet umetnosti?

Umetniki — svojevrstni ljudje, ki pa v resnici niso prav nič drugačni od drugih. To sem lahko videla in slišala, ko sem se pogovarjala z enim izmed njih.

Na našo osnovno šolo smo povabili Borisa Kralja in Silvestra Mihelčiča. Imela sta zanimiv nastop: povzela sta recitacije in glasbo, Boris Kralj v vlogi recitatorja in Silvester Mihelčič v vlogi glasbenika.

Po prisrčnem nastopu sem Borisa Kralja prosila za kratek razgovor.

— Ali radi hodite po šolah?

— Da, seveda. Zelo rad. S tovarišem sva doslej obiskala že kar 288 šol.

— Kako se počutite pri nas?

— Ja, vaša šola mi je zelo všeč. V primerjavi s tisto šolo, v katero sem hodil jaz, je ...

— Dobili ste več filmskih vlog. Katera vam je bila najbolj všeč?

— To bi težko rekel. Najbolj pa mi je ostala v spominu vloga v filmu Okupacija v 26. slikah.

— Kaj najraje delate v prostem času?

— Veš, svoj prosti čas preživljam v svoji hišici sredi gozda. Najbližji človek je oddaljen točno pet kilometrov. Sedaj imam več prostega časa in najraje berem. Veš, mislim, da so vam učitelji privzgojili premalo bralnih navad. Jaz na primer preberem tri knjige na teden.

— Imate med kolegi igralci kakšnega, ki vam je posebno pri srcu?

— Precej nerad razpravljam o kolegih, ki še živijo. Toda zame je najboljši igralec (pri nas) že pokojni Stane Sever. Mislim, da je to igralec, kakršen se rodi samo eden med milijoni drugih igralcev.

— Si kdaj ogledate kakšen svoj film?

— Ne, nikoli. Povedal ti bom anekdoto iz Severjevega življenja. Tudi Severja so na podoben način, kot si ti sedaj mene, vprašali, če kdaj gleda svoje filme. In veš, kaj je odgovoril? Rekel je: Ste že kdaj videli vlakovnega odpravnika, ki hodi po svojem delu nazaj na postajo gledat vlake? Vidiš, tako je tudi s tem. Igralstvo je svoj poklic, zato si v prostem času sploh ne ogledujem svojih filmov. Nasploh televizijo zelo malo gledam.

— Kaj si mislite o današnji mladini?

— Mladina je enaka, kot je bila. Med vami so prav tako dobri kot tudi slabi. Moram pa reči, da ste veliko bolj sproščeni, kot smo bili mi včasih. To se kaže tudi v odnosu učencev — učiteljev.

— Kakšni se vam zdijo današnji učitelji v primerjavi z vašimi?

— Začne se vsekakor s spoštovanjem. Včasih so bili učitelji mnogo

bolj spoštovani. Povsod, v družbi, službi, v družini, povsod. Danes tega ni več, na žalost.

— Ali ste že kdaj snemali v tujini?

— Prav zdaj snemam svoj prvi film v tujini, v Italiji.

— Koliko nastopov ste že imeli?

— V gledališču sem imel 134 vlog, od tega 64 glavnih. Posnel sem 37 fil-

mov in nekaj čez 40 TV iger. Rekord pa imam v oddajah na radiu. Imel sem jih že čez 700. Najbolj pa sem ponosen prav na te nastope z Mihelčičem.

S tem sem razgovor končala. Mislim, da je bil zelo zanimiv. Učenci naše šole pa upamo, da se bosta umetnika s svojim prisrčnim programom predstavila še kj!

Romana Purkart, 7. b
Literarni krožek OŠ Bled

Martinar (foto B. Grce)

POGOVOR S SILVESTROM MIHELČIČEM

Na kulturni dan sta nas obiskala Boris Kralj in Silvester Mihelčič.

Boris Kralj je recital ljudske in umetne pesmi, Silvester Mihelčič pa ga je spremljal z elektronsko harmoniko in pas z znanimi melodijami popeljal po celi Sloveniji.

Po programu sem ga prosila za pogovor.

Znani ste predvsem po tem, da pišete pesmi za otroške zbornice. Mi lahko poveste kaj več o tem?

Dolgo let sem v Črnomlju ravnatelj male glasbene šole. Razmišljal sem, da bi lahko napisal pesmi. In res sem kmalu napisal svojo prvo otroško pesem Angina, zatem pa še pesem Medved. Zdaj jih je že kar precej. Moji prvi dve pesmi sta doživele velik uspeh na Veselem toboganu, tudi po zaslugi orkestra Bojana Adamiča.

Ali sami napišete spremljavo za svoje pesmi?

Da. Svoje pesmi tudi ustrezno priredim oziroma aranžiram.

Kakšna glasba vam je najbolj pri srcu?

Pri srcu so mi vse glasbene zvrsti, saj moram kot glasbeni pedagog biti

nepristranski in imeti do vseh enak odnos.

Ali radi obiskujete šole?

Najraje obiskujem šole, kjer vedno znova srečujem množice mladih in z njimi razvijem stike s pomočjo glasbe.

S čim se še radi ukvarjate poleg glasbe?

S smučanjem. Pred tremi leti sem imel na Voglu nesrečo, saj sem se na smučišču zaletel v edino smreko, in tako že prvi dan smučanja končal na Jesenicah v bolnici. Ravno takrat pa je bila uspešna moja popevka Kopalnico ima v izvedbi skupine Hazard. Ravno ob času bolečega bivanja v bolnici je ta skupina gostovala na Jesenicah.

Kaj trenutno delate?

Trenutno popravljam svojo novo notno knjigo z naslovom Prekmurje. V njej sem obdelal pesmi in plese iz Prekmurja. Snemam tudi na radiu in nastopam.

Tako mi je Silvester Mihelčič predstavil svoje delo.

Karla Horvat
literarni krožek
OŠ prof. dr. J. Plemlja Bled

DVA POMEMBNA MEJNIKA S PODROČJA INVENTIVNE DEJAVNOSTI V ŽELEZARNI

Letos beleži inventivna dejavnost v Železarni 40 let, Društvo iznajditeljev in avtorjev tehničnih izboljšav pa petindvajsetletnico.

V letu 1946 so kvalificirani, visoko kvalificirani delavci in inženirji s svojim delom prispevali velik delež k čim prejšnji obnovi našega gospodarstva. Poleg udarniškega dela so v Železarni in zunaj nje predlagali oziroma uresničili 211 predlogov tehničnih izboljšav ter s tem omogočili, marsikje pa tudi rešili nemoteno proizvodnjo. Osem inženirjev je realiziralo 13 predlogov, nekateri delavci iz neposredne proizvodnje pa po dva ali več. Dvajset delavcev raznih poklicev je izdelalo 75 tehničnih izboljšav, največ Janko Stana (7) in Ivan Žen (6).

Leta 1961 smo v Železarni ustanovili svoje društvo, željo, da bi začeli bolj organizirano spodbujati zaposlene, da bi ob svojem delu razmišljali, kako izboljšati proizvodnjo. V času medobratnega tekmovanja v Železarni smo inventivni dejavnosti posvečali posebno veliko pozornost. Toda vsi niso dali dovolj dobrih rezultatov.

Inventivna dejavnost je iz leta v leto zelo nihal. Za tako stanje je bilo več vzrokov. Eden od glavnih je, da je del vodilnega kadra v Železarni zaviral inventivno dejavnost, drugi vzrok pa je, da v Železarni nismo imeli oddelka, ki bi pospeševal in podpiral inventivno dejavnost. Rahel vzpon smo doživeli na začetku dela oddelka za zaščito industrijske lastnine. Izboljšal se je tudi odnos med avtorji tehničnih izboljšav in Železarno. Vse bolj pa se je začelo uveljavljati tudi načelo daj-dam. Prvi povojni avtorji so bili prežeti z duhom ustvarjalnosti za boljši jutrišnji dan. Lahko bi rekli, da je takrat prevladovalo načelo »To, kar veleva mu stan, to mož je storiti dolžan!«

Ne bi bilo prav, če ob tej priložnosti ne bi imenovali nekaj najboljših, ki so se leta 1946 prvič vpisali v knjigo inventivne dejavnosti.

V tem letu so se začeli z inventivnim delom ukvarjati:

— inž. Leo Knez, ki je imel v letih 1946 do 1957 kar osemnajst realiziranih predlogov, med njimi tudi patente; vsi se nanašajo na varilno tehniko;

— Drago Cerar, strojni tehnik, ki je imel v letih 1947 do 1952 kar devetnajst predlogov, največ s področja plavžev;

— Jože Žbontar, visoko kvalificirani strojni ključavničar z mojstrskim izpitom. V letih 1946 do 1967 je imel kar 21 predlogov, predvsem za izboljšanja raznih orodij.

— Janez Pikon, visokokvalificirani strojni ključavničar, je izdelal 15 predlogov in en patent. Svojo dejavnost je usmeril v transportna sredstva v Železarni.

Janez Pikon se je rodil leta 1913 v bohinjskem kotu, kjer se je tudi izučil za ključavničarja. V Železarno je prišel leta 1937 ter ji ostal zvest do leta 1972, to je 35 let. Začel je kot ključavničar, leta 1972 pa se je upokojil kot asistent za vzdrževanje pri transportu. Čeprav je bil invalid, ga to ni oviralo pri delu. Prvič se je med novatorje vpisal z izdelavo transportnega voza za prevoz težkih ingotov iz martinarne v valjarno na Javorniku. Druga, nič manj pomembna inovacija pa je bila izdelava stroja za navaritev kolesnih dvigov, sledili so naprava za dviganje lokomotiv pri popravilih, sušilec pluznega peska za posipanje tračnic ter večje in manjše naprave s področja transporta. Janez Pikon se je kot najožji sodelavec Nika Bernarda uveljavil tudi pri organizaciji društva, od priprav do ustanovitve. Leta 1972 se je upokojil, vendar še ni prenehal ustvarjati. Konstruiral je držalo za mino pri tehničnem svinčniku, svojo zamisel pa tudi patentiral. Vendar mu patent ni prinesel veliko koristi, ker smo raje za drage devize

kupovali take svinčnike na Madžarskem.

Lani smo se od Janeza Pikona zadnjič poslovili.

Jože Žbontar se je rodil v Kamni gorici leta 1912. V Železarni oziroma takratni KID se je 1936 zaposlil kot ključavničar v vzdrževanju na Javorniku. Toda kmalu je spoznal, da grobo delo pri vzdrževanju metalurških strojev ni najboljša. Želja po znanju ga je odpeljala daleč od doma. Dobil je delo v predvojni tovarni orožja v Kragujevcu. Kot je sam povedal, je ob prihodu v Kragujevac spoznal, da prav nič ne zna. Moral se je odločiti, ali naj se vrne ali pa začne znova. Toda želja po znanju mu je velela ostati. Zagrizel se je v delo in študiral knjige s področja obdelave različnih strojnih delov. Vztrajnost je bila poplačana. Kmalu je opravil izpit za strojnega mojstra, kar je bilo takrat v tisti tovarni zelo težko. Morda se Jože Žbontar ne bi nikoli vrnil na Jesenice, če ne bi bilo druge svetovne vojne. Tako pa je pridobljeno znanje zelo dobro izkoristil v naši Železarni. Takoj po osvojitvi leta 1945 se je v Strojnih delavnicah zaposlil kot vodja orodjarne, kjer je ostal do upokojitve. Izkazal se je kot zelo inventivni delavec, kar dokazuje 21 predlogov tehničnih izboljšav. Izvedel jih je sam ali pa je k delu pritegnil katerega izmed delavcev in orodjarni. Razmišljal je o različnih podrobnostih na orodju in pripomočkih za delo v metalurških obratih. Vodja orodjarne je bil vse do upokojitve leta 1971.

Janez Pikon in Jože Žbontar sta v svojem delovnem okolju zelo vplivala na svoje sodelavce. Posnemali so ju in se vključevali v inventivno delo na svojih področjih. Lahko rečem, da je seme, posejano v prvih letih po vojni, vzkalilo in pognalo globoke korenine, ki so v zadnjih letih dale nove sadove, saj število predlogov tehničnih izboljšav narašča.

Iz ohranjenega arhiva pripravil
Stane Torkar

KOREKCIJA POKOJNIN ZARADI IZREDNIH STANJ...

V prejšnji številki Železarnja smo predstavili dva prispevka naših delegatov na XI. kongresu Zveze sindikatov Slovenije: Vloga sindikatov pri samoupravnem odločanju in Osnovno splošno izobraževanje delavcev združene-ga dela. Danes predstavljamo še tretji prispevek.

Nedvomno je bilo na slovenskem zadnja leta veliko narejenega pri usklajevanju pokojnin z rastjo osebnih dohodkov, kljub zaostrenim pogojem gospodarjenja. Žal je ta prizadevanja močno zmanjšala visoka stopnja inflacije, pa tudi usklajevanje še vedno pušča nekatera nesorazmerja in neskladja med panogami. Se zlasti je ostalo veliko nedorečenega pri usklajevanju pokojnin med posameznimi panogami in glede korekcij negativnih vplivov ekonomskih in drugih posebnosti, ki so v posameznih obdobjih vplivale na gibanja osebnih dohodkov oziroma rezultate minulega dela nekaterih generacij upokojencev in nekaterih panog dejavnosti.

Med te posebnosti zlasti sodijo velike naložbe zaradi zastarelosti tehnologije v nekaterih organizacijah združene-ga dela in vložena sredstva za razširjeno reprodukcijo v proizvodnji ali za razne družbene potrebe. Vse to je pogojevalo nižje osebne dohodke, ki niso bili revalorizirani v vrednotenju delavčevega minulega dela, ker so se rezultati naložb izrazili kasneje, ko so generacije, ki so nosile največje breme naložb že odšle v pokoj.

Pomemben faktor, ki je vplival na izračun pokojnin je bil tudi delovni čas oziroma ure dejanskega opravljanja dela v določenem časovnem obdobju, pri čemer je mišljen krajši ali daljši čas prehoda z 48 na 42 urni delovni teden. In ne nazadnje je med temi negativnimi vplivi, ki so vplivali na višino starostnih pokojnin, tudi položaj posameznih gospodarskih dejavnosti, glede vpliva države na njihov ekonomski položaj. Ob vsem tem pa ne bi smeli zanemariti niti različnih osnov in meril, po katerih v posameznih organizacijah združene-ga dela delijo sredstva za osebne dohodke iz naslova minulega dela. Ob tem so bile običajno prizadete organizacije združene-ga dela, ki so se ravnale po dogovorjenih merilih, »nagrajene« pa tiste, ki so to izigra-vale.

Po vsem tem lahko ugotovimo, da v starostnih pokojninah še ni v celoti upoštevana družbenoekonomska podlaga minulega dela, ki je v sredstvih družbene reprodukcije. Preveč dolgo namreč ohranjamo stanje, v katerem je ekonomski položaj delavcev odvisen izključno od ekonomskega položaja njihove temeljne organizacije združene-ga dela oziroma delovne organizacije in od akumulativne sposobnosti panoge. v kateri

temeljna oziroma delovna organizacija gospodarja.

Izhajajoč iz vsega tega je potem razumljiva ugotovitev, da panoga 114 — črna metalurgija—zaostaja v ravni pokojnin za ostalimi panogami. Za to je več vzrokov, ki so specifični za to panogo, pa tudi za posamezno organizacijo združene-ga dela v tej panogi. Poleg nizke akumulacijske sposobnosti je bila panoga pod udarom določanja cen izdelkov s strani države, ki so desetletja lovile skokovite podžitve vhodnih surovin iz energije za normalno proizvodnjo. Razen tega je panoga v zadnjih petindvajsetih letih doživela nekaj ekonomsko nerazumljivih stresov, po zaslugi državnih ukrepov, kot je ob koncu šestdesetih in v začetku sedemdesetih let sproščen uvož jekla in jeklenih izdelkov, kar je imelo zelo negativne posledice na nadaljnje upadanje akumulacije in osebnih dohodkov, ki so bili na meji eksistencije, za kar pa so bili najmanj krivi delavci.

Po vsem tem lahko ugotovimo, da ima nezadovoljstvo delavcev — upokojencev črne metalurgije, to je 114. panoge, zaradi zaostajanja višine pokojninskih prejemkov za drugimi panogami gospodarstva, utemeljene razloge. Ob tem je potrebno poudariti še nekaj posebnosti oziroma vzrokov za zaostajanje pokojnin delavcev jeseniške železarne.

Poleg že omenjene nizke akumulacijske sposobnosti je Železarna zaradi svoje podedovane tehnološke zastarelosti in iztrošenosti morala veliko sredstev vlagati v rekonstrukcijo in modernizacijo proizvodnje, poleg velikih sredstev za varstvo okolja in izboljšanje delovnih pogojev. To je vplivalo na nižje osebne dohodke in ker so bili delavci izključno odvisni od ekonomskega položaja Železarne in nizke akumulativne sposobnosti panoge, je to zapustilo negativne posledice tudi v višini njihovih starostnih pokojninskih prejemkov.

Drugi pomembni faktor pri izračunavanju pokojnine, ki ga je potrebno omeniti in ki je bil verjetno prisoten tudi v kateri drugi organizaciji združene-ga dela, ne samo v jeseniški železarni, pa je delovni čas oziroma ure dejanskega opravljanja dela v določenem časovnem obdobju. Temeljni zakon o uvedbi 42-urnega delovnega tedna, ki je bil sprejet aprila 1965, je v sedmem členu opredeljeval, da morajo delovne organizacije preiti z 48-urnega na 42-urni delovni

teden najkasneje v petih letih, z izjemno možnostjo podaljšanja za eno leto.

Železarna Jesenice je uradno prešla na 42-urni delovni teden s 1. januarjem 1971, kar pomeni, da je bila ena zadnjih delovnih organizacij, ki je uspela s skrajšanim delovnim časom doseči enako proizvodno učinkovitost, in kar je za upokojece Železarne še zlasti pomembno — enak osebni dohodek. Ta pa vsekakor za upokojece iz prejšnjih časovnih obdobj — približno do leta 1980 — pomeni bistveno slabšo pozicijo pri izračunu pokojnine kot upokojenim v delovnih organizacijah, ki so uspeli delovni teden ob enakem osebnem dohodku skrajšati pred jeseniško železarno in morda še pred katero delovno organizacijo.

To je nekaj utemeljenih vzrokov in posledic določene ekonomske politike v posameznih razvojnih obdobjih, ki je prizadela posamezne gospodarske panoge, ki zahtevajo temeljite analize in ustreznih korekcij, da se popravi raven pokojninskih prejemkov jeseniških železarjev. Predlagamo, da kongres osvoji naš predlog, da priporoči Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja, da prouči te negativne vplive na vrednotenje minulega dela in ob uveljavitvi sprejme tudi ustrezne korekcije.

5.480 uživalcev pokojnin v jeseniški občini ali dobrih 16 % vseh prebivalcev občine, med temi 50 % starostnih, 26 % družinskih in 24 invalidskih, se dobro zaveda težkega gospodarskega položaja, pa tudi dejstva, da bomo le z doslednim uresničevanjem programa gospodarske stabilizacije in ustavnega položaja delavcev v združenem delu zagotavljali realno pokojninsko osnovo in sredstva za pokojnine. Bolj jih skrbi še vedno marsikje prisotno slabo delo in nizka produktivnost, kar slabi njihov socialni položaj, kljub usklajevanju pokojnin z rastjo osebnih dohodkov, v čemer pa je visoka stopnja inflacije.

Predlagam, da obravnavana vprašanja proučijo v Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja Slovenije in sprejmejo tudi ustrezne ukrepe oziroma korekcije. Razen tega pa predlagam, da se tudi v poglavju kongresnih dokumentov, ki govorijo o družbenoekonomskih in dohodkovnih odnosih bolj poudari vprašanja minulega dela kot pomembnega elementa stabilizacije gospodarstva in osnove za pravičnejše urejanje pokojnin.

(Razprava je bila zaradi časovne stiske kongresu predložena v pisni obliki.)

O DELU DRUŠTVA ZA POMOČ DUŠEVNO PRIZADETIM V LETU 1985

Delovni program društva je v letu 1985 vseboval:

- konkretizacijo programa Zveze društev za obdobje 1983—1987 v letu 1985,
- aktivnosti društva, ki so bile sprejete in potrjene z delovnim načrtom za leto 1985,
- tekoče naloge, ki so bile na sejah izvršnega odbora dogovorjene in tudi realizirane.

POPIS DUŠEVNO PRIZADETIH OSEB V OBČINI JESENICE

Lani je bil popis duševno prizadetih oseb v občini Jesenice prioriteta naloge, ki se je skladala s programom dela Zveze društev za pomoč duševno prizadetim SR Slovenije. Potreba po evidenci se je pojavila predvsem zaradi usklajenega dela z vsemi dejavniki na področju duševnega varstva naše populacije.

Društvo bo z evidenco in ostalimi podatki iz popisa lahko usklajeno načrtovalo aktivnosti na področju varstva, usposabljanja, šolanja in zastopanja interesov staršev. Popis je bil končan v dogovorjenem času, pri delu pa sta bila najbolj zavzeta patronažna služba in Center za socialno delo Jesenice.

Že med popisom smo v društvu razmišljali o novih oblikah dela in pomoči družinam, vsekakor pa nam bo natančna evidenca omogočala ažurno in boljše delo na našem področju.

KONKRETNE DELOVNE NALOGE DRUŠTVA V LETU 1985 so bile uspešno opravljene na več področjih dela in življenja duševno prizadetega otroka in mladostnika kot tudi njihovih staršev.

— Izobraževanje staršev je potekalo na enotedenskem seminarju v Črni na Koroškem in na Pohorju, ki ga vsako leto pripravi Zveza za starše in prizadetega otroka. Naše društvo je letos štirim družinam sfinanciralo seminar.

Druga oblika izobraževanja je potekala preko glasila Naš zbornik, katerega pa lani žal še niso dobivali vsi starši.

Izobraževanje in prosvetljevanje o problemih duševne prizadetosti pa poteka v naši občini tudi v obliki izobraževanja srednješolske mladine. V okviru družboslovnega dne na CSUI Jesenice se srednješolci seznanijo s šolskim omrežjem in ustanovami za duševno prizadete osebe in otroke v naši občini.

— Letovanja v Kranjski gori in Umagu ter seminarjev v Črni na Koroškem se je lani udeležilo sedem družin. Društvo je poravnalo polovico stroškov za spremljevalca otroka ter stroške javnega prevoza oziroma organiziralo nekaj lastnih prevozov. S sfinanciranjem smo omogočili tudi letovanje vseh varovancev Delavnic pod posebnimi pogoji v Novigradu. Letovanja kot tudi izobraževanja naših staršev in otrok so prepotrebna, čeprav zaradi visoke cene vse težje dosegljiva. Zato mora še v prihodnje pomoč našega društva za ta program ostati na prvem mestu.

— Prireditve, ki so se ujemale z določenimi kulturnimi in drugimi praznovanji v lanskem letu, so bile izredno dobro obiskane. Vse več je družin, ki se vabilo našega društva ne odrečejo, ugotovili pa smo, da je odziv na osebna vabila večji kot pa, če vabimo starše samo preko sredstev javnega obveščanja. Izredno nam je uspelo srečanje s starši in otroki v okviru praznovanja tedna otroka v hotelu Pošta. Pripravili smo krajši kulturni program, sodelovali so učenci OŠ Gorenjskega odreda (folklorna skupina) in dijaki CSUI (glasbeni krožek). Srečanja se je udeležilo preko 70 otrok s starši. Ozračje je bilo pristrčno, hvaležni pogledi staršev pa nagrada vsem, ki so sodelovali.

Dedek Mraz je obiskal in obdaroval otroke in mladostnike v domači

oskrbi, varovance Delavnic, otroke v razvojnem oddelku. Poleg individualnih daril smo pripravili tudi kolektivna darila. Novoletno prireditev, ki smo jo tokrat organizirali v restavraciji Kazine, je obiskal dedek Mraz s spremstvom in glasbeniki iz CSUI ter poskrbel za dobro voljo, posebno prisrčni pa so bili otroci. Milena si je za drugo leto naročila pri dedku Mrazu barvice.

Vsem, ki se novoletne prireditve zaradi objektivnih vzrokov niso mogli udeležiti, smo člani izvršnega odbora darila prinesli na dom.

— Finančne pomoči družinam so bile letos vse bolj potrebne. Prvo obliko pomoči v zvezi z letovanjem in seminarji smo že omenili. Druga oblika pomoči je veljala staršem, ki imajo otroke v zavodih. Namenili smo jim po 2.000 dinarjev za vsaj enkratni obisk otroka na »naše stroške«. Ob smrti namesto venca in v težjih finančnih položajih pa smo pomagali družinam z enkratno denarno pomočjo.

— Obiski na domu so v letu 1985 potekali v sodelovanju s patronažno službo, ki je opravila večji del popisa duševno prizadetih oseb v naši občini, člani izvršnega odbora pa so obiskali nekaj družin ob novem letu.

Obiski na domu so zaželeni, saj se tako bolje spoznamo in izmenjamo izkušnje, navsezadnje pa so tako možnosti za sodelovanje društva z drugimi dejavniki v občini še večje in delo usklajeno.

TEKOČE NALOGE

Društvo je lani redno sodelovalo z Zvezo društev SRS, Centrom za socialno delo, skupnostjo socialnega skrbstva Jesenice, skupnostjo socialnega varstva Jesenice, patronažno službo, osnovno šolo Polde Strazišar, društvi v gorenjski regiji, Društvom invalidov itd.

Izvršni odbor se je sestel šestkrat, program dela pa je realiziran v celoti. Nadzorni odbor se je sestel dvakrat in pozitivno ocenil poslovanje in izvrševanje sklepov. Poudariti moramo, da je naše društvo verjetno eno redkih, kjer je vse delo prostovoljno, vsa finančna sredstva, ki jih društvo zbere s članarino in sfinanciranjem od skupnosti socialnega varstva Jesenice, pa so namenjena humanitarnim akcijam ter pokrivanjem skromnih materialnih stroškov. V letu 1985 smo povečali število članov društva za 560, tako da je bilo po kartoteki članstva 31. decembra 1985 3160 članov. Po zaslugi poverjenikov in vestne blagajničarke smo s članarino in prostovoljnimi prispevki zbrali 164.860 dinarjev.

Pomembna naloga društva v preteklem letu je bila opravljena v okviru vzgoje in izobraževanja, saj je društvo aktivno sodelovalo pri ustanavljanju prilagojenega skrajšanega programa za zmerno prizadete na srednji stopnji pri CSUI Jesenice.

Društvo si je že lani prizadevalo pridobiti lasten prostor, da bi bilo delo lažje in še bolj usklajeno, vendar mu bo to uspelo šele letos.

Z realizacijo dogovorjenih programov in ustreznim vsebino programov si bo naše društvo tudi v prihodnje prizadevalo, da bo odnos naše družbe do duševno prizadetih temeljil na konkretnem humanem delu in da bo v tem delu čutilo podporo vseh delovnih ljudi in občanov v naši občini.

Predsednica društva
Marija Perat-Heberle

DOGOVOR GORENJSKIH DELEGATOV ZA X. KONGRES ZKS

V petek, 28. marca, so se v Kranju sešli delegati iz vseh gorenjskih občin, ki so jih na programsko-volilnih konferencah ZK izvolili za 10. kongres ZK Slovenije. Kongres se bo začel 17. aprila v Cankarjevem domu v Ljubljani. Gorenjske komuniste bo zastopalo 53 delegatov.

Da bi izpolnili svojo nalogo, so se v Kranju domenili, v kateri od štirih delovnih komisij, ki bodo zasedale med kongresom, bodo sodelovali in v katere razprave želijo poseči z lastnimi prispevki. Namen posveta je bi-

lo tudi usklajevanje različnih stališč oz. podobnih izhodišč za razpravo. Sooblikovali jih bodo v občinskih organizacijah ZK, skupaj s člani občinskega komiteja in po potrebi tudi z izvedenci za določena delovna področja, ki bodo predmet razprav na kongresu.

Da bi priprave potekale kar najbolj organizirano in učinkovito, so se dogovorili, da bodo pred sklepnimi gradivi, ki so jih, ali pa jih še bodo pripravili, sklicali delovni posvet z delegati v vseh občinah.

JULIJAN O

Koliko noči sem tako ležal poleg Jasne — buđen in melanholičen — in se zatapljal v tisti podolgasti in malce nepravilni-modiglianijevski obris njenega obličja? Čeprav ona tega ne mara, vedno dosežem, da ostane okenske navojnice malo razmaknjene, tako, da prihaja od zunaj dovolj svetlobe za tako oprežanje: da lahko ravno prav razločno, kolikor je potrebno za ljubezen, vidim to bitje, ki leži poleg mene na žimnici. S tem pa ne škodujem njej, ona namreč kljub moteči svetlobi lepo spi, pač pa sebi. Ko tako ležim na desnem boku in jo opazujem, padam v razdvojenost. Ves čas na nekaj mislim, nečesa drugega pa ne znam verjeti. Mislim: mislim na to, da bi jo lahko takoj — ali pa vsaj malo kasneje — začel božati, da bi jo z raznimi nežnostmi počasi zbudil; da bi se potem malo pogovarjala in se čim prej skupaj podala v brezdanjo pustolovščino čutov. Saj, kot se meni zdi, temu ni nič na poti.

Na to torej mislim!
Zdaj pa pride tisto, česar »ne morem verjeti«. Čemur se še nisem nehal čuditi. Popolna nedosegljivost tega, kar imaš pred nosom. Če bi jo še tako nalahno zbudil, tega, o čemer kakor kaj mladostnik sanjam, ne bi dobil. Čudne zadeve. Prebral sem že kup literature na to temo — in slišal že dolgo rajso popevkov o tem. Povsod pa je bilo tako, da je bila ženska tista, ki je imela take težave. Ženska je tista, ki sanjari, ki ostaja nepotešena. Zakaj si ne bi tega priznal? Moški srednjih let, debel in plešast, ki slabo spi: kakor da sem se prepiral iz Shakespearovga *Julija Cezarja*. Plešec z ženskoj dušoj? Ni čisto tako. V tej isti literaturi — ki govori o ženski nepotešeni — gre mogoče le za nekaj drugega.

Vse tiste ženske, čem sem prav razumel, si v glavnem želijo le malo več nežnosti. Malo več romantike in tako naprej. Julijan Podbevšek pa se pri tem ne bi ustavil. Svoje potrebe rad zavijam v lepe svilen papirčke, zraven pa mi zaudarjajo po nečem nezaželenem. Za potrebo po nežnosti je še nekaj, namreč, brezdanja nenasitnost. Potreba po sprevrženosti? Torej ne sprevrženost sama — to bi bilo še slabše? Utopični markiz de Sade? Ki od svoje ženske, od ženske, ki naj bi mu bila (vedno bolj, vedno več) tovarišica in prijateljica, pričakuje to, česar njegov vzornik ni mogel dobiti od ubogih služkinj in tlačank: česar ni dobil od njih niti na papirju (t. j. v literaturi) — kaj šele v resničnosti?

(Prav zdaj pa mi je prišel na misel tale čuden hec: kaj pa, če se tudi v vseh tistih nepotešenih damah skrivajo taka brezna nenasitne sadovske pogoltnosti?)

Človek pa se z danostjo tako ali drugače zbota. Preprost je ta račun: mene vse skupaj usmerja v literaturo. Tu bi se lahko, če bi bil dovolj pameten izživljal po mili volji z napol resničnimi napol izmišljenimi telesi (in dušami). Tudi s tem ne bo ničesar. Vrtim se v začaranem krogu. Že junija — še preden sem zvedel, da se Jasna dokončno vrača v to posteljo — sem spoznal: z opisi ni nič, zaresnost je vse.

(Hkrati pa se zaresnost v najbolj bedasti podobi polasča tega sanjskega gradu: ne morem se otresti suma, kot sem že zapisal, da Jasna brska po teh zapiskih in stika za temi nedolžnimi stranpotmi? In da se mi zato vsak dan bolj odtujeva?)

Kdo ve, ali je ta podoba o samem sebi, ki sem si jo pravkar naslikal, v skladu z modelom? Se pravi z Julijanom Odpadnikom? Sem res do te mere sprevržen, ali pa gre le za navidezno sprevrženost? Za splošno, naskrivaj-vsem-ljudem-lastno sprevrženost? Kaj pa, če je to, v kar silim, prava človečnost? Kdo bi to vedel. Tovariš Jelovšek bi me glede tega takoj potolažil. Posvetil bi v temo mojih dvomov in mi rekel kaj spodbudnega v tem smislu: zrelost je vse, pripravljenost je vse — prosto po Shakespeareu. Tisti, ki naj bi bil zrel — Julijan P. — poslušaj tistega, ki to je. Že od nekdaj se slabo zanesem na Jelovškovo filozofijo — če naj bom jaz njen preskusni zajček. Če se že moram zatekati v kakšno tolažitveno filozofijo, si lahko pomagam s stališči G. Lucija. G. Lucij je vselej govoril takole — kadar je govoril o nas, *inferiornih* smrtnikih: Ta človek ni temu kos. Ali pa: ta fant ni vzel nase tveganja. Ni šel do konca. Ali pa: tale tudi ni zdržal, moji zahtevi do njega so bili zanj preveč *neumljivi*. — To bi, če bi se mi take metode zdele dopustne, lahko uporabil za Jasno (ki tudi noče iti do konca): tudi ona ni kos moji erotični zahtevi.

nosti! Kakšen cinizem z moje strani! Lucijevo moralno zahtevnost postavljam v isto vrsto z zahtevnostjo stidesetletnega pohotneža! Mogoče pa gre za ene in iste zadeve — če se že gremo filozofe. Iti do konca!

Gre preprosto za odmik od lagodnosti, za beg pred povprečjem, za potrebo po neskončnem stopnjevanju življenja. Za slo po absolutnem, kot bi se izrazil gospod Lucij.

Če pustim zdaj G. Lucija ob strani: ne morem se sprijazniti z dejstvom, da se lahko predajaš telesni ljubezni samo, če si — ne človek iz mesa in krvi — pač pa oseba pornografskega romana.

Kaj je pri tem bistveno? Pogodba, ki sem jo junija sklenil z Jasno, sicer ni zapisana črno na belem, pa me kljub temu nekako zavezuje. Ta pogodba mi dopušča, da se lahko čudim. Dopušča mi, da nečesa »ne znam verjeti«. Ne dopušča pa mi, da bi ob vsem tem kaj realnega ukrenil, če nočem, da mi spet uide. Ne smem je posiljevati s svojimi »bednimi fin-tami«. Tak je najin realni socializem.

Smešno, ampak (morda) resnično: kaj pa, če pri vsem tem ni drugega kot to: Jasna se boji, da se je bom naveličal, če se mi bo zares začela predajati. (Ne meni: najini stvari!) Ali pa, da je v teh zapiskih prebrala kak koščljiv odstavek, recimo o Svetlani, ali pa, šeraje, o Mateji, — in mi tega ne more pozabiti? Da sem se spozabil z njo na papirju? Največja norost pa je konec koncev to, da nikoli ne bom zvedel za prave razloge njenega kujanja: ta roman lahko napolnim s tisoči ugibanj, pa ne bom nikoli segel čez rob lastne zavesti.

Kar se dogaja med nama, je zares malce bolno. Že petnajst let sva skupaj, pa se spotikava ob nekakšnih metafizičnih fintah! Saj to je res prava metafizika: če postavim moje stališče ob njeno, bo eno izmed stališč, moje ali Jasnine, izpadlo kot metafizika: njej moje, meni njeno stališče. (Ona bo rekla to so metafizične finte.)

Ta komedija je na las podobna Jelovškovim zakonskim zdraham. Res pa je, da se najina komedija (no no: *tragi*komedija) dogaja med štirimi stenami in ne odmeva po širnem svetu. Upajmo, da res ne.

Zafilozofiral sem se. Spet. Ni mi ostalo več dosti časa, Jasna bo s kosilom vsak čas tu. Papirji pa naj kar tako obležijo. Dopustna je blodna misel, da jih nalašč puščam ležati — in da na ta način perfidno miniram najin koruzni zakon!

— — —
JELOVŠKOV »KRATKI DISKURZ«:
O TEM, KAJ JE KOMU RESNIČNO

»Prvič, *enim* je resnično to in samo to, kar je zunaj zakona.

»Drugič, tu so norci, zločinci in privilegiranci. Zanje bi veljalo isto, s pridržkom, da se pri tem skrivajo za posebne okoliščine. Sem sodijo tudi psihopati, ki se skrivajo za alibi vojne, ali pa za tajni dogovor v okviru neke kaste, po katerim je pripadnikom to in ono dovoljeno.

»Tretjič, večini ljudi pa je resnično le to, kar je po zakonu. Kar je dovoljeno vsem in potemtakem normalno.

»Jaz pa se ob tem spomnim na izrek, ki ga je pri nas zapisal Valodja Barthol, in ki se glasi: nič ni resnično, vse je dovoljeno. Nič nimam proti Nietzscheju, ki je morda temu botroval. Vendar bi Fonza Jelovšek ta izrek obrnil — zasukal po svoje. Jaz bi rekel tako: *meni je vse resnično*. In tisto »vse« bi dvakrat podčrtal. Nič pa ni dovoljeno: ničesar si ne dovolim. Kar storim, pač storim.

»To sploh ni igrakanje z beseda-mi. Neki čut v nas terja, da bodimo v svojem ravnanju kar se da rahločutni. In nekaj mi pravi, da je resnično vse, kar se zgodi in kar se misli — torej tudi vse tisto, česar si zares ne upamo priznati.«

— — —

JELOVŠEK je torej zakoniti boter Julijanovega romana!

Zgoraj zapisanega *diskurza* pa ni izvajal pred Julijanom, — in vprašanje je, ali je te misli tako, kot so zapisane, sploh komu posredoval.

Julijan jih je nekoč (natančneje: v juliju 1978-ega) prebral na pomečkane listu, ki se je valjal na Jelovškovi pisalni mizi; med vso tisto kramo in umazanijo.

Gostitelj ga je za nekaj minut pustil samega v svoji spalnici-delavnici. Kasneje pa je Julijan v pogovoru nevsiljivo sprožil ta problem, ne da bi omenil, kaj je na skrivaj prebral. Izkazalo se je, da se Jelovškovi nazo-

ri o resničnem in o dovoljenem skoraj do pike ujemajo z zapisanim »kratkim diskurzom«.)

— — —

PO VSEM TEM je jasno, koga ima tovariš Jelovšek predvsem v želodcu: ljudi, ki se veselo izživljajo v oblaku megle, umetne megle. Ljudi, ki, jasno, nočejo biti ne zatrti ne zaprti, ljudi, ki se jim posreči zbalansirati nekakšno normalnost in moralnost v tem moralno nenormalnem svetu. (Pričujoče besedne igrice je Julijan povzel zvesto po Jelovšku.)

— — —

TU, V SRCU romana, takoj ponovno zapišimo Jelovškovo misel: nič ni dovoljeno, vse je resnično. Kaj sledi iz tega? Da je treba pisati romane. *Scribere necessum est*.

S tem se izogneš prepovedanemu (življenju). Vse, kar boš zapisal, pa ima večnoveljavni žig resničnosti. Tu bi morali ob Jelovškovih izjavah navesti še izrek Jelovškovega rajnega očeta: ki je rad poudarjal, da je treba vse take izjave jemati cum grano salis, t. j. z zrnecem soli.

— — —

PRIPOMBE k dejstvu, da je Julijan po trimesečnem premoru spet začel pisati svoj roman. Stvari, ki so se nekje zatakile, nenadoma stečejo, če jih zagledamo pod novim zornim kotom. V dneh, ko je Julijan zamenjal svojo olimpijo, se je marsikaj pripetilo. So stvari, o katerih bomo morali še poročati: postopno in premišljeno, saj vsega ni moč povedati v eni sapi. Ko so se dogajale, je bil Julijan v nekakšnem transu, hipnotiziran od resničnosti. Za kakšno resničnost zdaj gre? V katero kategorijo pride po klasifikaciji tov. Jelovška? (V »zakonito« ali »zunajzakonito«?) Takoj bi lahko zašli v težave, ti dogodki so namreč *mejni* dogodki in kot taki niso primerni za klasifikiranje: o njih ne moreš mirno razsojati. V glavnem, to lahko vseeno rečemo, se zdi, da se ti dogodki umeščajo nekam na mejo med dvema resničnostma (po Jelovšku). Skorajda se zdijo »nori«, in vendar so, če jih trezno pogledamo, po svoje čisto »normalni«. Ravnanje nekaterih oseb se nam lahko zdi sprevrženo ali nemoralno. No, bodimo bolj natančni: *skorajda* sprevrženo in *skorajda* nemoralno. (Čisto zares pa ne).

Tu bi bil mogoče pravi trenutek, da se vprašamo še tole: zakaj je Julijan Pixatelli — kot vse kaže — obseden od erotike? Zakaj tako do vratu tiči v erotičnih in sploh v privatističnih temah? Zakaj se vztrajno izogiblje resnim družbenim temam, temam, ki jih narekuje naša stvarnost? Kot človek in kot samoupravljalec, ki združuje delo v okviru svoje delovne organizacije, posredno pa tudi zunaj njenih meja? In ki je prek mreže množičnih občil tako rekoč intimno povezan z utripom naše skupnosti, posredno pa tudi z utripom vsega »sveta«?

Prej zapisani Jelovškovi izreki nas morda spravljajo na pravo sled. (Ker zakaj je izbral prav te?) Ta hip je zanj resnično mogoče smo to, kar je na meji dovoljenega.

S tem nikakor ni rečeno, da pride Julijan po Jelovškovi kategorizaciji v srednjo skupino (v skupino prilagodljivcev, hipokritov, Jelovškovih zoprnikov.)

(Se nadaljuje)

V takih trenutkih se je Aleš naslonil k steni, izgubljeno bolščal skozi svetle kvadrate v zamreženem oknu in polglasno zastokal. Glas kravjega zvonca, ki mu je še vedno brnel v ušesih, ga je odnašal v otroška leta, v domačo vas in planino nad njo, da je bolj kot vse doslej čutil, kaj je v resnici svoboda. Pogled mu je potem nemirno božal redko vejevje, ki se je spenjalo k oknom, nato pa ga je zaneslo nad drevje, kjer je lovil košček gora, ki so se strmo vzpenjale komaj nekaj streljajev od tod. Ptiči so utihnili in tihoto so zmotili stražarjevi škornji, ki so votlo in počasi odmevali mimo bunkerja.

Oba z Bernardom sta bila v takih trenutkih razburjena tako zelo, da niti govoriti nista mogla. Navadno sta molčala do zajtrka. Spomini so se jima posmehljivo zajedali v dušo. Huje kakor udarci. Šele po zajtrku, ki ni zaslužil tega imena, sta se nekako pomirila. Zdelo se jima je, da celo pretepanje ne bi bilo tako zoprno in boleče, kot to mirovanje, ki ju je ubijalo.

Zato sta menila, da ju nalašč nočejo zaslišati. V teh dneh se je Aleš nekoliko popravil. Toda le v telo, noge pa so bile še vedno razbolele. Še ni mogel stopiti nanje brez bolečin. Spraševal se je, kako da ga po tistem, ko jim je zabrusil vse v obraz, puščajo tako dolgo pri miru?

Zato je ob Bernardu čakal na nov plaz.

Kdo ve, če niso nalovili še novih ljudi in celo partizanov? Nobena novica ni prodrla do njega. Kaj bo še prišlo? Streljanje, taborišče? Ali kaj tretjega?

Negotovost, nepoučenost, odtrganost od vsega zunanjega, bližina smrti, misel na izdajalca in Martino, in celo to, da ga niso zadnje dni nič več zasliševali ali ga potisnili vsaj pred Filipa ali Goloba, je razjedalo njegovo moč.

Kaj pa, če je Werner tisti poziv napisal, podpisal in raztrosil med ljudi brez mene? Nič ni nemogoče?

In temu je glas kravjega zvonca vsako jutro dodajal nove bridkosti. Martina! Kaj je s teboj? Stori že nekaj, da bom vedel, če še živiš. Nikogar nimas zdaj. Kam je izginil Filip? So ga izželi do konca? Nema-ra so ga že ubili!

Od nikoder nobenega namiga, nobenega glasu. Edino, kar je bilo še nekaj vredno, je bil Bernardov »bürgermeister«.

IVAN JAN

MRTVI NE LAŽEJO

60

povest

Zato sta večkrat lahko potegnili kak dim. Zdaj je bilo to njuno edino opravilo. Ko je kadil, ga je obšla sladkost, ki je poprej ni čutil, kot bi bil zdaj tobak namočen in prežet z nečim, česar prej nista poznala. Tedaj so živci popustili in nekaj časa je bilo čutiti, kakor da ju je dim nasitil za vselej. To je bil največji užitek.

Nekega dne pa je ubijajočo in surovo enoličnost poživilo novo zaslisanje. Z obersturmführerjem sta se spogledala, toda zgodilo se ni nič novega. To pot so se mu Wernerjeve vodeno-modre oči zdele še bolj tuje kakor prvič. Čutil se je, da so ga potrepeljivo čakali, kdaj bo na dokaj mirno vprašanje, če bo zdaj podpisal, odgovoril. Odkimal je, pa ga zaradi tega nihče ni udaril, nihče privezal k steni. Niti zavpil ni nihče. Ne bo spregovoril in tega se je oprijemal kot pijanec plota.

In kakor da so ga tisti dan poklicali tja le zato, ker je po spisku spet prišel na vrsto, in ga spet mirno vrnili v celico. Bernard, ki je že poznal te vrste premetenosti, se ni čudil. Naslednjega dne so spet prišli ponj.

— Danes bo huje, mu je šepnil Bernard, da bi ga pripravil. Stražar Kurt pa se je bedasto nasmehnil in ne da bi hotel biti strog, napovedal:

— Obisk imaš, ti heroj! In ne slab! Pri tem je zakrilil z rokami tako nedoločno, da ni bilo mogoče ugotoviti, kaj naj bi to pomenilo.

Ko je pred stražarjem, ki ga zaradi omahujoče hoje ni nič priganjal, temveč mu je celo pomagal, stopil v sobico, je v hipu razumel prejšnje stražarjevo dopovedovanje. V sobi ga je pričakovala Martina!

Z obema rokama se je moral opreti na steno. Je to privid ali kaj? Martina! Ne, to ni moglo biti zlagano, kajti njene solze so bile resnične. Zaprti tudi ona! Hudega pa ji niso še mogli storiti, kajti njena obleka je bila še čedna, ena izmed najlepših, kar jih je imela. Pretreslo in presenetilo pa ga je vseeno, kajti želel je in upal, da je v gozdu že od tistega jutra, ko je morala zvedeti za njegovo nesrečo.

Martina ga je gledala, kakor bi se bala, da je ne bo več poznal. Poprej je mislila, da bo nežno, vendar naglo skočila v njegov objem, zdaj pa je kakor vkopana stala nekaj korakov stran. Potem se ji je le posrečilo prestopiti.

Aleš je še ostreje dojel stražarjev posmeh. To ga je streznilo.

— Torej tudi ti tu! Kdaj so te prignali? Njegov glas je bil ubit. Ob tem vprašanju je z enim očesom pogledal proti stražarju, toda policist se je delal, kakor da ju ne vidi in ne sliši. Obrnil se je napol v stran in potegnil obraz v nekakšno muzanje. Se pravi, da bo govoril, dokler ga ne bo kdo ustavil. Martina je že odprla usta, pa ni mogla takoj spregovoriti. Presenetilo so jo Aleševe besede. Mar ni dojel, da je prišla na obisk. Nobenega veselja ni pokazal ob srečanju, zato bi se najraje vdrla v tla. A čas je hitel in bolje bi bilo spregovoriti, čemu je tukaj.

Bledega obraza je stopila k njemu in v strahu, da mu bo zadala bolečino, počasi povedala:

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

● Izvršni svet OS Radovljica je na 145. seji 25. marca pregledal analizo izvajanja resolucije o družbenem planu občine za leto 1985. Sprejel je usmeritve za usklajevanje rasti osebnih dohodkov v OZD zunaj gospodarstva z rastjo v gospodarstvu. Seznanil se je s poročilom o pospeševanju proizvodnje hrane v letu 1985 in sprejel predlog dogovora o skupnih temeljih plana Triglavskega narodnega parka. Sprejel je tudi sklep o višjih cenah geodetskih storitev in soglašal z novo vrednostjo točke za nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča. Spregovorili so še o izdelavi lokacijskega načrta za blejsko obvoznico in o dopolnitvi odredbe o razporeditvi delovnega časa v upavnih organih občinskih skupščin. Razčlenjevali so stanje v Upravi inšpekcijskih služb za Gorenjsko Kranj. Z nekaterimi pripombami so izrekli soglasje s spremembami in dopolnitvami pravilnika o organizaciji in delu komiteja za družbene dejavnosti in občo upravo ter s spremembami pravilnika o sistemizaciji del in nalog Uprave za družbene prihodke v občini Radovljica.

● Na drugi kandidacijski konferenci občine Radovljica so imeli delegati iz temeljnih delegacij več pripomb k možnim kandidatom — članom izvršnega sveta in nekaterim nosilcem vodilnih funkcij za predsedstvo SRS. Končno listo kandidatov za člane izvršnega sveta bo moral mandatar pripraviti do prvega zasedanja občinske skupščine, pri tem pa naj upošteva stališča delegatov, so sklenili na drugi občinski kandidacijski konferenci, na kateri so soglasno podprli možne kandidate za vodilne funkcionarje v skupščini občine in SIS na občinski ravni.

● V spomin na revolucionarja in organizatorja vstaje na Gorenjskem Staneta Zagarja, ki je padel 27. marca 1942 na Planici nad Crngrobom, je bila 27. marca pri osnovni šoli v Lipnici vsakoletna slovesnost. Pod pokroviteljstvom občinskega štaba teritorialne obrambe so v kulturnem programu nastopili člani moškega zbora Stane Zagar iz Kroke in godba na pihala iz Gorji. O liku velikega revolucionarja je spregovoril predsednik OK ZKS Radovljica Janez Smole.

● Za XII. kongres ZSMS, ki bo od 4. do 6. aprila v Krškem, so mladi iz radovljiške občine izvolili štiri delegate. To so: Dominika Ambrožič iz OO ZSMS Ekonomske srednje šole Radovljica, Bojana Azman iz OO ZSMS Verige Lesce, Danilo Dvoržak iz OO ZSMS Lesce in Viktor Oblak iz OO ZSMS Lancovo. Vsi delegati so pripravili pismene razprave, ki jih bodo posredovali na kongresu.

● V marcu je izvršni svet OS Radovljica sprejel usmeritev za usklajevanje rasti osebnih dohodkov v OZD negospodarske dejavnosti z rastjo osebnih dohodkov v gospodarstvu. Na osnovi te usmeritve se v letu 1986 lahko v OZD izven gospodarstva odločijo za povečanje sredstev za osebne dohodke za 30 odstotkov v primerjavi s poprečjem leta 1985.

● Na predlog Uprave za družbene prihodke pri občinski skupščini Radovljica je izvršni svet na zadnji marčevski seji imenoval tričlansko komisijo za pregled zaključnega računa. Komisijo sestavljajo Marija Černe, predsednica, ter člana Jože Lipnik in Miroslav Pengal.

● Po dogovoru predstojnikov geodetskih uprav vseh gorenjskih občin, vključno z občinama Domžale in Kamnik, bodo izvršni sveti teh občin odločili o predlogu enotnega zvišanja cen geodetskih storitev. Zvišanje bo za večino storitev v poprečju več kot 50 odstotkov nad sedanjimi cenami.

● Iz proračuna občine Radovljica bodo letos vsem dvajsetim krajevnim skupnostim za njihovo dejavnost namenili 27,1 milijona dinarjev. Največ 3,622 milijona dinarjev je namenjeno za delo krajevne skupnosti Radovljica. KS Bled prejme 3,099 milijona, KS Lesce 2,433, KS Bohinjska Bistrica pa 2,128 milijonov dinarjev. Nekaj nad 800.000 dinarjev, pa je določenih za delo najmanjše krajevne skupnosti v občini, Koprivnik — Gorjuše.

● Delavci GG Bled so v okviru očiščevalne akcije domačega turističnega društva pred dnevi začeli sekati trhla in propadajoča polomljena drevesa ob obali Blejskega jezera. TD Bled bo uredilo sprehajalne poti od Vile Bled do Zake in poskrbelo za postavitev klopi in osvetlitev.

● Na delegatska vprašanja v družbenopolitičnem zboru občinske skupščine Radovljica v zvezi z neustreznostjo organizacije dela v sekretariatu za notranje zadeve je ta upravni organ v soglasju z izvršnim svetom OS na referatu za registracijo motornih vozil takoj ukinil vse neuradne dneve v tednu. To se je ugodno odrazilo v poslovanju, kar je razvidno tudi po tem, da ob ponedeljkih, sredi in petkih ni več vrst čakajočih občanov. V nameravani reorganizaciji upravnih organov pa bodo morali zagotoviti tudi nemoteno delo drugih služb tega sekretariata, ki zaradi stalnega prihoda strank že močno zaostaja.

● Skupni pribitek dnevnih delovnih selitev v občini Radovljica je že več let negativen. To pomeni, da je iz radovljiške občine v druge občine odhajalo več zaposlenih, kot pa jih je prihajalo. Najnovejši podatki sicer še niso na voljo, vendar pa ti iz zadnjih petih let pričajo, da so ta razmerja vedno bolj neugodna. Iz Radovljice je odhajalo na delo na Jesenice 1296, v obratni smeri pa 1130 delavcev. Iz Radovljice v Kranj je odhajalo 844 in v Ljubljano 223 delavcev, medtem ko je bil prihod v obratni smeri skoraj zanemarljiv. Skupni negativni saldo je že leta 1981 znašal 1149, po nekaterih virih pa znaša že skoraj 1500 delavcev.

● Po podatkih sekretariata občinske skupščine Radovljica je bila udeležba delegatov v minulem mandatnem obdobju 1982—1986 na sejah družbenopolitičnega zbora OS Radovljica komaj 65,7 odstotka, torej skoraj 8 odstotkov nižja kot v mandatnem obdobju 1978—1982. Bolj spodbudne so številke o delegatskih vprašanjih v tem zboru. V tretjem mandatu je bilo namreč zastavljenih kar 51 delegatskih vprašanj, medtem ko je bilo v prejšnjem mandatu zastavljeno le eno delegatsko vprašanje. Podatkov, koliko zadovoljivih odgovorov so delegati prejeli, ni na voljo.

● Člani sosveta radijske oddaje Mi pa se nismo uklonili, ki je na sporedu lokalne radijske postaje Triglav Jesenice vsako nedeljo ob 11. uri dopoldne, so se pod predsedstvom Franca Konobljia-Slovenka sešli pred dnevi na odboru ZZZ NOV Radovljica. Sprejeli so okvirni program teh oddaj za leto 1986. Pripravili jih bodo v znamenju 45-letnice ustanovitve OF in vstaje slovenskega naroda, smrti revolucionarjev Joža Azmana in Janeza Zupana iz Bohinja ter drugih pomembnih dogodkov v jubilejnem letu.

● Komisija za kulturo pri občinskem svetu Zveze sindikatov Radovljica je v okviru programa kulturnih akcij za delovne kolektive zagotovila dvakratni obisk ljubljanske Drame, in to 1. in 18. aprila. Delavci iz radovljiške občine si bodo ogledali dramo Česnjevi vrt, v operni hiši pa 16. aprila opero Nabucco. Ker je zanimanje večje od zmoglosti organizatorjev, bodo obiske ponovili. V maju pa poleg tega načrtujejo tudi ogled predstave Hobson v škripcih v Mestnem gledališču ljubljanskem. Za vse ljubljanske predstave bodo udeleženci prispevali po 350 dinarjev, s čimer bodo delno krili stroške avtobusnega prevoza, druge stroške pa bo poravnal sindikat iz sredstev za omenjeni program kulturnih akcij.

● V radovljiški občini, kjer je v ZZZ NOV po zadnjih podatkih vključenih 2800 borcev in bork, je po evidenci občinskega odbora ZZZ NOV le 714 naročnikov časopisa ZZZ NOV in ZRVS Slovenije TV-15 Naš tovariš, kar je nekaj manj kot leta 1984. Največ naročnikov je na Bledu, in sicer 184, v Bohinjski Bistrici 130 in v Radovljici 128. Glede na pomembnost glasila, ki objavlja zanimive in poučne zapise iz NOB in o delu organizacij ZZZ NOV in ZRVS, pričakujejo, da bodo po vseh krajevnih organizacijah ponovno sprožili akcijo za pridobivanje novih naročnikov.

● Zanimanje bralcev za izposojanje knjig v matični knjižnici Antona Tomaža Linhartarja v Radovljici, ki ima 16 krajevnih knjižnic, spodbudno narašča. O tem pričajo podatki o izposoji v zadnjih šestih letih. Leta 1980 so si izposodili 82.818 knjig, leta 1981 že 90.102 knjigi, leta 1982 pa se je izposoja zmanjšala na 88.465 knjig. Leta 1984 je izposoja spet narasla na 98.686 in lani kar na 104.293 knjig. Glavni pogoj za povečano naraščanje števil izposojenih knjig so knjižne novosti. Te pa zaradi nenehnega naraščanja cen utegnejo kmalu pasti pod vse normative, razen če ne bo zagotovljenega dovolj denarja.

● Od 21. do 23. marca je bilo pod pokroviteljstvom občinske skupščine Radovljica in v sodelovanju s telesnokulturno skupnostjo Radovljica na Pokljuki smučarsko prvenstvo ljubljanskega armadnega območja. Vojaki in starešine iz vseh slovenskih garnizij so tekmovali v 10-kilometrskem patrolnem teku s streljanjem, štafeti 4 x 5 km, biatlonu in veleslalomu. Med bivanjem na Pokljuki so si udeleženci prvenstva ogledali Elan iz Begunj, spominski muzej talcev iz nekatere druge značilnosti občine Radovljica.

● V zgornjih prostorih knjižarne Državne založbe Slovenije v Cankarjevem naselju v Radovljici, ki postaja vse bolj vabljivo stičišče ljubiteljev književnosti, sta na prvi pomladanski dan, 21. marca zvečer, knjižarna in ZKO Radovljica pripravili prijetno literarno srečanje s pesnico Nežo Maurerjevo, ki je ljubezno pripovedovala in odgovarjala na vprašanja o njeni umetniški poti. Letos je bila to že tretja tovrstna literarna prireditev v tem prostoru.

● V blejski knjižnici že od 28. novembra lani deluje tudi »pravilnična soba« za najmlajše bralce. Knjižničarke so v tej knjižnici uvedle tudi podaljšani poslovni čas. Knjižnica je namreč odprta vsak dan, razen ob sobotah in nedeljah. Izračunale so tudi, da so znašali poslovalni stroški (brez OD in nakupa knjig) v letu 1985 1.220.000 dinarjev.

● Znani radovljiški planinec Janez Pretnar, član PD Radovljica, je 27. marca zvečer v nabit polni graščinski dvorani pripovedoval svoje vtise o (ne)znanem Čilu, kjer je bil februarja s slovensko alpinistično odpravo. Predavanje je popestril z 270 odličnimi barvnimi diapozitivi.

● Po nedavnem uspehu radovljiških plavalcev na državnem prvenstvu v Zrenjaninu so se marca izkazali na letošnjem republiškem prvenstvu za mlajše pionirje B skupine v Kopru. Med 12 klubi je radovljiški plavalni klub osvojil odlično četrto mesto. Najboljše so bile plavalke Tina Berc, Jana Demšar in Nina Sekovani.

● Šahovska zveza Slovenije in Šahovska zveza Gorenjske sta od 28. marca do 6. aprila na Bledu organizirali 7. odprti mednarodni šahovski festival. Eden najprizadenejših organizatorjev tega šahovskega srečanja je radovljiški šahist Valter Sinkovec.

OCENILI DEJAVNOST BORČEVSKÉ ORGANIZACIJE V RADOVLJICI

Na programsko-volilni skupščini občinske organizacije ZZZ Radovljica, 25. marca na Bledu, so delegati iz 20 krajevnih organizacij ZB in vseh odborov skupnosti borcev enot, ki imajo domicil v občini Radovljica, v kritični in tvorni razpravi presojali štiriletno delo svojega vodstva in delovnih teles.

Ocenili so, da je bilo uspešno, kljub temu pa so dali vrsto pobud in predlogov za novo programsko usmeritev v naslednjem mandatnem obdobju. Uvodne besede predsednika Slavka Staroverskega so upravičeno izzevale v skrb za nekaj obetajoče razmere, v katerih so se znašli tudi udeleženci NOB. V občini je še 2.800 članov ZZZ, od teh pa kar 1.188 žensk. Tudi njihove vrste se vse bolj redčijo, saj je v zadnjih štirih letih umrlo že 385 članov. Vzlic razmeroma visoki poprečni starosti, ki se bliža 70 letom, so borci še vedno izredno dejavni v družbenopolitičnem življenju. Kar dobra polovica je vključenih v družbenopolitične in družbene organizacije, kjer opravljajo ključne dolžnosti in funkcije. V raznih delegacijah po krajevnih skupnostih deluje 124, v delegaciji na ravni občine 168, na ravni rgije 13 in v republiki 9 borcev. Nazoren je tudi podatek, da aktivno deluje v krajevnih in občinskih vodstvih SZDL nad 270 borcev, v ZRVS 48, v odborih SLO in DS 98, v štabih CZ 39, v enotah NZ pa 29 članov ZB NOV in še bi lahko naštevali.

Tudi razprava na skupščini je potrdila pripravljenost borcev, da se še vnaprej odločno spopadejo s težavami, značilnimi za sedanjí čas, kljub temu da jih skoraj četrtina živi tako rekoč na robu življenjskega minimuma, zaradi prenizkih pokojnin, ki so neprimerljive s pokojninami drugih upravičencev, še manj pa z osebnimi dohodki aktivnega prebivalstva.

V razpravi je bilo slišati vrsto pripomb, zlasti na račun stroškov in širjenja administracije (tudi v obč-

ni), ki je glavna ovira nadaljnjemu samoupravnemu razvoju. Ponovno so poudarili tudi razkrbljenost zaradi vse pogostejših poskusov razvrednotenja NOB in pojavov sprave z izdajalci. Opozorili so na potrebo po celovitem in objektivnem seznanjanju mladih z značilnostmi NOB in posebno z vlogo izdajalskih formacij med NOB, o katerih danes mladi zaradi številnih dezinformacij nimajo razčiščenih pojmov. Zavzeli so se tudi za organizirano zbiranje dokumentarnega gradiva za pisanje kronik NOB na območju vseh krajev v občini. Za dosedanje delo na tem področju pa so pohvalili nekatere avtorje in zbiralce. V razpravi smo slišali tudi o uspehih in težavah na področju spomeniškega varstva, stanovanjske problematike in zdravstve-

V KS PODNART IZVOLJENO NOVO VODSTVO

V sredo, 26. marca je bila v Podnartu prva seja novoizvoljenih delegatov skupščine krajevne skupnosti Podnart. Dosedanji predsednik skupščine Ciril Rozman je poročal o delu skupščine v minulem štiriletnem mandatu.

Za novega predsednika skupščine so izvolili Vinka Zadnikarja, za podpredsednika pa Cirila Rozmana. Izvolili so tudi svet KS in predsednika Vinka Jerala, svet potrošnikov s predsednikom Stefanom Hajdinjakom in poravnalni svet ter predsed-

nega varstva borcev. Tem je treba posebej omeniti uspešno delovanje borčevskih dispanzerjev v Bohinju, na Bledu in v Radovljici.

O neposrednih nalogah borčevskih organizacij v sedanjem trenutku in prihodnjih letih je spregovoril tudi sekretar RO ZZZ NOV Slovenije Marjan Lenarčič, ki je posredoval tudi vrsto zanimivih informacij o urejanju borčevskih zadev. Izvolili so 39-članski občinski odbor, 15-člansko predsedstvo in nadzorni odbor občinske organizacije ZZZ. Za predsednika občinskega odbora ZZZ so soglasno ponovno izvolili Slavka Staroverskega, za podpredsednika pa Ivana Cerkovnika iz Bohinja in Pavla Tolarja z Bleda. Za sekretarja občinskega odbora so ponovno izvolili Franca Arha z Bleda, za delegata RO ZZZ NOV Slovenije Rudolfa Hribnika-Svaruna in Leopolda Pernuša, oba z Bleda, za delegatko na programsko-volilni skupščini RO ZZZ NOV Slovenije pa Katarino Bem iz Radovljice. Izvolili so tudi štirčlansko delegacijo občinskega odbora ZZZ NOV v OK SZDL Radovljica. V delegaciji so Katarina Bem, Ivanka Kovačič, Jošt Rolc in Pavel Tolar. JR

nika Rada Faganela. Potrdili so predlagano sestavo komiteja za SLO, varnosti in DS, ki mu bo predsedoval Stefan Hajdinjak.

Na seji so razpravljali in sprejeli rebalans plana za leto 1986, ki predvideva 5.466.000 dinarjev prihodkov in prav toliko odhodkov. Na koncu seje so svetu krajevne skupnosti naložili, da takoj pripravi program del, ki naj bi jih opravili v novim petletnim samopriskupkom, in da začne postopek za pripravo referendumu za samopriskup.

Ciril Rozman

OBČNI ZBOR TURISTIČNEGA DRUŠTVA LESCE

V soboto, 29. marca, je Turistično društvo Lesce priredilo vsakoletni občni zbor. To je največji družabni dogodek v Lescah. Leščani se občnega zbora zelo radi udeležijo, tudi letos je bila avla osnovne šole nabit polna.

Poleg rednih članov društva so bili povabljeni gostje: predsednik občinske skupščine Bernard Tonejc, predstavnik Turistične zveze Gorenjske, predstavniki krajevnih družbenopolitičnih organizacij in številni predstavniki sosednjih turističnih društev.

Suhoparno sestankovanje so iznajdljivi prireditelji popestrili z gostovanjem priznanih umetnikov iz Ljubljane. Točke je povezoval Robert Peresutti, nastopil pa je gledališki in filmski igralec Ivo Ban ter svetovno znani Slovenski oktet. Le-ta je požel največji aplavz, saj je izbral pisan repertoar pesmi: od črnske duhovne do koroške in rezijanske narodne pesmi. Najbolj so bili obiskovalci navdušeni nad slovenskimi narodnimi pesmimi, kot sta Mojce in Pleničke je prala. To je bila za marsikatero Leščana edinstvena prilžnost slišati in videti ta povsod priljubljeni oktet.

Ivo Ban je prebral odlomek iz enega Vorančevih del in odlomek iz gledališke igre Dominika Smoleta. Uradni del je začel predsednik TD Lesce Zlato Kavčič s poročilom o delu in načrtih društva.

Po članstvu je TD Lesce največji v Sloveniji. Da pa je tudi prizadevno, dokazujejo številni uspehi v lanskem letu. Promet je bil 2,5-krat večji od pričakovanega. Dokaz dobrega poslovanja je priznanje nemškega kluba ADAC za najbolj urejeni kamp (Šobec) v Jugoslaviji. Priznanje hkrati obvezuje tudi v prihodnje, saj bomo morali svoj sloves upravičiti in obdržati. V Turističnem društvu pa ne mislijo le na tuje goste. Zgraditi nameravajo nova prenočišča skupaj z rekreacijskim centrom, ki ga bomo lahko med letom uporabljali tudi domači.

Seveda TD Lesce skrbi tudi za podmladek. Na osnovi šoli deluje krožek mladih članov društva, ki se uspešno vključujejo v razne akcije čiščenja okolja. Za prizadevnost jih društvo nagradi z vsakoletnim enodnevним izletom.

Izvoljeni so bili novi člani odbora in predsedstva. Za krnilom bo še naprej ostal Zlato Kavčič, kar dokazuje njegovo požrtvovalnost in delavnost v društvu.

Turistično društvo ima zelo veliko vlogo tudi pri lepšem videzu kraja in njegovem razvoju. Podelili so priznanja lastnikom najlepših hiš in urejenih vrtov.

Po uradnem delu so bili vsi udeleženci povabljeni v restavracijo Center, kjer je za zabavo in ples skrbel Gornjesavski kvintet.

Novoizvoljenim članom odbora in predsedstva zaželimo uspešno delo tudi v prihodnje, v splošno zadovoljstvo turistov in seveda domaćinov.

Urška Peternel, 8. a

novinarski krožek

OS FSF Lesce

Mimogrede

Nekdo ima zahrbtno načrte, zato se nekaj časa ne spuščaj v goljufije.

Nekateri tako lepo pojejo v zboru, pa čeprav brez pravega navdušenja.

Ne poskušaj doseči tisto, kar je mogoče. Drugače se boš spopadel s trmoglavci.

Boštjan Fon

KONCERT MOŠKEGA KOMORNEGA ZBORA BREZOVICA IN ŽENSKEGA PEVSKEGA ZBORA JESENICE

V soboto, 5. aprila, se bosta ob 19.30 v dvorani gledališča Tone Čufar na Jesenicah predstavila s celovečernim koncertom moški komorni zbor Brezovica in ženski pevski zbor Milko Škoberne DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice, ki ju vodi dirigent ANTON CIMPERMAN.

Moški komorni zbor Brezovica se je prvič predstavil javnosti leta 1971. Poleg rednega sodelovanja na občinski reviji pevskih zborov ima vsako leto več samostojnih koncertov in sodelovanj na različnih prireditvah in proslavah. Med pomembnejšimi gostovanji naj omenimo Reko in Lajkovac, zunaj domovine pa so se predstavili v Italiji, Avstriji, na Madžarskem in dvakrat v Zvezni republiki Nemčiji.

V tem obdobju je zbor naštudiral prek sto pesmi domačih in tujih avtorjev, največji uspeh pa je doslej dosegel na tekmovanju Amaterski zbori pred mikrofonom, ki ga je organizirala RTV Ljubljana. Poleg tega je zbor petkrat smel na Radio Ljubljana in sodeloval v televizijski oddaji Iz vsakega jutra raste dan.

Jeseniški ženski zbor v tem sestavu deluje od leta 1968. Do leta 1981 je zbor zelo uspešno vodil zborovodja MILKO ŠKOBERNE, po katerem se je po njegovi smrti zbor tudi poimenoval. Zbor je v tem času naštel okrog 180 pesmi, med njimi veliko zahtevnih, ki zajemajo čas od renesanse do danes. Ženski pevski zbor je doslej petkrat sodeloval na tekmovanju slovenskih pevskih zborov v Mariboru in enkrat osvojil srebrno, dvakrat pa bronasto plaketo. Letos bo zbor na tem tekmovanju sodeloval že šestič, pesmi iz tekmovalnega programa pa bo predstavil tudi na sobotnem koncertu. Trikrat je ženski pevski zbor sodeloval tudi na mednarodnem tekmovanju pevskih

zborov v italijanski Gorici in dosegel enkrat tretje, dvakrat pa četrto mesto, kar je pomenilo lep mednarodni uspeh. Med doseženimi uspehi zbora moramo omeniti tudi prvo mesto na tekmovanju Amaterski zbori pred mikrofonom.

Poleg številnih samostojnih koncertov v jeseniški občini in različnih krajih Slovenije in Jugoslavije, sodelovanj na različnih prireditvah in proslavah se je zbor uspešno predstavil tudi v Avstriji in Italiji. Redno

sodeluje na vsakoletnih občinskih srečanjih pevskih zborov, večkrat pa je občino zastopal tudi na gorenjskem srečanju pevskih zborov, Železarno Jesenice pa na srečanju pevskih zborov SOZD Slovenske železarne.

Po smrti zborovodja Milka Škoberneta sta zbor nekaj časa vodila Mira Mesarič in Igor Majcen, že tretje leto pa ga vodi mladi dirigent Anton Cimperman.

Vstopnice po epotni ceni 100 dinarjev so v predprodaji v pisarni gledališča Tone Čufar in eno uro pred koncertom v gledališki blagajni.

SPORED KONCERTA

MOŠKI KOMORNI ZBOR BREZOVICA

1. J. P. Gallus
2. W. A. Mozart
3. Anton Hajdrih
4. Davorin Jenko
5. Vasilij Mirk
6. Pavle Kernjak
7. Josip Pavčić
8. Steven Mokranjac
9. A. Srebotnjak

In nomine Jesu
Ave verum
Jadransko morje
Vabilo
Na trgu
Mojece
Potrkan ples
I. Rukoveti — Iz moje domovine
Rezijanska

ŽENSKI PEVSKI ZBOR MILKO ŠKOBERNE JESENICE

1. J. P. Gallus
2. Giuseppe Verdi
3. Marij Kogoj
4. Narodna iz Roža, priredba M. Tomc
5. Rado Simoniti
6. Pavle Šivic
7. Matija Tomc
8. Matija Tomc
9. Anton Lavrin

Regnum mundi
Laudi alla Vergine Maria
Metuljček

Ena sama riec
Kurir
V pozni noči
Škrjančki
Koleda
Teloh

ZDRUŽENA ZBORA

Jan Adam Maklaniewicz KOLYSANKA

PODROČNO SREČANJE »NAŠA BESEDA '86« NA JESENICAH

Prihodni teden bo od ponedeljka, 7., do srede, 9. aprila, na Jesenicah potekalo letošnje srečanje Gorenjske Naše beseda '86. Organizira ga Zveza kulturnih organizacij Jesenice, v sodelovanju z Združenjem gledaliških in lutkovnih skupin Gorenjske in gledališčem Tone Čufar Jesenice. Selektorji so za srečanje izbrali devet prireditev iz šestih gorenjskih občin, zastopana ni edinoleska škofjeloška občina.

Srečanje se bo začelo v ponedeljek, 7. aprila, ob 8.30, z nastopom najmlajših iz gledališča Tone Čufar Jesenice. V režiji in dramaturgiji Alje Tkačeve bodo predstavili literarno delo N. N. Nosova NEZNALČEK. Za njimi bo ob 10.30 nastopila mladinska skupina KUD Fran Maselj Podlimbarski iz Kranjske s predstavo Svetlane Makarovič HIŠA TE-TE BARBARE, v režiji Vere Beguš. Ponedeljkov spored pa bodo ob 12.30 sklenili člani gledališča Čez cesto iz Kranja s Faladejevim PETROM MOMLJACEM v priredbi Iztoka Alidija in režiji Jolande Tičar.

Torkov spored bodo ob 8.30 začeli člani šolskega kulturnega društva osnovne šole Anton Tomaž Linhart iz Radovljice s predstavo Gorana Glaviča VIDEO. S PREPOSTO ZGODBO IZ DEKLISKEGA ŽIVLJENJA, ki so jo oblikovale Sanja Mazovec in članice krožka, se bo ob 10. uri v režiji Marjane Lenasi-Lipovšek predstavil recitatorski krožek šolskega kulturnega društva Srednje kovinarske in usnjarske šole Domžale. Ob 11. uri pa bo kot zadnja predstavitev tega dne na sporedu recital, ki ga je pripravil Sandi Jakopič, režiral pa Igor Škrli, MOJI DOMOVINI, v izvedbi članov šolskega kulturnega društva osnovne šole Tone Čufar Jesenice.

V klubskem prostoru gledališča

Tone Čufar bo ta dan ob 12. uri tudi tako imenovana OKROGLA MIZA oziroma razgovor na temo PROSLAVE DANES, ki ga bo vodil režiser Peter Militarev. Na razgovor organizatorji vabijo mentorje šolskih kulturnih društev in organizatorje proslav v krajevnih kulturnih društvih in organizacijah.

Letošnje gorenjsko srečanje »Naša beseda '86« bo sklenjeno v sredo, 9. aprila, s tremi predstavami. Najprej bo ob 8.30 nastopila dramska skupina Literarnega društva Domžale, ki bo v režiji Marine Rugelj predstavila delo A. E. Greidanusova HODL DE BODL ALI DVE VEDRI VODE. Ob 10.30 bo nastopil gledališki krožek Mladinskega gledališča Tržič z delom Antoina de Saint-Exuperyja MALI PRINC, ki ga je režirala Smiljana Knez. Kot zadnji pa se bodo ob 13. uri predstavili člani DPD Svoboda Bohinjska Bela z delom M. Bauerja RDEČE IN MODRO V MAVRICI, v režiji Ludvika Knaflija.

Vse predstave bodo v veliki dvorani gledališča Tone Čufar Jesenice, razen prve in druge torkove predstave, ki bosta v mali dvorani »Pri treh pesnikih«. Organizatorji so k ogledu predstav povabili najmlajše iz vzgojno-varstvenih organizacij in učence osnovnih šol, vabijo pa tudi ostale ljubitelje »naše besede«.

LIKOVNA PRIZADEVANJA NA GORENJSKEM

V četrtek, 27. marca, je bila v galeriji Kosova graščina na Jesenicah otvoritev razstave Likovna prizadevanja na Gorenjskem. Razstavo je pripravil Gorenjski muzej iz Kranja, ki je tudi izdal razstveni katalog s fotografijami in besedilom, ki ga je napisal Cene Avguštin.

Letošnja razstava del gorenjskih likovnih umetnikov je za razliko od prejšnjih tematsko opredeljena. Prikazala naj bi podobo mesta in človeka v njem, kot si jo zamišlja sodobni umetnik. Ni pa pri tem pomembna samo njuna zunanja podoba, temveč tudi odnos, ki ga čuti slikar do svojega življenjskega okolja in v nič manjši meri do soljudi, s katerimi ga veže isto okolje. Na razstavi s svojimi upodobitvami sodelujejo Franc Vozel, Mario Petrič, Alenka Kham-Pičman, Melita Vovk, Vinko Tušek, Karlo Kuhar, Henrik Marchel, Pavel Florjančič, Dušan Lipovec, Milan Batista, Črtomir Frelih, Jože Tönig, Jože Eržen, Nejc Slapar, Vinko Železnikar, Zmago Puhar, Franc Novinc, Janez Ravnik, Ivo Šubic, Gorazd Sotler, Miha Dala Valle, Izidor Jalovec, Boni Čeh, Cveto Zlate, Berko, Teos Perne, Darko Burja, Mirna Pavlovec in Herman Gvardjančič. Razstava bo v Kosovi graščini na Je-

senicah odprta do 10. aprila.

Otvoritvi razstave Likovna prizadevanja na Gorenjskem pa je sledil prikaz filmov Kino kluba mladih iz Zagorja ob Savi. Po daljšem premoru je jeseniška filmska skupina Odeon spet pripravila filmski večer in v goste povabila kinoamaterje iz Zagorja. Kino klub mladih iz Zagorja je najboljši slovenski kino klub, med najboljšimi pa je tudi v Jugoslaviji, saj se ponaša s številnimi nagradami in priznanji s festivalov amaterskega filma v domovini in tujini. Jeseniškemu občinstvu so se predstavili z nagrajenimi filmi: z dokumentarnim filmom Odmirajoči stari svet vasi ter igranimi filmi Čas sanj, Psihoimpulz ter Super 8 vic. Na Jesenicah pa je imel premiero njihov najnovejši igrani film Nerojena bolečina spoznanja, ki na pretresljiv način prikazuje izpoved nerojenega otroka.

A. Kerštan

PESTRA REKREACIJA JESENIŠKIH ZDRAVSTVENIH DELAVCEV

V vsakdanjem življenju vedno bolj poudarjamo pomen zdrave športne rekreacije. Vse več je delovnih ljudi, ki po osemurnem delavniku iščejo različne možnosti za sprostitve in pridobitev novih, svežih moči. Pomena rekreacije se vse bolj zavedajo tudi zdravstveni delavci v jeseniški občini. Po spontanosti pobudah in poskusih nekaterih posameznikov v Bolnici Jesenice in Zdravstvenem domu Jesenice danes rekreacija zajema že kar lep odstotek zaposlenih v omenjenih zdravstvenih organizacijah. Na posamezna tekmovanja povabijo zdravstvene delavce iz Železarne Jesenice, zelo uspešno pa sodelujejo tudi z zaposlenimi v Psihiatrični bolnišnici Begunje.

Letos pozimi so organizirali zimski tečaj smučarskih tekov in alpskega smučanja, ki sta ga vodila Ivo Skumavc in Matjaž Arnež. Udeležilo se ga je okoli 50 zaposlenih iz bolnice in zdravstvenega doma. Med aktivnostmi velja omeniti še uspešen nastop na zimskih športnih igrah občinskega sveta Zveze sindikatov Jesenice, za konec sezone pa so organizirali že drugo hokejsko tekmo v dvorani Podmežaklja. Prav zanimivo je bilo opazovati njihovo

vstrajnost in voljo, da se obdržijo na drsalkah, nekateri pa so kar spretno podajali ploščico. Rezultat tekme je bil neodločen, ta pa je bil po mnenju vseh najbolj pravičen. »Hokejiste« je s tribun bodrilo precej njihovih sodelavcev iz obeh zdravstvenih ustanov. Po hokejski temi so pripravili slavnostni zaključek letošnje zimse sezone. Udeležencem so izročili diplome za opravljeni tečaj alpskega smučanja in smučarskih tekov, za prizadevne udeležence rekreativnih

akcij pa so zbrali tudi lepa darila. Pri tem so jim pomagali: Lesna galerija Jesenice, Alpina Jesenice, Peko Jesenice, Železarna Jesenice, LIP Bled — TOZD Mojstrana, KOOP Mojstrana, Hotel Triglav Mojstrana, Mesarsko podjetje Jesenice, GG Bled — TOK Jesenice, Živila Kranj, Ona-on Jesenice, Integral Kranjska gora, Umetna obrt Višnar Jesenice, Loka Škofja Loka, Planika Jesenice, Zarja Jesenice, Autocommerce Kranjska gora, Žičnice Kranjska gora, Slovenijašport Jesenice, Kemo Javornik, Cafe Cedo, Elan Begunje, Kokr. Kranj in Lipicasport Trst.

Omenimo še, da zaposleni v bolnici in zdravstvenem domu na Jesenicah že snujejo načrte za poletno sezono, predvsem pa si želijo v rekreacijo vključiti čimveč delavcev.

J. R.

ZDENKA TORKAR-TAHIR

6

Razvoj delavskega naselja v Podmežakli

Vendar se ZZZ nasproti močnejšim, že uveljavljenim delavskim strokovnim organizacijam nikoli ni mogla uveljaviti. Večina delavstva je bila še vedno zajeta v SMRJ (Savez metalnih radnika Jugoslavije, na Jesenicah poimenovana Zveza kovinarjev ali tudi Rdeči sindikat), v JSZ (Jugoslovanska strokovna zveza ali kovinarski sindikat kršćanskih socialistov) in v NSZ (Narodna strokovna zveza, ki je vodila nacionalno-nemško in režimsko politiko). 1936. leta je članstvo SMRJ na Jesenicah v svoje vodstvo izvolilo same komuniste.

Ker podjetje še vedno ni uspelo zlomiti akcijske enotnosti jeseniškega delavstva, je leta 1937 s pomočjo »Tovarniškega vestnika« pričelo propagirati idejo sodelovanja, prijatelj izlete, kulturne in športne prireditve in tako poskušalo omamiti delavsko razredno zavest. Proti že občutni nacistični propagandi dejavnosti KID je zavedno delavstvo začelo izdajati svoje glasilo »Naš Kovinar«, ki je sproti razgajalo mehanizacijo Kranjske industrijske družbe in opozarjalo na »volka« skritega v »ovčjem kožu«.

Tovarniški vestnik je tega leta zagotavljal, da je KID plačevala najvišje mezde v državi. Kot povprečni zaslužek navaja 61 din na dan, kar pride komaj 1600 dinarjev na mesec. Navedene podatke moramo kritično presojati, ker so napisani iz brezrednih pozicij podjetnikov in ne upoštevajo

težkih pogojev dela v železarni. Ta povprečni zaslužek si lažje predstavljamo, če nam je pred očmi mesečni zaslužek tovarniških uslužbencev, ki je v povprečju dosegal 5000 dinarjev. A tudi med dohodki 61 uslužbencev KID se pokažejo ogromne razlike. Po podatkih iz oktobra leta 1933 sta tedanja direktorja dobivala po 20 000 dinarjev na mesec, 6 uslužbencev pa več kot 10 000 dinarjev, 8 uslužbencev od 5000 do 10 000 dinarjev in 7 uslužbencev okoli 2000 dinarjev mesečne plače.

Resnični povprečni zaslužek delavca je v letu 1930 znašal 1143 din, nujni življenjski stroški štiričlanske družine pa so znašali 2382 dinarjev, iz česar sledi, da je štiričlanska delavska družina s tem zaslužkom krila le 48 % eksistenčnega minimuma. Torej je še vedno primanjkovalo 52 % mezde za kritje najnujnejših življenjskih potreb. Čeprav se je v naslednjih letih kupna moč delavčevega zaslužka povečala, pa je štiričlanski delavski družini za kritje plačil hrane, obleke, stanovanja, kurjave in razsvetljave še vedno primanjkovalo 29 % mezde.

Delavski napredni list »Naš Kovinar« v začetku leta 1937 navaja:

»Ozirom na trditve, da so se cene življenjskim potrebščinam znižale in da je zato primerno, da se prilagodijo in znižajo delavske plače, navajamo, kaj potrebuje petčlanska delavska družina za preživljanje:

Količina	Vrsta blaga	Cena v din	Iznos v din
45 kg	moke za kruh in peko	3.50	157,50
13.5	moke koruzne	2.25	30,38
9	koruznega zdroba	3	27
2.25	pšeničnega zdroba	4	9
4.50	ajdove moke	4	18
3.38	fižola	4	13,52
2.25	kaše	3.50	7,88
2.25	ječmenja	4	9
3.38	riža	7	23,66
4.50	testenin	8	36
45	krompirja	1.25	56,25
3.38	masti	17	57,46

Količina	Vrsta blaga	Cena v din	Iznos v din
2.25	zaseke	16	36
0.70	kave Rio žgane	58	40,6
3 škatle	cikorije	4.25	12,75
4 1/2 kos.	mila	6	27
4 kg	sode	2.50	10
2	luga (Radion; Persil)	5.50	11
3.38	sol	2.75	9,30
9.50	sladkorja (kocke)	16	152
3 litre	kisa	3	9
3.5	olja	14	49
8 kom.	limon	0.75	6
4 škatle	globina	3	12
10 škatel	vžigalic	1	10
2 kom.	sveč	1	2
	razne dišave za juho		5
40 kom.	jaje	1	40
	kvas za kruh		10
	razna zelenjava (izven vrta)		40
45 litrov	mleka	2	90
4.20 kg	mesa za juho (14 x 0.30 kg)	8	33,60
9.80 kg	mesa za večerjo (14 x 0.70 kg)	10	98
	za oblačila, perilo in šivanje		275
	šolske potrebe		50
	kurjava		225
	razsvetljava		23
	stanovanje		250
	organizacija		40
	delavski časopis		10
	bolniško zavarovanje		36
	starostno zavarovanje		59
	davek (na plačo večjo od 1500 din)		20
	bednostni sklad		7.50
	delavska zbornica		3.30
	vodarina		30

Nadaljevanje

OSKRBA Z DRVMI ZA KURJAVO

Delavski svet TOZD Gozdarstvo Jesenice je že na seji 12. decembra 1984 obravnaval problem oskrbe občanov z drvami za kurjavo. Letos je ugotovil, da zopet ne bomo mogli zadovoljiti vseh potreb po kurjavi v jeseniški občini. Zato smo sklenili, da najprej omogočimo nakup drv socialno in zdravstveno ogroženim starejšim občanom, ki nimajo lastnih gozdov.

Prosil smo komisije za zdravstveno in socialno skrbstvo pri krajevnih skupnostih občine Jesenice, naj nam pošljejo sezname tistih občanov, ki nimajo lastnih gozdov in veljajo za socialno in zdravstveno ogrožene. Ker pa nimamo dovolj velikih zalog drv, smo vsaki krajevni skupnosti sporočili, koliko drv jim bomo lahko namenili, pri tem pa upoštevali tudi lego krajevne skupnosti in število krajanov.

Tako bomo lahko krajevnim skupnostim dobavili naslednjo količino drv (v prostorninskih metrih):

krajevni skupnosti Kranjska gora	200 prn drv
krajevni skupnosti Mojstrana	200 prn drv
krajevni skupnosti Žirovnica	130 prn drv
krajevni skupnosti Podmežaklja	100 prn drv
krajevni skupnosti Javornik-Koroška Bela	100 prn drv
krajevni skupnosti Blejska Dobrava	80 prn drv
krajevni skupnosti Hrušica	60 prn drv
krajevni skupnosti Planina pod Golico	50 prn drv
krajevni skupnosti Staneta Bokala	40 prn drv
krajevni skupnosti Sava	40 prn drv
krajevni skupnosti Cirila Tavčarja	30 prn drv
krajevni skupnosti Mirka Roglja-Petka	20 prn drv
krajevni skupnosti Rateče	100 prn drv

Skupaj vsem KS v občini Jesenice 1.150 prn drv
Cena za prostorninski meter drv znaša 6.136 dinarjev oziroma 9.440 dinarjev za kubični meter.

(1 prn — prostorninski meter drv = 0,65 m³ drv)
(5 prn — prostorninskih metrov drv = 3,25 m³ drv).

Krajevne skupnosti oziroma komisije za zdravstveno-socialno skrbstvo naj nam pošljejo sezname res najbolj socialno in zdravstveno ogroženih krajev. Obvestili jih bomo kdaj bodo lahko prevzeli in plačali drva.

Komisije naj takoj začnejo delo in ga končajo do konca aprila, seznami pa naj bi v TOZD prispeli do 15. maja.

Gozdno gospodarstvo Bled
TOZD Gozdarstvo Jesenice

ZAHVALE

Ob težki izgubi

ZOFIJE BARTELI

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki ste z nami delili neizmerno žalost ter jo pospremili na njeni zadnji poti, darovali cvetje, izrazili sožalje in bili v najtežjih trenutkih z nami.

Žalujoci: mož ter sin in hčerka z družinami.

Ob izgubi naše mame

JOŽEFE AŽMAN

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, znancem ter sosedom za izrečeno sožalje, cvetje ter spremstvo na zadnji poti.

Posebna zahvala dr. Žmicerjevi za pomoč na domu.

Žalujoci

Ob prerani in boleči izgubi našega draga

BORISA KRNIČARJA

z Brega pri Žirovnici

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in vaščanom za vence in podarjeno cvetje, sodelavcem iz TOZD Elektrode pa za denarno pomoč. Posebna zahvala župniku za lepo opravljen obred in bolnici Jesenice.

Vsi njegovi

Ob odhodu v pokoj se sodelavcem TOZD Strojne delavnice — kovačnica najlepše zahvaljujem za pozornost in lepa darila, ki mi bodo drag spomin, obenem pa jim želimo še veliko delovnih uspehov.

Stanko Zupan

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se iskreno zahvaljujem za čestitko ob mojem jubileju, društvu pa želim še veliko delovnih uspehov.

Valentin Jekler

Krajevni organizaciji ZB NOV KS Staneta Bokala in kegljaškemu klubu Jesenice se iskreno zahvaljujem za obisk, darila in lepe besede ob mojem življenjskem jubileju 90-letnici.

Organizacijama želim mnogo uspeha pri nadaljnjem delu in vsem še enkrat prisrčna hvala.

Jože Rotar

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se zahvaljujem za čestitki ob rojstnem dnevu, društvu pa želiva še mnogo delovnih uspehov.

Angelca in Ivan Ličof

Delavcem ERC se ob mojem življenjskem jubileju najlepše zahvaljujem za pozornost in darilo. Obenem najlepša hvala Mariji za pismeno čestitko.

Ljubica Nišević

DEŽURNI TRGOVINI

V soboto, 5. aprila, bosta na Jesenicah od 7. do 19. ure odprti trgovini:

DELIKATESA, Kašta 2 (na Trznici), Titova 21, in
DELIKATESA, Kašta 3 (na Koroški Beli), V. Svetina 8/a.

DEŽURNA LEKARNA

V aprilu bo za občini Jesenice in Radovljica dežurna lekarna na Bledu.

REŠITEV KRIŽANKE IZ 12. ŠTEVILKE ŽELEZARJA:

Kameleon, obiralka, operater, Pakistan, katamaran, Nela, NT, Anita, vaza, KD, til, ralo, obiranje, maketa, DŽ, Asa, elan, Sitaman, Aalst, nika, osana, ant, ataman, ide, Inki, satelit, klina, Ross, Atik, RČ, Rasim, Ank, OB, gin, starosta, aliansa, Akela, notarstvo, Leon, nacek, Gana, beg, otre.

RAZSTAVNI SALON DOLIK JESENICE

V razstavnem salonu DOLIK Jesenice je od 29. marca do 9. aprila na ogled razstava risb in grafik, pod skupnim naslovom OLJKE, akademskega slikarja Milana BATISTE iz Kranja.

Salon je odprt vsak dan, razen ob sobotah popoldne in nedeljah, od 9. do 12. ure in od 16. do 19. ure.

Kaj bomo gledali v kinu

KINO ŽELEZAR

4. aprila, amer. barv. srhljivka POŠAST ob 17. in 19. uri, ob 21. predpremiere angl. barv. vojnega filma POLJA SMRTI.

5. aprila, slov. barv. film OVNI IN MAMUTI ob 17. in 19. uri, ob 21. premiera amer. barv. srhljivke SANJSKI PRIVIDI.

6. aprila, amer. barv. risani film NEUSTRAŠNI POPAJ ob 10. uri, ob 15. amer. barv. akcij. film ZAROTA V SAN FRANCISCO, ob 17. in 19. uri slov. barv. film OVNI IN MAMUTI.

7. aprila, amer. barv. srhljivka SANJSKI PRIVIDI ob 17. in 19. uri.

8. aprila, amer. barv. srhljivka SANJSKI PRIVIDI ob 17. in 19. uri.

9. aprila, FILMSKO GLEDALIŠČE: angl. barv. vojni film POLJA SMRTI (Cena vstopnice 300 din).

10. aprila, premiera amer. barv. akcij. filma KARATE KID ob 17. in 19. uri.

KINO PLAVŽ

4. aprila, amer. film. komedija BITI ALI NE BITI ob 18. in 20. uri.

5. aprila, amer. barv. srhljivka POŠAST ob 18. in 20. uri.

6. aprila, amer. barv. srhljivka POŠAST ob 16. uri, ob 18. in 20. uri nizozemski barv. ljub. film SEKS NA MOTORJU.

7. aprila, slov. barv. film OVNI IN MAMUTI ob 18. in 20. uri.

8. aprila, ital. barv. krim. film NEWYORSKI JACK RAZPARAČ ob 18. in 20. uri.

9. aprila, ZAPRTO!

10. aprila, jug. barv. ljub. film ZASREČO SO POTREBNI TRIJE ob 18. in 20. uri.

KINO DOVJE

6. aprila, amer. barv. srhljivka SANJSKI PRIVIDI ob 20. uri.

KINO KRANJSKA GORA

4. aprila, ital. barv. komedija BUD JEZDI NA ZAHOD ob 18. uri.

5. aprila, amer. film. komedija BITI ALI NE BITI ob 20. uri.

8. aprila, amer. barv. pust. film GREYSTOKE — LEGENDA O TARZANU ob 20. uri.

VAŠA NAŠA MATINEJA

V nedeljo, 6. aprila vas vabimo na VAŠO NAŠO MATINEJO. V goste smo povabili lutkarje iz Besnice. Predstavili vam bodo lutkovno igrico

GRDI RAČEK

Predstavo si boste lahko ogledali:

- ob 10. uri v GTČ Jesenice,
- ob 14.30 v dvorani na Breznici,
- ob 17. uri v Kazini hotela Park na Bledu.

Naučili se boste lahko tudi pesmico iz zadnje številke Cicibana.

OBVESTILO UPOKOJENCEM OBČINE JESENICE

Vse, ki se zanimajo za letovanje v počitniškem domu DU Slovenije v Izoli, obveščamo, da znaša regres od 1. aprila 650 dinarjev dnevno. V maju bodo prosta mesta v prvih desetih dneh meseca, junija pa v zadnjih desetih dneh. Cena letovanja v tem času znaša 3.200 dinarjev na dan. V vseh ostalih mesecih je še prostor.

Za KODU občine Jesenice

Stane Torkar

ČLANOM DRUŠTVA UPOKOJENCEV JESENICE

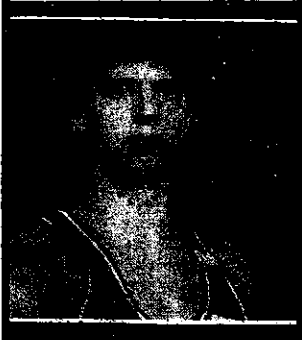
Na podlagi določil Pravil društva in sklepa 21. seje z dne 27. marca izvršni odbor sklicuje

LETNI OBČNI ZBOR

v četrtek, 10. aprila, ob 16. uri, v klubskih prostorih Pod gozdom 13, Jesenice.

Udeležite se občnega zbora čim številnejše, dokažite s tem svojo društveno pripadnost in pripravljenost pomagati za uspešno delo!

Društvo upokojencev Jesenice

		JAHALICE V CIRKUSU	MLAD PRALICE		IRSKA	KRAJ PRI ZAGREBU	ČUBITEL	LEPETA	KOPER	PREGOVOR	ODPOBJE VEK	ANTORJEV DELEŽ	SRSKI ARHITEKT (IVAN)			
MOSTAR STRELNI NABOJ					TAJNIK							9			IRSKA SPOJNEGA ZADVOJOGIANJA	NAŠ VRHUNSKO ŠPORTNIK
FLORITU POŠODENI MEČ	15				MEDNAPOD UM. JEZIK	10										IRAMA M. KRLEZ
PEVEC TEMORJA MARTIN DEAN					IZBA				TOVARNIK MENZA PLANOTA V JV BOŠNI							
										PISEK HANSSON	VRATAR JESENIC (KLEPEN) VINKO KORENT	6				
1		8				12				3					NEON NAŠ NAVEČ OTOK	
OZEK LOS BLAGA				ANDREJ TARKOVSKI				IGRALKA SOMMER LI	ČEBULA					MORSKI SESALEN PIJACA ST. SLOVANSKI	11	
KRALEC NELSON			DAN V SEDNU	SLOVAN. DEMON	KORDI-LIERE	IGRALNI MARTIN LI					SKLEPNJENA POVRŠINA SL. VOĐE				4	
Ž. IME					17	PORTUGAL POLITIK (ANTONIO RAMALHO)	UCENJE	7		TV VO-DITELEJ DRLOVJE	ST. GRŠKI LIKIK LESBOVA					
STANE ŽAGAR	LISTNATO DREVO	DEPARTMA V FRANCIJ URSTA ŽITA				PRESERENI PESEMI (LUIGI)										
14						5			RIMSKA C DEL LUNJANE							
		2														
DEL STOPALA					ENOJKA											
MUSLIM. M. IME					SLOVEN. REKA			16		SESTAVIL RONNER						
ČRKE Z OŠTEVILČENIH POLJ V KRIŽANKI PRENESITE V GORNJI LIK, KJER DOBITE BRANO VODORAVNO ZANIMIVO MISEL.																

JUGOSLOVANSKI POKAL

V HOKEJU NA LEDU

V petek, 4. aprila,

ob 15. uri: **KOMPAS OLIMPIJA : MEDVEŠČAK**

ob 18.30 **SVEČANA OTVORITEV**

ob 19. uri: **JESENICE : PRVAK SR SRBIJE**

V soboto, 5. aprila,

ob 15. uri: **KOMPAS OLIMPIJA — PRVAK SR SRBIJE**

ob 19. uri: **JESENICE : MEDVEŠČAK**

V nedeljo, 6. aprila,

ob 14. uri: **MEDVEŠČAK — PRVAK SR SRBIJE**

ob 17. uri: **JESENICE : KOMPAS OLIMPIJA**

ob 19.30: **ZAKLJUČEK TURNIRJA.**

Vstopnina 400 dinarjev.

Veljajo permanentne vstopnice.

VABLJENI!

I. SKL — ŽENSKE

**KK JESENICE : KK
MARIBOR 83:56
(46:29)**

Jesenice, telovadnica CSUL, gledalcev 100, sodnika Matijašič in Majce (oba Kranj).

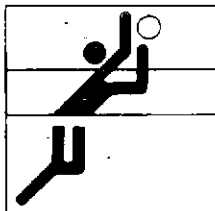
Jesenice: Rozman 12 (4:2), Deretič 3 (4:3), Šmitran 8 (4:2), Felc 34 (8:7), Bartelj 2 (2:0), Lah 4 (2:0), Berus, Krznarič 11 (4:3), Ulčar 5 (1:1), Smolej 4 (1:0), Zrnič.

Košarkarice Jesenice so proti ekipi KK Maribor dosegle svojo četrto zmago v ligi. Žal jim tudi te zmage in odlična igra v drugem delu prvenstva ne bodo pomagale do boljše uvrstitve, saj so v prvem delu izgubile preveč tekem. V vseh derbijih v gosteh so izgubile z minimalno razliko, doma pa so Slovan, Pomurje in Novo mesto visoko premagale. Boljša ekipa je bila le Ilirija, s katero so dvakrat izgubile.

Na tekmi z Mariborčankami je domača ekipa poudarila predvsem obrambo. Začetka obeh polčasov sicer nista obetala uspeha, ker so Jeseničanke naredile preveč napak v napadu. V zadnjih minutah obeh polčasov je jeseniška peterka zaigrala odlično.

Od 15. do 20. minute so dosegle 19 košev, gostje pa le 5, od 36. do 40. minute pa je bilo razmerje 17:3.

V zadnjem kolu ekipa KK Jesenice gostuje v Senožečah pri ekipi KK Cimos, s katero je doma presenetljivo izgubila.

ODBOJKA — MOŠKI

ŽELEZAR : TRIGLAV 2:3 (15, 10, —9, —9, —14)

Odbojkarji Železarja so v soboto, 29. marca, na domačem igrišču nesrečno izgubili prvenstveno srečanje z ekipo Triglav iz Kranja, z rezultatom 3:2.

Železarji so srečanje začeli zelo dobro in prva dva seta odločili v svojo korist. V tretjem in četrtem nizu so se gostje iz Kranja razigrali in uspeli predvsem z dobrimi servisi izenačiti rezultat na 2:2. Ob bučnem navijanju številnih gledalcev so gostitelji v odločilnem nizu zaigrali zbraneje in povedli s 14:10, vendar pa kljub dvema zaključnima žogama niso uspeli zmagati.

Gostje so dosegli pomembno zmago in si že dve koli pred koncem skoraj zagotovili prvo mesto. Domači so tokrat igrali najbolje v letošnji sezoni, sreča pa jim v odločilnih trenutkih ni bila naklonjena. Prihizno sto navijačev je na koncu kljub porazu domačih z aplavzom nagradila obe ekipi za imenitno odbojgarsko predstavo.

Za Železarja so nastopili: Avsenik, Černe, Kovač, Božo Legat, Primož Legat, Langus, Prešeren in Rajgelj.

V soboto, 5. marca, železarji gostujejo na Bledu pri tamkajšnji drugi ekipi.

DR

ODBOJKA

REGIJSKI TURNIR PIONIRK V ŽIROVNICI

Odbojgarska sekcija TVD Partizan Žirovnica je v nedeljo, 30. marca, organizirala regijski turnir v odbojki za pionirke v telovadnici osnovne šole Gorenjskega odreda v Žirovnici. Turnirja so se udeležile naslednje ekipe: Bled, Koper, Nova Gorica, Plamen in domači Železar, prijavljena ekipa Triglava pa ni nastopila.

Ekipa so bile razdeljene v dve skupini, in sicer v prvi Bled, Koper in Železar, v drugi pa Nova Gorica in Plamen.

V prvi skupini so bili doseženi naslednji rezultati: Bled : Koper 0:2, Železar : Bled 2:1, Koper : Železar 2:1.

V drugi skupini je Nova Gorica z 2:0 premagala ekipo Plamena iz Kroke.

V končnem obračunu so Novogoričanke z 2:1 premagale Koper in se uvrstile v finale slovenskega prvenstva.

Končni vrstni red: Nova Gorica, Koper, Železar, Plamen in Bled.

Vse ekipe so igrale zelo dobro in predvsem borbeno, domače pa s tretjim mestom niso razočarale.

Organizator je na koncu vsem sodelujočim ekipam izročil priložnostna darila, prvouvrščeni ekipi pa predsednik ZTKO občine Jesenice posebno priznanje.

Turnir si je ogledalo veliko ljubiteljev odbojke, sodila sta Ješe in Vidic iz Lesc, delegat OZS pa je bil Končnik z Jesenic.

Domačim odbojgarskim delavcem velja pohvala za zgledno izvedbo turnirja, katerega organizacijo jim je zaupala OZS (Odbojgarska zveza Slovenije).

DR

MEDNARODNI TURNIR V JUDU ZA ČLANICE

Judo sekcija TVD Partizan Jesenice vabi v nedeljo, 6. aprila, ob 11. uri v telovadnico doma na ogled mednarodnega turnirja v judu za članice. Nastopile bodo judoistke iz Slovenije, Hrvaške, Italije in Avstrije.

Vstop prost!

TABOR NA VRŠIČU

Prvi dan:

»Igor, vstani!« je mamica zaklicala in sladkih sanj je bilo konec.

»Vstani, ura je že toliko!«

Vstal sem, se šel umiti in malo pojedel. Ob pol osmih sem odšel proti Murki. Oče je šel z mano. Le na Vršiču se ga nisem mogel znebiti, a po drugi strani mi je prijalo, saj mi je bil za nosača. Pri Mihovem domu nam je bilo vsem že presneto vroče. Prispeli smo do Erjavčeve koče, ki je bila nabita do konca.

Čez kako uro smo se v sobah preoblekli in začeli zunaj teptati sneg. Naredili smo tudi skakalnico. Kmalu se je začelo mračiti, zato smo se vrnili v kočo.

Zdaj čakam na večerjo, ki je prijetno diši.

Drugi dan:

Že navsezgodaj smo neprekinjeno blebetali.

Ob pol osmih smo začeli pospravljati sobe in postelje, nato smo se odpravili v jedilnico.

Ob desetih smo se odpravili na Solno glavo. Celo pot smo teptali sneg, kar nas je zelo ujezilo in hkrati utrudilo.

Nazaj smo se pripeljali zelo smešno. Najprej je bila pot zelo ledena, v drugem dejanju pa so Dremelj, Sotlar in Lah popadali v sneg. Od Tičarjevega doma naprej pa smo spustili smuk.

Po kosilu smo se odpravili skakat. Pogovarjali smo se o raznih stvareh. Med njimi smo sklenili: jaz sem trener smučarjev, Koblar bo trener skakalcev, Sotlar pa zvezni selektor vseh panog.

Našo pot za superveleslalom je Lado podaljšal in bo tudi proga za tekmovalce.

Zdaj čakam na večerjo, saj sem popolnoma sestrada.

Tretji dan:

Zbudili smo se in se odpravili v jedilnico. Na mizi nas je že čakal zajtrk. Po njem pa smo se odpravili na Sieme. Pot se je zelo vlekla, a naš vztrajni Kozle je hodil neutrudno v hrib. Malo pod vrhom je tudi njemu zakuhalo. Rekel je: »No, če želite, bomo ostali kar tukaj.«

Prišli smo na Vratca, a naprej nismo odšli. Bilo je zelo lepo, videli smo tudi oddaljene hribe.

A tudi ta užitek nam je prekinila Nataša, ki je dobila lažjo snežno slepoto.

Nazaj smo se odpeljali eden po eden. Smučanje v celim snegu je res užitek. A kar prekmalu smo bili pri koči.

Po kosilu sem bil ponovno prvi na smučišču. Kmalu so se pridružili še ostali smučarji, med zadnjimi še tovariš Lado.

Prav lepo smo se smučali, ko je priletel ukaz, ki nas je zares razjezil. Ponovno smo se morali odpraviti na Vratca. Nekateri so se temu popolnoma uprli, nekateri pa smo počasi odšli proti vrhu. A že na sredi poti smo se obrnili. Potem smo se še malo smučali. Starejši smo nam pokazali nekaj večšin, a so se skoraj vse ponesrečile.

Pred večerjo smo imeli predavanje o zimski opremljenosti.

Kmalu zatem je bila večerja. Zdaj z naglico pišem dnevnik, saj sem nanj prej pozabil.

Četrti dan:

Po neutrudnem klepetanju naših deklet, ki so klepetale tja v tri dni, smo ob dveh končno zaspali tudi mi.

A že ob sedmih so se ponovno oglasile. Odšli smo na zajtrk. Že ko smo vstopili v jedilnico, so se nam obrzi zresnili. Na dnevnem redu je bil pohod na Šito glavo.

Dekleta so začela protestirati, a jim tudi to ni uspelo.

Naš trdni in hkrati nepremagljivi Lado je dal ukaz za odhod. Kozle je prišel le pred kočo, a jo je nato raje popihal.

Pot na Šito glavo se je zares vlekla.

A na vrh nismo prispeli. Raje smo se obrnili in odsmučali nazaj proti koči. Smuka mi je bila zelo všeč.

PRVENSTVO ŽELEZARNE V KEGLJANJU NA LEDU

Tekmovalce v kegljanju na ledu je potekalo od 17. do 22. marca v hali v Podmežakli. Sodelovalo je več kot 300 sodelavcev in sodelavk.

REZULTATI:

ŽENSKE: 1. Tončka Klinar, KO-Fl, 2. Sonja Lasnik, Elektrode, 3. Zdenka Vogrič, Družbena prehrana, 4. Neda Karba, ETN, 5. Maja Ložar, Elektrode, 6. Simona Potočnik, Rem. del., 7. Diana Ažman, ETN, 8. Olga Oven, Vzdrževanje, 9. Teja Turšič, KO-Fl, 10. Marjana Svetina, KO-Fl.

MOŠKI: 1. Tone Urbas, Valj, bl. štel, 2. Bogdan Langus, Družbena prehrana, 3. Hajrudin Čatek, Transport, 4. Branko Bulovec, ETN, 5. Kajetan Pestotnik, HV Jesenice, 6. Tomaž Komel, Vzdrževanje, 7. Igor Logar, ETN, 8. Klemen Tičar, Energetika, 9. Mirko Krašovec, Stroj. delavnice, 10. Srečo Noč, Vzdrževanje.

AKTIVNI TEKMOVALCI: 1. Sandi Lužnik, HV Jesenice, 2. Rudi Šapek, Vzdrževanje, 3. Franc Makše, HV Jesenice, 4. Lado Sodja, Rem. del., 5. Andrej Kutin, Jeklarna, 6. Valentin Jekler, Valj, bl. štel, 7. Milan Čop, KO-Fl, 8. Simon Bedene, Željarna, 9. Alojz Babnik, ETN, 10. Marjan Fajsar, Vzdrževanje.

EKIPNO — MOŠKI: 1. ETN, 2. Valj, bl. štel, 3. Vzdrževanje, 4. Strojne delavnice, 5. Hladna valjarna Jesenice, 6. Transport, 7. Livarna, 8. Energetika, 9. Remontne delavnice, 10. Hl. valj, Bela, 11. Žičarna, 12. Družbena prehrana, 13. Jeklavlek, 14. Jeklarna, 15. Valj, debele pločevine, 16. KSI, 17. Vratni podboji, 18. KO-Fl, 19. Plavž, 20. Elektrode, 21. Profilarna.

EKIPNO — ŽENSKE: 1. KO-Fl, 2. Elektrode, 3. ETN, 4. Družbena prehrana, 5. Strojne delavnice, 6. Žičarna, 7. Remontne delavnice, 8. Vzdrževanje, 9. KSI, 10. Vratni podboji.

Martinčiči

Po kosilu smo se odpravili na našo superveleslalomsko progo. Uredili smo jo, tako da je nanjo prišel tudi »vzvišeni Lado«.

Poteptali smo tudi progo za smuk. Kmalu smo se odpravili v kočo.

Sedaj pišem oziroma berem moj dnevnik.

Peti dan: Že navsezgodaj smo se zbudili in se odpravili v jedilnico.

Na dnevnem redu je bilo tekmovalce v smuku.

Proga je bila dokaj težka, a sem jo vseeno speljal. V obeh tekih sem dosegel tretji čas.

Na tekmi se je zgodila nesreča: Žvan si je polomil nogo.

Kosilo je bilo zelo okusno, saj smo jedli krompir, pečenko in peso.

Po kosilu je pripeljal snežni teptalec iz Kranjske gore. Prišel je po Žvana in ga kmalu odpeljal.

Popoldne ni nihče hotel ven, saj je snežilo in vsi smo imeli še mokro opremo.

Zato smo poslušali predavanje o prvi pomoči, ki je bilo zelo zanimivo in poučno.

Po predavanju smo se še malo igrali, nato pa začeli pisati svoje dnevnike.

Kmalu je bila večerja. Zdaj berem svoj dnevnik in čakam na družabni večer.

Šesti dan: Tudi to noč naši glasovi niso utihnili takoj, saj je pri nas spal sam Iztok Morič.

A ob pol treh smo tudi mi zaspali. Zjutraj me je zbudil Izток, ki je Niki pel serenado, in to ob sedmi uri. Pospravili smo sobe in se odpravili v jedilnico.

Dopoldne bi morala biti tekma, a so jo zaradi snega prestavili na popoldne.

Imeli smo tudi predavanje o voljih.

Kosilo je bilo zelo zelo okusno.

Popoldne ni bilo tekme, tako da smo ostali kar v koči. Bilo je zelo dolgočasno, a vseeno smo igrali tarok. Se malo učili igrati na kitaro in počeli podobne reči.

Ura je bila že toliko, da smo vzeli peresa v roke in začeli pisati dnevnik. Zdaj berem dnevnik in čakam na pizzo.

Igor Zupan, 7. d
OŠ Tone Čufar
Jesenice

PATROLJNI TEK V ZGORNJI RADOVNI

Člani strelske družine Janez Mrak Dovje-Mojstrana bodo v nedeljo, 6. aprila, v Zgornji Radovni organizirali tradicionalni, tokrat že 12. patroljni tek na smučeh. Nastopile bodo ekipe teritorialnih enot, strelskih družin, enot JLA in milice iz jeseniške občine ter družbenopolitične in druge organizacije iz krajevnih skupnosti Dovje-Mojstrana. Ekipa bodo razdeljene v naslednje kategorije: moški od 18 do 35 let ter nad 35 let, za ženske ekipe pa ne bo starostnih omejitev. Proga bo dolga 4 kilometre, na določeni točki pa bodo ekipe streljale z malokalibrsko puško. Število zadetkov se bo štel v končni rezultatu.

Štart patroljnega teka bo ob 10. uri v Zgornji Radovni. Prijave organizatorji sprejemajo še do petka, 4. aprila, na naslov Vuko Lešnjak, Ulica Alojza Rabiča 33, telefon 89-125. Štartnina za ekipo je 600 dinarjev.

J. R.

V TOZD VZDRŽEVANJE NOVI PRVAK

Rekreativci TOZD Vzdrževanja smo imeli marca svoje prvenstvo v kegljanju na asfaltu.

Novi prvak Vzdrževanja je Franc Bergel z 835 podrtimi keglji, tesno za njim pa si sledijo: Marjan Komel, Zdravko Odar, Anton Horvat, Janko Trstenjak.

Letošnja sezona je bilo kegljišče v naših urah slabše obiskano, temu primerno je bila slabša udeležba na prvenstvu. Keglišče smo namreč imeli na voljo vsako sredo zvečer, prav v tem času pa so se odigravale prvenstvene hokejske tekme. Pričakujemo, da bomo v prihodnji sezoni dobili ustrežnejši termin in nadoknadili zamujeno.

MT